

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 25. JULIJA 1974

ŠTEVILKA: 29. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Ustvarjeni celotni dohodek in njegova delitev v prvem polletju 1974

V prvem polletju smo ustvarili 1.252.925,00 dinarjev celotnega dohodka. Od tega odpade v strukturi 84 % na prodajo naših proizvodov in storitev, 12,6 % na interno realizacijo, ostalo pa na izredne dohodke ter prodajo nabavljenega materiala.

V tem obdobju smo prodali 180.575 ton naših proizvodov, v istem obdobju lani pa 185.276 ton, planiranih obveznosti pa je bilo 185.911 ton. Planirane količine nismo dosegli niti v skupni niti v blagovni proizvodnji, ker težav, ki so bile v začetku leta ter iztrošenih rezerv v zalogah zadnjega kvartala 1973, nismo uspeli nadoknaditi.

Povprečna prodajna cena naših izdelkov na enoto prodanega jekla je znašala 5.687 din kar je 21 % več kot smo planirali. Največji delež povečanja odpade na višje cene odobrene v mesecu januarju in aprilu, medtem ko zadnja podražitev še nima vpliva na rezultate poslovanja.

Taka inflacija cen pa je vzporedno spremljala tudi nabavljene surovine,

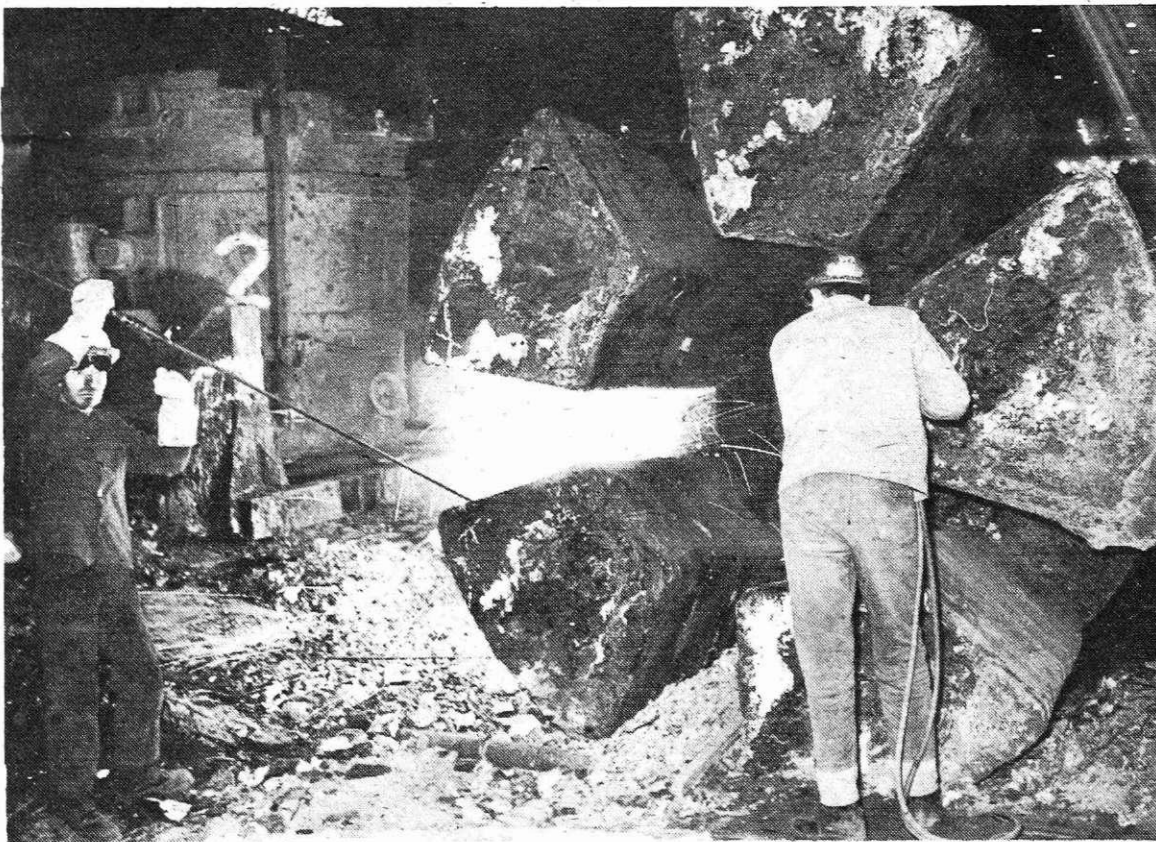
kar je seveda vplivalo na materialne stroške podjetja. Lahko rečemo, da je bilo letošnje leto rekordno tudi v visokih cenah surovin in goriv, tako da smo že ob polletju dali za nabavljeni material 106 milij. več kot smo planirali. V istem obdobju lani je znašalo to odstopanje le 12,6 milij. din. Največje podražitve so bile pri uvoženem starem železu, kjer se cena od ene do druge pogodbe menja, in seveda tudi pri gorivih. V ostalem stroški v prvem polletju ne kažejo bistvenih preokoličitev, kar pomeni, da v tehnološkem procesu ne odstopamo od postavljenih normativov, obstoja pa nevarnost velikih preokoličitev pri tujih storitvah, ki pa se navadno obračunavajo šele proti koncu leta. Tudi glede zasledo-

vanja in predvidevanja teh stroškov skušamo biti čim bolj ažurni, kar pa nam vsled zakasnelih obračunov pri izvajalcih, vedno ne uspeva.

Letošnji plan je predvideval 50 % stopnjo odpisa nad zakonsko določenim, rezultati poslovanja pa so nam omogočili, da smo stopnjo odpisa povečali na 75 %. Z novimi predpisi o amortizaciji pa bomo morali povečati predpisano stopnjo glede na večizmensko obratovanje. Računamo, da se bo s tem vrednost amortizacije povečala od 190 milij. na 230 milij. za vse leto, počakati moramo še na navodila, ki jih bo izdal sekretariat za finance.

Pri 75 % odpisu in vseh stroških, ki bremene celotni dohodek, smo uspeli ustvariti 72 milij. ostanka dohodka, od česar pa moramo rezervirati 20 milij. za povečanje prej omenjenih odpisov. Delitev ostanka na poslovni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavca pri čiščenju odlitka glave gorilnika

Nove stanarine v samskih domovih

Odbor za delovne in življenjske pogoje je na svoji deseti seji, dne 12. julija razpravljal o stroških in stanarinah v samskih domovih železarne Jesenice. Ugotovil je sledeče:

— Sedanje stanarine so v veljavi od leta-1969 in danes z ozirom na porast osebnih dohodkov predstavljajo zelo majhno udeležbo stanovalcev pri pokrivanju stroškov poslovanja samskih domov.

Najvišja do sedaj veljavna stanarina v skoraj novih samskih domovih SAVA in KOROŠKA BELA je bila za posteljo 104,70 dinarjev. V to ceno je vključeno stanovanje, čiščenje, postiljanje, kurjava, poraba električne energije, skratka vsi stroški bivanja.

— Višina stanarin ni resničen odraz stanovanjskih pogojev v posameznih samskih domovih, saj je znano, da so npr. stanovanjski pogoji v samskem domu PLAVŽ bistveno slabši kot v domu SAVA. Razlika v ceni pa je samo 20 dinarjev.

— Samski domovi, katerih kapaciteta je 570 postelj, so poslovali v prvih petih mesecih letošnjega leta s sledečim primanjkljajem:

Celotni stroški poslovanja sam. dom 1.070.760,35 din
Regres za stanarine 367.311,90 din
Plačana stanarina delavcev 211.847,30 din

Dohodek skupaj 579.159,20 din
Negativna razlika med stroški in dohodki je torej 491.601,15 dinarjev.

Na osnovi teh ugotovitev je odbor za delovne in življenjske pogoje sprejel sklep, da se s 1. 8. 1974 uvedejo nove stanarine. Vzrok za to je predvsem v tem, da se poveča udeležba stanovalcev pri pokrivanju stroškov poslovanja in zmanjša primanjkljaj ter odpravi premajhna

(Nadaljevanje na 2. strani)

V PRVEM POLLETJU ZARADI REDUKCIJ ELEKTRIČNE ENERGIJE 6000 TON MANJ SUROVEGA JEKLA

Že v predzadnji številki Železarja smo ob junijskem poročilu dodali nekaj doseženih proizvodnih rezultatov v prvem polletju letošnjega leta. Danes pa vas seznanjamo s podrobnimi podatki po posameznih obratih in temeljnih organizacijah združenega dela s komentarji, ki so jih pripravili direktorji TOZD.

Železarna je v celoti v prvem polletju zaostala za planom skupne proizvodnje za 1,3 odstotka, pri gotovi proizvodnji pa 3,1 odstotka. V tem času pa smo skupaj odpisali na trg 180.483,1 ton naših proizvodov. Po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela pa so dosegli takele rezultate:

TOZD TALILNICE je v prvem polletju preseгла plan skupne proizvodnje za en odstotek, gotove proizvodnje pa za 12 odstotkov in so proizvedli 329.858,7 ton, od tega 2.016,4 ton gotove proizvodnje. Najbolj so planske naloge presegli sodelavci v livarni in sicer za 10,9 odstotka, nadalje na plavžih za 8,2 odstotka in v šamotarni za 0,7 odstotka, medtem ko so v martinarni plan izpolnili stodo- stotno, v elektro jeklarni pa so zaradi ponavljajočih redukcij zaostali za planskimi obvezami za 3,3 odstotka. V prvem polletju je bilo namreč kar 579 ur redukcij električne energije ali 155 ur več kot v istem obdobju lani. Kljub temu pa so sodelavci v elektro jeklarni letos proizvedli okrog 5.000 ton več surovega jekla kot v istem obdobju lani, več so proizvedli tudi v ostalih obratih, razen v martinarni, kjer so za dober odstotek proizvedli manj kot v istem času lani. V prvem polletju so pri proizvodnji surovega jekla zaostali dobrih šest ton za polovično obvezo, ki so jo sprejeli ob desetem kongresu ZKJ, da bodo letos proizvedli 500.000 ton surovega jekla. Zaostanek pa je približno tak, kot znaša izpad proizvodnje zaradi redukcij električne energije. Prepričani smo, da bodo v jesenskih, vremensko ugodnejših mesecih, to nadoknadili in letos prvič proizvedli 500.000 ton surovega jekla.

Sodelavci v TOZD TALILNICE pa so zaradi različnih objektivnih težav zaostali za polletnimi planskimi obvezami za 3,7 odstotka z doseženo skupno proizvodnjo 376.069 ton. Občutnejši zaostanek imajo tudi pri gotovi proizvodnji in sicer 7,3 odstotka. Med posameznimi obrati je za polletnimi planskimi obvezami najbolj zaostala valjarna štekel s termično obdelavo in sicer za 12,6 odstotka, nadalje valjarna debele pločevine, ki je valjala zahtevnejše kvalitete, za 7,4 odstotka in valjarna bluming za 2,9 odstotka, medtem ko so sodelavci v valjarni profilov presegli polletni plan za 4,9 in v valjarni žice za 3,9 odstotka.

V TOZD HLADNA PREDELAVA so presegli polletne planske obveze z doseženimi 86.542,9 tonami skupne proizvodnje za 1,3 odstotka, gotovo proizvodnjo pa za tri odstotke. Najbolje so delali sodelavci v hladni valjarni, ki so presegli polletni plan za 6,3 odstotka, kar je tudi tri odstotke več kot so dosegli v istem obdobju lani. Za 5,7 odstotka so polletni plan presegli tudi sodelavci v žičarni, kar je tudi 1,2 odstotka več kot lansko leto v prvem polletju. Posebno razveseljivo pa je, da so proizvodnjo VAC žice letos povečali kar za 57,8 in pocinkane žice za 15,43 odstotka. V tem obratu pa so imeli večje težave zaradi velike bolezenske odsotnosti. V ostalih obratih TOZD so za polletnimi planskimi obvezami zaostali in sicer: v profilarni za 4,9, v jeklovleku za 0,4, v elektrodnem za 9,1 in v žebeljarni za 5,9 odstotkov. Kljub temu pa so v vseh obratih, razen v žebeljarni proizvedli več kot v prvem polletju lani. V prvem polletju so dali na trg tudi prvo količino in sicer 4,1 tona kovinskih vratnih podbojev iz poskusne proizvodnje. V posameznih obratih pa so imeli tudi več objektivnih težav.

Podrobne podatke o doseženih polletnih proizvodnih rezultatih s komentarji, lahko preberete na tretji strani Železarja.

V prvem polletju 28 tehničnih izboljšav 5.428.642 dinarjev prihrankov in koristi

Predsednik odbora za raziskave, izume in racionalizacije pri D Železarni Jaka Soklič, je 15. julija sklical tretjo sejo odbora. Po pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje, ki so bili vsi izvršeni, so najprej obravnavali polletno poročilo, ki ga je podal delavec strokovnih služb.

Inventivna dejavnost v Železarni je bila v prvem polletju leta inventivne dejavnosti in zaščite industrijske lastnine — TIL — zadovoljiva in obetavna.

Komisija za raziskave, izume in racionalizacije v TOZD Valjarne je imela v prvem polletju tri seje, na kateri so obravnavali 12 izboljševalnih predlogov in na osnovi prikazanih prihrankov in koristi v višini 2.447.361 din uspešnim avtorjem priznali 12 spodbudnih odškodnin v višini 39.757 din. Po dve ocenjevalni seji so imele tudi komisije za raziskave, izume in racionalizacije v TOZD Talilnice, Hladna predelava in VET. Vsega skupaj je bilo v prvem polletju devet sej komisij, na katerih je bilo pozitivno ocenjenih 28 v zadnjem času v proizvodnjo uvedenih izboljševalnih predlogov. Vse tehnične izboljšave izkazujejo preko 5.428.642 din ustvarjenih prihrankov in koristi. Na osnovi prikazanih, potrjenih in overovljenih rentabilitetnih računov, so komisije priznale novatorjem in racionalizatorjem 28 spodbudnih odškodnin, nagrad, rent in akontacij v višini 94.003 din, kar je mnogo več kot v prejšnjih letih.

Na seji so obravnavali tudi predlog, ki je prispel na razpis za podelitev letošnje Lambert Pantzove nagrade. O tem so govorili že na eni seji, o čemer poročamo posebej.

Na seji odbora so živahno razpravljali tudi o pogodbi, ki jo mora Železarna čim prej skleniti z lastni-

ki patenta P 3122/73, ki se nanaša na pripravo za vpihavanje svinca prahu v curek jekla pri izdelavi svinčenih jekel. Avtorja Anton Razinge in Jože Arh iz raziskovalnega oddelka, lastnika patenta, prejmeta takoj enkratno akontacijo v višini 30.000 din (15.000 + 15.000) za dosežke, ki sta jih dosegla pri poskusni proizvodnji svinčenih jekel. Skupaj z vodstvom TOZD Talilnice in ostalih službami, morata avtorja začeti polno proizvodnjo 1. januarja 1975. Za leto 1975, 1976 in 1977, se jima priznala na osnovi proizvodnje svinčenih jekel, v višini od 800 do 1.000 dinarjev na tona, triletna renta z odbitkom izplačane akontacije.

Člani odbora so na seji govorili tudi o predlogu novega pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in izboljševalnih predlogih, katerega osnovni namen je, da bi poživili inventivno in inovacijsko dejavnost med vsemi člani kolektiva. S popravki in dopolnili bo osnutek novega pravilnika dan v javno razpravo vseh delovnih organizacijah Slovenskih železarn.

Razpis na novo, dodatno nagrado Novator leta, so sklenili na seji, ne bo objavljen v tovarniškem glasilu Železar. Novator leta se bo določil na osnovi analize službe za novatorstvo in racionalizacijo pri SEOP in na osnovi predlogov ter priporočil posameznih komisij za raziskave izume in racionalizacije pri TOZD in ostalih pristojnih in odgovornih službah.

SE VEDNO PREVEČ BESED IN FORMALIZMA IN PREMALO DEJANJ

Teško bi rekli, da niso vsak dan v taki ali drugačni obliki, vendar pa še vedno preveč v besedah, prisotna prizadevanja za nadaljnji razvoj celotnega sistema socialističnih samoupravnih odnosov, ki jih je uzakonila nova ustava, v gospodarskih organizacijah pa so bila uzakonjena že s tako imenovanimi delavskimi ustavnimi dopolnili pred tremi leti. Toda tudi besede mnogokrat izžvenijo preveč formalistično in večkrat ustvarjamo občutek, da je še vedno premajhna seznanjenost in razumevanje ustave pa naj si bo to med komunisti ali v kolektivu nasploh. Že v uvodu bi veljalo poudariti, da na temeljne organizacije združenega dela le preveč gledamo kot na cilj, ki smo ga s konstituiranjem le-teh pred letom dni dosegli, ne gledamo pa nanje kot na obliko, prek katere bomo uresničevali odnose, ki morajo temeljiti na resničnem razpolaganju delavcev s presežnim delom, kar jim tudi omogoča upravljanje s celotnim gospodarskim in družbenim procesom. Zato ne bo odveč, da še enkrat poudarimo, da si brez konstituiranih temeljnih organizacij združenega dela, kot osnovnih celic združenega dela in samoupravnih proizvodnih odnosov, ki pomenijo tudi osnovo združevanja v delovne in sestavljene organizacije, ne moremo predstavljati učinkovitega in kvalitetnega delovanja delegatskega sistema oziroma uveljavljanja oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Če so temeljne organizacije združenega dela oblike, v kateri delavci uresničujejo neodtujljive pravice, ki jim jih daje nova ustava, potem s temeljno idejno-politično analizo ne bi bilo težko ugotoviti, do kam smo prišli v Železarni po enem letu od konstituiranja le-teh.

O teh vprašanjih je tekla in teče v tem mesecu tudi razprava med komunisti v Železarni, ki pa se nam, vsaj po prvih razpravah sodeč, dozdeva, da je preveč formalistično zastavljena. Nedvomno je vzrok za to že v uvodnih ugotovitvah pa tudi v tem, da je tudi s strani zunanjih dejavnikov kritika le preveč koncentrirana na delovanje samoupravnih delovnih skupin, kot oblik dela zborov delavcev. Analiza teh razprav bo predložena na sejo sveta ZKS Železarn, kjer naj bi se izoblikovali sklepi in konkretne zadolžitve za hitrejšo uresničevanje in uveljavljanje celotnega sistema socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov na temelju nove ustave. Pri tem se nedvomno vsi zavedamo, da proces kvalitetnega spreminjanja proizvodnih odnosov ne bo zaključen naenkrat, temveč, da bo za uresničitev tega potrebno več časa, to pa seveda ne izključuje zahteve, da se je za nove odnose potrebno dnevno boriti.

Ker je v sedanjem času precej razprav o ustreznosti ali neustreznosti samoupravnih delovnih skupin, kot oblik delovanja zborov delavcev, ali bolje rečeno uresničevanja samoupravljanja, pogledajmo kaj pravi o tem ustava. V 123. členu ustave SRS je navedeno: »Samoupravljanje v temeljni organizaciji in drugih organizacijah združenega dela uresničuje delavec enakopravno in v vzajemni odgovornosti z drugimi delavci v organizaciji z odločanjem na zborih delavcev, z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja, po delegatih v delavskih svetih, ki jih skupaj z drugimi delavci v organizaciji voli in odpokliče, in z nadzorstvom nad izvrševanjem sklepov in nadzorstvom nad delom organov in služb teh organizacij.« Pri sedanjem obsegu temeljnih organizacij združenega dela v Železarni, pri čemer prav gotovo niso izključene možnosti konstituiranja novih, smo samoupravne delovne skupine vgrajili v samoupravne dokumente kot obliko samoupravljanja delavcev. To je nedvomno najbolj realna oblika, ki zagotavlja večinsko in neposredno prisotnost delavcev pri samoupravljanju. Kajti pri večinskem delu in vezanosti skoraj polovice delavcev na redne dnevne prevoze, bi bilo vztrajanje na zborih delavcev, kot edini obliki uresničevanja samoupravljanja delavcev, resnična formalnost. S tem bi bilo črki ustave zadoščeno, ne pa duhu, vsebini. Sicer pa ustava navaja, da poleg zborov delavcev in referendumov, delavec lahko uresničuje svoje samoupravne pravice tudi z »drugimi oblikami osebnega izjavljanja«. Ali niso samoupravne delovne skupine najbolj realna oblika, ki resnično zagotavlja slehernemu delavcu, da neposredno uresničuje svoje samoupravne pravice. Seveda pa to hkrati zahteva vlagati večje napore za izgrajevanje sistema delovanja samoupravnih delovnih skupin — večjo organiziranost in enotnost delovanja, enoten sistem obveščanja, izgrajen sistem usklajevanja stališč in interesov in podobno.

Drugo vprašanje, ki izhaja iz citiranega ustavnega določila, ki bi moral v sedanjih kritičnih analizah dobiti svojo oceno je: kako deluje delegatski sistem tako znotraj temeljnih organizacij združenega dela kot na nivoju delovne organizacije in na nivoju sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarn. Ali delegati delajo po smernicah delavcev, ki so jih izvolili in po smernicah delavskih svetov temeljnih organizacij združenega dela, kadar delujejo na nivoju podjetja oziroma Slovenskih železarn. Kritična analiza prakse bi nam pokazala še precejšnja odstopanja od ustavnih določil, če upoštevamo samo številne odločitve delavskih svetov na vseh nivojih o stvareh, ki se vežejo na dohodek, o čemer bi delavci morali odločati, kar je njihova neodtujljiva samoupravna pravica.

Ko prebiramo razprave in sklepe samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združenega dela in Železarn, se leti nemalokrat nanašajo na vprašanja večje produktivnosti dela, intenzivnejše gospodarjenje, učinkovitejšo izkoriščanje kapacitet, večje varčevanje, izpopolnjevanje in modernizacijo tehnoloških postopkov in podobno. Obenem pa iz istih zapisov lahko razberemo, da je še vrsta neurejenih vprašanj s področja oblikovanja sistema dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela in v Železarni kot celoti. Največkrat se pojavlja vprašanje stroškovnih razmerij med temeljnimi organizacijami združenega dela, pretakanje dohodka, formiranje skladov, delitev osebnega dohodka po vloženem delu in drugo. Če je in to zakonito je, dohodek eden odločilnih motivov gospodarjenja v združenem delu in družbenoekonomsko bistvo socialističnih samoupravnih odnosov, potem bi morali resnično bolj intenzivno in odgovorno delati na oblikovanju sistema dohodka v Železarni oziroma temeljnih organizacijah združenega dela. Dokler sistem dohodka v celoti ni zasnovan, tako dolgo težko govorimo o delavčevem neposrednem odločanju o celotnem dohodku, ustvarjenem v različnih oblikah združenega dela in sredstev. Tako dolgo tudi težko govorimo o delavčevi neposredni zainteresiranosti, da bi z boljšim delom, boljšim izkoriščanjem kapacitet, varčevanjem in podobno, zavestno deloval za zvišanje dohodka temeljne organizacije združenega dela in družbe kot celote, kar so pomembni pogoji za stalno rast standarda in osebnih dohodkov.

Edvard Kardelj je v ekspoziciji Temeljnih vzroki in smeri ustavnih sprememb med drugim dejal: »Vsako ločevanje ekonomske funkcije akumulacije od delavskega razreda, organiziranosti v združenem delu, in njeno spreminjanje v monopol katerihkoli dejavnikov zunaj neposredne kontrole delavcev, je lahko vir obnavljanja elementov razredne diferenciacije z vsemi družbenimi posledicami.« ... Kajti, »za oceno narave proizvodnih odnosov v socialistični družbi, kot je naša, ni dovolj samo ugotoviti, da so sredstva za proizvodnjo v družbeni lasti. Odločilno vprašanje je: na kakšen način nastaja zgodovinsko nujna koncentracija in centralizacija tistega dela opredmetenega dela, ki sestavlja družbeno akumulacijo, ter kdo z njo razpolaga in kako.«

Tesno s temi vprašanji se povezuje tudi delovanje samoupravne delavske kontrole tako znotraj TOZD kot na nivoju delovne organizacije. Čeprav so naloge samoupravne delavske kontrole zelo jasno zapisane v 132. členu republiške ustave, nam praksa kaže, da se le-ta še vedno bolj omejuje na nadzor nad potnimi stroški, reprezentanco in podobno, mnogo manj ali skoraj nič pa o bistvenih vprašanjih kot je nadziranje izvajanja samoupravnih aktov, izvajanje sklepov, ekonomska smotnost uporabe družbenih sredstev, izvajanje načela delitve po delu pri razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke, o varstvu pravic delavcev v medsebojnih razmerjih pri delu, o uresničevanju obveščanja delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in nadzorstvo in o drugih dolžnostih, pravicah in interesih delavcev.

To je nekaj bistvenih vprašanj, ki bi v sedanjih kritični idejno politični analizi zahtevali podrobno obdelavo. Seveda pa je predpogoj takega pristopa, da vse delavce v TOZD kar najbolj učinkovito in hitro seznanimo z bistvom nove ustavne ureditve.

Ustvarjeni celotni dohodek in njegova delitev v prvem polletju 1974

(Nadaljevanje s I. strani)

sklad, skupne rezerve in sklad skupne porabe, je uradno izvedena šele ob zaključnem računu. Med letom odvajamo le z zakonom določena posojila za pospešeni razvoj nerazvitih republik in avtonomnih pokrajin, ter investicije v gospodarstvu. Iz sklada skupne porabe, ki je bil ustvarjen v letu 1973 pa smo v letošnjem letu koristili naslednje vsote po posameznih namenih:

	milij.
— regresi za letni dopust	4.93
— jubilejne nagrade	2.52
— regres za topli obrok	0.38
— dotacije za šport	1.68
— neugodno in posmrtn. zav.	0.74
— ostalo	0.98
	11.23

Do konca leta imamo na razpolago še 12,4 milij. din kar je glede na obstoječe obveznosti in dinamiko koriščenja dovolj, tako da ne bo prišlo do prekoračitev.

ČESTITAMO

Na pedagoški akademiji v Ljubljani je 26. julija diplomiral LEON PRISTOV, učitelj praktičnega pouka in si pridobil naziv predmetni učitelj za tehnični pouk in kemijo.

Kolektiv ŽIC

Druga številka Železarskega zbornika

V prejšnjemu tednu so v vseh treh slovenskih železarnah in na metalurškem inštitutu v Ljubljani razdelili 2. številko Železarskega zbornika. Železarski zbornik izhaja v nakladi 800 izvodov, poleg stalnih prejemnikov v slovenskih železarnah in Metalurškem inštitutu pa ga prejmejo tudi naročniki v železarskih in drugih kolektivih v Jugoslaviji ter v inozemstvu.

Druga številka železarskega zbornika je izšla na 56 straneh. Prispevke so objavili: Jože Rodič ter Janez Kovač iz Železarn Ravne, Blaženko Koroušič, Franc Vodopivec in Boško Ralič iz Metalurškega inštituta ter Anton Razingar iz naše železarn. Poleg petih strokovnih sestavkov, so objavljeni tudi odlomki iz raziskovalnega dela v slovenskih železarnah in društvene vesti. Razen tega uredništvo Železarskega zbornika objavlja vabilo na jesensko srečanje in sedemnajsto strokovno posvetovanje strokovnjakov iz podjetij črne in barvne metalurgije Slovenije.

Železarski globus

ITALIJA

V italijanski železarni Taranto je pričel obratovati nov obrat za proizvodnjo spiralno-varjenih cevi. Dobavilo ga je zahodnonemško podjetje Salzgitter Industriebau. Lahko proizvaža cevi s premerom od 2,5 mm in debelino stene do 25 mm. To smatrajo kot do sedaj največje spiralno varjenje cevi na svetu. Letna proizvodna zmogljivost je 210.000 ton.

LR MONGOLIJA

V bližini Tsogto Tsetsey so odkrili nahajališče premoga za koksiranje, ki ga bo možno izkoriščati v dnevnem kopu. Zaloga cenijo na tri milijarde ton. Novi rudnik bo pričel obratovati leta 1978.

SOVJETSKA ZVEZA

V Novo Lipecki železarni so pričeli graditi novo jeklaro z dvema 350 tonskima LD konvertorjema. Istočasno bodo zgradili tudi pet naprav za kontinuirno vlivanje jekla. Železarna v Magnitogorsku, ki je pričela obratovati leta 1933 je do letos proizvedla 250 milij. ton surovega jekla.

VENEZUELA

Ta južnoameriška država name-rava v prihodnjih letih povečati proizvodnjo surovega jekla od sedanjih milijonov ton na pet milijonov ton. Tehnološka osnova za takšno povečanje proizvodnje bo direktna redukcija železove rude in proizvodnja surovega jekla v električnih pečeh. Danes nima ta država niti kisikovih konvertorjev.

	v 000 din	struktura %
Ekst. realiz. proizvodov in storitev	1.053.057	84,0
Realiz. storitev za lastne potrebe	157.358	12,6
Realiz. mater. in odpadkov	9.069	0,7
Ostali dohodki	33.441	2,7
Celotni dohodek	1.252.925	100
Mat. stroški	848.997	67,7
Amortizacija	94.871	7,6
Pogodbene obveznosti	27.485	2,2
Zakonske obveznosti	27.746	2,2
Osební dohodek	143.762	11,5
Ostalo	38.385	3,1
Ostanek dohodka	71.679	5,7

Nove stanarine v samskih domovih

(Nadaljevanje s I. strani)

razlika v stanarinah z ozirom na komfort odnosno pogoje bivanja. Predloženi predlog povečuje stanarino za najmanj 8 odstotkov — to so štiriposteljne sobe, kjer so pogoji za bivanje izredno slabi in največ za 68 odstotkov v dvoposteljnih sobah v samskem domu Sava. V povprečju na celotno stanarino pa je povečanje za okrog 45—50 odstotkov. Z višjimi stanarinami naj bi se v prihodnje ustrezno zmanjšal primanjkljaj.

NOVE STANARINE

štev. postelj	Stara cena din	Nova cena din
Samski dom Plavž		
2	82,35	120,00
3	82,35	100,00
4	74,10	90,00
5 in 6	74,10	80,00

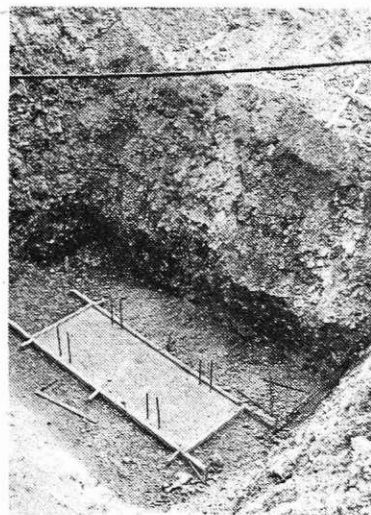
2	90,00	140,00
4	81,00	110,00

1	135,00	180,00
2	104,70	140,00
3	90,00	120,00

1	160,00	270,00
2	96,45	180,00

1	160,00	250,00
2	104,70	170,00

4	—	140,00
---	---	--------

Najgloblji — 14 metrov globok temelj za enega od stebrov nove hladne valjarne

Počitniško pismo iz Biograda na moru

V nedeljo zvečer se je iz našega počitniškega doma v Biogradu na moru vrnila izmena 200 naših sodelavcev in njihovih svojcev. Z bivanjem v našem počitniškem domu, ki je prav gotovo mad najlepši na tem področju, so bili naši sodelavci in svojci izredno zadovoljni. Zadovoljni so bili s počutjem, ki jim ga je omogočil kolektiv počitniškega doma, pa tudi vreme jim je bilo zelo naklonjeno. V prvih sedmih dneh se je temperatura gibala od 30 do 34 stopinj, pa tudi morje je bilo izredno toplo, kar so gostje počitniškega doma izkoristili.

Prav bi bilo, da v prihodnji počitniški sezoni, pristojni v Železarni uredijo nekatera vprašanja, ki zadevajo sam prevoz izmen v Biograd in nazaj. Z ureditvijo tega problema bi našim sodelavcem, ki se odločajo za letovanje v Biogradu na moru, še izboljšali pogoje. Omenimo naj še, da ni povsem priporočljivo predčasno prihajanje gostov, ki naj bi v naslednji izmeni preživel dopust v počitniškem domu. Nekateri naši sodelavci in njihovi svojci so v počitniškem domu v Biogradu že dan pred začetkom letovanja, nekateri pa s svojimi vozili prihajajo ponoči in tako precej motijo delavce in njihove svojce pri počitku, ki jim je

še kako potreben pred naporno osemurno vožnjo ob povratku na Jesenice.

Številni sodelavci in njihovi svojci so izrazili željo, da bi tudi prihodnje leto letovali v tem počitniškem domu in skupaj s kolektivom praznovali desetletnico, odkar so počitniški dom v Biogradu na moru izročili v uporabo.

Tako kot v prejšnjih sezonah, je tudi letos v Biogradu na moru poskrbljeno za prijeten dopust in počutje, za kar gre priznanje upravniku tov. Trevenu in njegovim sodelavcem.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Jubilanti 50-letniki

V mesecu avgustu bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Milan BUDJA, prodajni sektor — 1. avgusta, Dominik KOZMUS, valjarna žice — 7. avgusta, Alojz AVGUŠTIN, profilarna — 17. avgusta, Jože GRAŠIČ, splošni sektor — 20. avgusta, Anton JANŠA, žičarna — 20. avgusta, Brona LIPOVŠČEK, OTK — 20. avgusta, Miha HOSTNIK, valjarna Bela — 25. avgusta, Ludvik MUROVEC, martinarna — 25. avgusta, Janez JANŠA, žičarna — 29. avgusta in Vladimir PEČAR, transport — 31. avgusta.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!

Izvršitev plana skupne in gotove proizvodnje ter odprave v prvem polletju 1974

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA			Odprava
	Družbeni plan	Izvršitev	%	Družbeni plan	Izvršitev	%	
Plavž	71.200	77.052,6	108,2				
SM jeklarna	158.500	158.537,8	100,0				
El jeklarna	87.700	84.772,6	96,7				
Livarna	830	920,3	110,9	300	294,0	98,0	294,0
Samotarna	8.520	8.575,4	100,7	1.500	1.722,4	114,8	1.722,4
TALILNICE:	326.750	329.858,7	101,0	1.800	2.016,4	112,0	2.016,4
Bluming	211.900	205.713,8	97,1	8.000	7.692,3	96,2	7.109,6
Štekel		39.051,2			17.317,1		17.453,9
Term. obdel.	62.300	15.429,7	87,4	38.050	15.404,3	86,0	15.801,7
Skupaj:	274.200	260.194,7	94,9	46.050	40.413,7	87,8	40.365,2
Valj. žice	52.330	54.391,0	103,9	15.470	17.236,6	111,4	17.038,2
Valj. prof.	16.300	17.091,2	104,9	1.615	1.090,8	67,5	1.092,0
Valj. deb. pl.	47.950	44.392,1	92,6	47.600	43.920,6	92,3	44.732,0
VALJARNE:	390.780	376.069,0	96,2	110.735	102.661,7	92,7	103.227,4
Hlad. valj.	15.080	16.023,6	106,3	14.825	15.812,9	106,7	15.725,4
Žičarna	33.830	35.746,4	105,7	21.535	24.569,9	114,1	24.484,4
Profilarna	10.430	9.917,5	95,1	10.410	9.899,0	95,1	10.109,1
Podbojarna		4,1			4,1		4,1
Jeklovlek	10.320	10.282,8	99,6	10.280	10.152,6	98,8	10.498,5
Elektrodni:	8.830	8.024,4	90,9	8.800	7.976,0	90,6	7.903,9
— elektrode	8.400	7.691,6	91,6	8.375	7.648,9	91,3	7.593,6
— prašek	430	332,8	77,4	425	327,1	77,0	310,3
Žebļarna:	6.957	6.544,1	94,1	6.906	6.515,0	94,3	6.513,9
— žebļi	6.200	5.785,1	93,3	6.200	5.782,3	93,3	5.787,8
— bod. žica	655	680,1	103,8	655	680,2	103,8	679,5
— sekanec	102	78,9	77,4	51	52,5	102,9	46,6
PREDELAVA:	85.447	86.542,9	101,3	72.756	74.929,5	103,0	75.239,3
SKUPAJ:	802.977	792.470,6	98,7	185.291	179.607,6	96,9	180.483,1
Tuja predel.	620	138,4	22,3	620	138,4	22,3	106,5
ŽELEZARNA:	803.597	792.609,0	98,6	185.911	179.746,0	96,7	180.589,6

TOZD Talilnice

Plavž:
Proizvodni plan plavža v letu 1974 je nižji kot v letu 1973, zaradi predvidenega 35-dnevnega remonta na plavžu ena. Tako je nižji proizvodni plan le navidezen, planirana dnevna proizvodnja na plavž pa je celo nekaj višja od lanskeletne.

Z upoštevanjem predvidene dnevnne proizvodnje 437 ton, ob obratovanju obeh plavžev, je bil obratni družbeni plan presežen za 8,2 odstotka. Plavž je v letošnjem polletju imel nekaj težav zaradi nasledin v jaskih peči zaradi česar en plavž ni obratoval deset dni, kar pomeni preko 2000 ton izgube v proizvodnji. Če teh težav ne bi bilo, bi plavž polletni plan še občutneje presegel.

Primerjava med proizvodnjo v I. polletju leta 1973 in v letošnjem polletju kaže, da je bila proizvodnja letos bistveno višja kot v istem obdobju lani. Proizvedeno je bilo skoraj 4000 ton grodlja več, kar je razveseljiv rezultat.

Tudi poraba koksa na tono grodlja je bila v letošnjem polletju, tako v primerjavi z lanskeletnimi rezultati (749 kg/t), kakor v odnosu na plan (725 kg/t), zelo nizka, saj znaša le 695,4 kg/t, kar je drugi zelo velik uspeh.

Martinarna:
Proizvodne dosežke v martinarni v letošnjem prvem polletju odlikuje velika enakomernost v proizvodnji skozi vse mesece. To je posledica ugodnih pogojev dela (količina in kvaliteta surovin), ki so bili v glavnem vse polletje enaki.

Martinarna je družbeni plan v prvem polletju dosegla, ni ga pa bistveno presegla tako kot v lanskem polletju. Ker so letošnje obveze enake lanskim, se ugotavlja, da je proizvodnja martinarne sicer zadovoljiva, vendar za dober odstotek nižja kot v istem obdobju lanskega leta.

Elektro jeklarna:
Elektro jeklarna polletnega plana ni dosegla in je zaostala za planom 3,4 odstotka. Glavni vzrok za to je v redukciji električne energije, ki je že v prvem polletju znašala 579 ur 10 minut. Če upoštevamo produktivnost samo 10 t/h pomeni to izgubo okrog 6000 ton. Če redukcij ne bi bilo, bi pri sedanjih proizvodnostih elektro jeklarna naredila ob polletju preko 90.000 ton in presegla postavljeni družbeni plan. V lanskem letu je bilo v istem času le 424 ur redukcij. Kljub temu je letos elektro jeklarna v primerjavi z lanskim polletjem proizvedla preko 5000 ton več oziroma 6,9 %, kar je velik uspeh.

Livarna:
Dosežena proizvodnja livarne je v prvem polletju skoraj 11 odstotkov nad planom in višja kot je bila dosežena v polletju lani.

Samotarna:
Samotarna je v polletju presegla družbeni plan, poleg tega pa je močno povečala proizvodnjo v primerjavi z istim obdobjem lani.

Zaključek:

TOZD TALILNICE je v celoti dosegla polletni družbeni plan, iz objektivnih razlogov polletnega plana ni dosegel obrat elektro jeklarni, vendar se mu je močno približal. Razen martinarne, ki je proizvedla nekaj manj kot v istem obdobju lani, so vsi ostali obrati presegli doseženo polletno proizvodnjo v letu 1973.

Lojze Kalan

TOZD Valjarne

Valjarna bluming:

Letošnje leto smo v valjarni bluming pričeli slabo. V januarju je bilo več okvar in težav, ki so negativno vplivale na potek proizvodnje (okvara matice na tlačnem vijaku, nastavne naprave na škarijah, motorja manipulatorja, remont globinske peči št. 2). Zato smo imeli v tem mesecu izredno število zastojev in sicer 31,3 % na obratovani čas (v ostalih petih mesecih povprečno 25,6 %). Razen tega smo v januarju tudi uvažali proizvodnjo na valjarni štekel preko slabov in potisne peči, kar je tudi povzročilo nekaj težav. Iz teh razlogov smo dosegli v tem mesecu izredno nizko skupno proizvodnjo 29.345 ton. V ostalih mesecih se je situacija s proizvodnjo popravila. Vendar velikega izpada v januarju nismo uspeli nadoknaditi.

Valjarna štekel:

Vzporedno s slabšim delom valjarne bluming v januarju, smo proizvedli manj tudi v valjarni štekel. Poleg tega smo v januarju in delno v februarju obratovali s potisno pečo in je bilo pri tem tudi nekaj težav pri usklajevanju programa med obema jeklarnama in bluming ter štekel valjarno. Pri skupni proizvodnji je treba upoštevati tudi dejstvo, da smo v tem obdobju dobili precejšnje količine TVT za hladne valjarne iz CSSR in železarne Sisak. Zaradi tega smo lahko del vložka preusmerili v drug obrat in je valjarna štekel proizvedla manj, kot smo planirali.

Valjarna 2400:

Izmed vseh obratov TOZD Valjarne smo imeli v I. polletju v valjarni 2400 največ težav, ki so vplivale na nižjo proizvodnjo. V januarju, februarju in juniju je bila povprečna teža slabov samo 1490, 1480 in 1410 kilogramov (povpr. lani 1558 kg). V marcu in aprilu so zaradi bližajočega remonta zelo porastli zastoji na progi. V celotnem obdobju pa smo čutili vpliv kvalitetnejšega proizvodnega asortimenta (Nioval, Nionical). Te kvalitete zahtevajo z ozirom na predpisano tehnologijo počasnejši potek valjanja na progi in tako zmanjšujejo proizvodnjo. To dejstvo smo ugotovili šele letos, ko smo pričeli valjati večje količine teh materialov. Zato je postala progna v tej valjarni ozko grlo. Če bodo ostali obratovalni pogoji z ozirom na debelino slabov in količino kvalitetnih materialov tudi v bodoče takšni kot v prvem polletju, potem bo ta valjarna letos v svoji proizvodnji zaostala za planirano proizvodnjo. Delno bomo to skušali omiliti z dodatnim obratovanjem proge na dopoldanski izmeni ob prostih sobotah.

Valjarna žice:

Ta valjarna je planirano skupno in blagovno proizvodnjo v prvem polletju presegla. Vendar bi bil proizvodni rezultat lahko še boljši. V februarju smo imeli večjo okvaro na ogrevni peči. V maju in juniju pa preveč zastojev zaradi mehanskih ter elektro okvar.

Valjarna profilov:

Ta valjarna je obratovala dobro in je skupno proizvodnjo presegla. Blagovna proizvodnja je planirana previsoko, ker proizvajamo v profilnih valjarnah dejansko samo vložek za jeklovlek.

Avgust Karba

TOZD Hladna predelava

V TOZD Hladna predelava je proizvodnja v prvem polletju potekala normalno in je planska obveznost izpolnjena s 101,3 %. V posameznih obratih TOZD pa je proizvodnja potekala:

Hladna valjarna:

Proizvodnja HVT je potekala zelo zadovoljivo in je presegla količino predvideno z družbenim planom. Proizvodnja je 6,3 % višja kot je predvideval družbeni plan in 3,0 % višja kot v enakem obdobju lanskega leta. Uspeh proizvodnje pa je še večji zaradi tega, ker je proizvodnja dinamo HVT 7,6 % večja od lanskeletne.

Občasno pomanjkanje TVT in spremembe programov, so bistveno vplivale na proizvodne rezultate. Pri normalni preskrbi bi hladna valjarna lahko dosegla še boljše rezultate.

Žičarna:

Proizvodnja žičarne je presegla količino, predvideno z družbenim planom za 5,7 %. Proizvodnja vlečne žice je 1,20 % večja od lanskeletne, je pa še vedno pod družbenim planom. Povečanje proizvodnje nasproti lanskemu letu znaša samo 1,2 %, je pa izredno zadovoljivo to, da je proizvodnja VAC žice povečana za 57,86 % v primerjavi z lanskim letom. Enako kot VAC žica, je povečana tudi proizvodnja pocinkane žice v odnosu na lanskeletno za 15,43 %, če računamo, da pocinkovalna progna ni obratovala prva dva meseca.

Proizvodnja žičarne bi bila še višja, če bi zmanjšali odsotnost zaradi bolezni. V maju in juniju je ta znašala v posameznih dneh tudi preko 12 % vseh zaposlenih.

Profilarna:

Proizvodnja profilarne je dosegla samo 95,1 % predvidene količine z družbenim planom, vendar je to 19,27 % več kot lanko leto v enakem obdobju.

Na zmanjšanje proizvodnje so bistveno vplivali: neredna in nezadostna preskrba z vložkom, majhne količine po pozicijah in stalne menjave pri osvajanju novih profilov.

Samo na največji profilirni napravi Rossi, so zastoji zaradi menjav orodja 3 % večji kot lani, 2 % večji zaradi mehanskih okvar in 1 %

zaradi pomanjkanja vložka. Na ostalih progah pa so razmere še slabše.

Zato moramo za 19,27 % povečano proizvodnjo v primerjavi z lanskim letom smatrati kot izredno ugoden rezultat, ki je plod prizadevanj vseh zaposlenih.

Podbojarna:

Novi obrat je še vedno v izgradnji, delavnica za vzorčno proizvodnjo pa je pričela z rednim delom. Iz vzorčne proizvodnje smo v juniju prve podboje že prodali in ti so na tržišču zbudili večje zanimanje in interes za to vrsto proizvodnje.

Jeklovlek:

Proizvodnja v jeklovleku je praktično na višini predvidene z družbenim planom. Kljub temu, da proizvodnja zaostaja za 0,4 % za družbenim planom, je ta 1,65 % večja od proizvodnje v enakem obdobju lanskega leta.

Na zmanjšanje proizvodnje sta bistveno vplivala pomanjkanje vložka iz valjarn Javornik in razdrobljenost naročil. Velika serija za izvoz je naročena šele v drugem polletju.

Elektrodni obrat:

Proizvodnja v elektrodnem obratu je dosegla le 90,9 % s planom predvi-

dene količine. Kasnitev izgradnje novih naprav, parkirne linije, mešalca silosov in vlečno rezalne linije, so osnovni vzroki za manjšo proizvodnjo. Te naprave bi morale biti zgrajene in preizkušene že v letu 1973, vendar so postopoma začele obratovati od februarja prva, do aprila zadnja naprava. Normalno obratovanje teh naprav sprostilo dodatno posadko za proizvodnjo, vendar je to kasnilo do junija letos. Zato sta v tem mesecu samo dva meseca, ko je bila proizvodnja na nivoju predvidene z družbenim planom.

Poleg naštetih težav pa je vzdrževanje sušilnih peči zaradi pomanjkanja rezervnih delov izredno problematično. Ker nismo mogli zamenjati transportne verige v peči, je ta imela bistveno več zastojev, kar je dodatno vplivalo na zmanjševanje proizvodnje. Kljub težavam pa smo z dodatnim delom in prizadevanjem zaposlenih proizvedli 3,74 % več kot lani v enakem obdobju.

Žebļarna:

Planskih obveznosti žebļarna v prvi polovici leta ni izpolnila. Stalno pomanjkanje vložka in menjave orodij na strojih, so bistveno vplivali na storilnost, zato je proizvodnja po količini tudi manjša od dosežene v lanskem prvem polletju.

Franc Vičar

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 29. 7.	DROLČ MARJAN	SITAR ANTON
TOREK — 30. 7.	BENEDIČIĆ MITJA	GASSER FRANČ
SREDA — 31. 7.	GMAJNAR JANEZ	SELJAK VINKO
ČETRTEK — 1. 8.	FALETIČ JANEZ	KOVAČ JANEZ
PETEK — 2. 8.	ULČAR MARJAN	BAK DUŠAN
SOBOTA — 3. 8.	VENGAR SREČO	ROZMAN JANEZ
NEDELJA — 4. 8.	VEHAR JANEZ	KAVČIČ JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 29. julija do 3. avgusta

Dopoldan: dr. Aleksander Rjazancev in dr. Drago Jeremić
Popoldan: dr. Branimir Čeh
V soboto, 3. avgusta samo dopoldan dr. Drago Jeremić

ZOBNA AMBULANTA

Samo popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
V soboto, 3. avgusta zobna ambulanta ne dela.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Obvestilo

Obveščamo vse koristnike vhoda in izhoda vratarnice predelovalni obrati I, da se s 1. 8. 1974 vstop in izhod zapre. Vsi delavci, ki so do sedaj koristili ta vhod oz. izhod, naj od 1. 8. 1974 dalje koristijo vhod in izhod pri vratarju Predelovalni obrati II, nasproti jeza.

Delovno mesto vratarjev predelovalni obrati I, se ukine sporazumno z direktorjem TOZD Hladna predelava.

Splošna varnostna služba

Na osnovi člena 10 pravilnika o delovnih razmerjih in na osnovi sklepa odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD VET, z dne 18. 6. 1974 dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v strojnem vzdrževanju TOZD VET 6420, D-5, dninski delovodja SV Jesenice (žebļarna) — 1 oseba.

POGOJİ:

- za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva:
- 1. STS strojne smeri s 3 leti prakse v stroki
- 2. Delovodna šola strojne stroke s 5 let prakse v stroki
- 3. VK ključavničar z 8 let prakse v stroki.

Prijava z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 8 dni po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice z oznako »za TOZD VET«.

Izkop za garderobe nove hladne valjarne

Samoupravni organi v preteklem tednu

7. seja odbora samoupravne delavske kontrole

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Franci Fon je sklical 7. sejo odbora v sredo 3. julija. Za dnevni red je predlagal potrditev sklepov prejšnje seje, porabo sklada skupne porabe in izredno plačanih dopustov, sredstva za ekonomsko propagando, pravilnik o organizaciji in delu samoupravne delavske kontrole ter razno.

1. Zaradi nesklepčnosti prejšnje seje, je odbor samoupravne delavske kontrole na tej potrdil predlog naslednjih sklepov:

— V zvezi z razpravo o službenih potovanjih v zamejstvo je odbor sklenil, da se v bodoče polletna poročila o izvršenih službenih potovanjih v zamejstvo, ki poleg stroškov vsebujejo še cilj, naloge in uspeh posameznega potovanja, dostavijo tudi članom odbora samoupravne delavske kontrole.

— Na poročilo o porabljenih sredstvih za reprezentanco odbor samoupravne delavske kontrole nima posebnih pripomb, ker je upravljanje s sredstvi zadovoljivo in so porabljena sredstva nižja od planiranih. Žaljevalo je, da se sredstva tudi v bodoče čim bolj racionalno koristijo.

— V zvezi z vprašanjem člana odbora Albina Breganta in Andreja Zalokarja, kako se rešuje stanovanjski problem Marije Smolej in Franca Gregoriča, odbor samoupravne delavske kontrole naroča kadrovskemu sektorju, da poda poročilo.

2. Na poročilo, kako so porabljena sredstva skupne porabe in odobreni izredno plačani dopusti so sprejeli te sklepe:

— Izredno plačani dopusti se nad odobreno kvoto ne smejo koristiti in je planirana kvota maksimum.

— Pri obravnavanju izredno plačanih dopustov je treba upoštevati,

kakšno je delo tistega, ki se mu dopust odobri in ali bo to delo kljub dopustu opravljeno.

— Odbor naroča naj se pregleda koliko izredno plačanih dopustov je porabljenih za aktivne tekmovalce in koliko za tiste, ki določena tekmovalca spremljajo kot vodje ali organizatorji.

— V zvezi z ugotovitvijo, da prekoračitve odobrene kvote izredno plačanih dopustov opravljajo z udeležbo v državni reprezentanci, odbor tolmači, da se udeležba v reprezentanci in koriščenje dopustov zaradi tega, všteta v odobreno kvoto.

— Samoupravni organi, ki odpravljajo sredstva za športne in kulturne dejavnosti, morajo stremeti za tem, da se pokrivanje te družbene dejavnosti čimprej prenese na samoupravne interesne skupnosti, ki so sedaj ustanovljene in da se pri tem

upoštevajo sporazumi v okviru družbenega dogovora.

3. Obravnavali so tudi kako se uporabljajo sredstva za ekonomsko propagando in sklenili:

— Odbor na poročilo o porabljenih sredstvih za propagando nima posebnih pripomb in meni, da so sredstva uporabljena v redu. Če je od ekonomske propagande odvisna prodaja izdelkov, naj se tudi nadalje izvaja.

4. Pregledali so prvi osnutek pravilnika o organizaciji in delu samoupravne delavske kontrole v TOZD in železnari in menili, da je pravilnik sprejemljiv in se ga lahko posreduje v razpravo pristojnim samoupravnim organom TOZD s tem, da se v pravilniku določijo še bdnosi in področja delovanja odborov samoupravne delavske kontrole v TOZD in skupnega odbora samoupravne delavske kontrole. Po razpravi na samoupravnih organih TOZD in po usklajitvi pripomb, bo pravilnik ponovno na seji odbora samoupravne delavske kontrole.

5. Dogovorili so se, da bo naslednja seja odbora samoupravne delavske kontrole v začetku septembra. Na tej seji bo odbor obravnaval vprašanje starega železa, ki se sedaj zasipa pod haldo in protiinflacijski program, ki je že v izdelavi.

18. seja odbora za gospodarstvo pri DSŽ

Predsednik odbora za gospodarstvo Emil Ažman je sklical 18. sejo v torek, 16. julija, na seji pa so obravnavali:

1. Pregledali so sklepe s seje odbora, dne 27. junija 1974 in ugotovili, da so sklepi izvršeni, le dva sklepa sta dolgoročnejšega značaja. V zvezi s sklepom ene prejšnjih sej, so obravnavali analizo kadrovskega sektorja o problematiki pomanjkanja delavcev transporta, žičarne in željarne. Strinjali so se s predlogom, da se transportu skuša dodeliti 15 do 18 mladih delavcev za tečaj premikačev, da v žičarni usmerijo delavce v patentirnico, da pa je pomanjkanje delavcev trenutno in ga zato ni treba reševati. Menili so, da je nujno pričeti z izgradnjo samskih domov in garsonjer v stanovanjskih blokih, ker bo le-tako mogoče zagotoviti manjkajoče delavce v posameznih obratih.

2. Vzeli so na znanje informacijo

o stanju AZ in se strinjali s predlogom združevanja sredstev ter sklenili, da se predlog posreduje temeljnemu organizacijam združenega dela. Prav tako so se strinjali s programom IV in sklenili, da se tudi ta posreduje temeljnemu organizacijam združenega dela.

3. Vzeli so na znanje informacijo o povišanju cen naših proizvodov 114 panoge za 17,8 % in sklenili, da je glede na to povečanje in glede na prejšnje povečanje treba uskladiti tudi cene 117 panog. Službi so naročili, da pripravi rebalans plana delitve dohodka.

4. Reševali so nekaj vlog, o katerih pa bodo prizadeti pisмено obveščeni. Rešili so tudi dva predloga za odpis razlike, ki je nastala v poslovanju z zamejskimi partnerji.

15. seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri DSŽ

Na seji odbora za dohodek in nagrajevanje, ki jo je predsednik sklical za petek, 12. julija so obravnavali in sklepali o naslednjih vprašanjih:

1. Pregledali so sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so izvršeni.

2. Obravnavali so oblikovane osebne dohodke za mesec junij in sklenili, da se v celoti izplačajo.

3. Vzeli so na znanje analizo finančnega rezultata za maj 1974 in so se strinjali z zaključki, ki so v poročilu navedeni. V zvezi s tem poročilom so naročili službi sektorja za ekonomiko, da izdela analizo vpliva asortimenta na spremembo prodajne cene. Podprli so tudi stremeljenja za povečanja sredstev za amortizacijo.

4. Obravnavali so analizo učinkov in operativnega programa ter sklenili:

— Za spreminjanje sedanjega sistema ni osnove, morebitni novi elementi pa se lahko uvajajo, vendarle v okviru sistema.

— Glede pisanja ur za manjkajoče odbor ugotavlja, da za to obstaja pravilnik, po katerem se je treba ravnati.

— V vseh tistih obratih, kjer se opaža konstantno višja premija, je treba ugotoviti vzroke, zlasti pa vpliv povečanja produktivnosti in novih naprav.

5. Potrdili so nov cenik za prostovoljno razkladanje, ki je bolj prilagojen sedanjemu nivoju osebnih dohodkov in zato bolj stimulativen.

TOZD Hladna predelava

12. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

V petek, dne 19. julija, je predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Hladna predelava Rok Globočnik, sklical 12. sejo in predlagal naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, poročilo o gibanju delovne sile, sprejem in obračun delavcev v mesecu juniju, premestitve, reševanje prošelj in razno.

O izvrševanju sklepov prejšnje seje je poročal direktor TOZD Franc Vičar. Iz poročila je bilo razvidno, da so bili sklepi realizirani. V nadaljevanju se je kadrovik Janko Kavalar poročal o gibanju delovne sile v mesecu juniju. V tem času je bilo v TOZD Hladna predelava sprejetih 15 novih delavcev in sicer:

vodstvo TOZD	1
hladna valjarna	1
profilarna	2
vrtni podboji	—
jeklovlek	6
žičarna	2
željarna	4
elektrodni obrat	1
Obracunanih je bilo skupaj 16 in	—

sicer:

vodstvo TOZD	1
hladna valjarna	1
profilarna	3
vrtni podboji	—
jeklovlek	4
žičarna	6
željarna	1
elektrodni obrat	—

V tem mesecu se opaža minimalno število samovoljnih zapustitev dela, medtem ko je nekaj primerov prekinitve dela na osnovi izjave. Kar šest sodelavcev je odšlo v JLA, eden

je bil upokojen, ena sodelavka iz žičarne pa je umrla. Odbor je vzel poročilo na znanje brez pripomb.

V zvezi s kadrovskimi vprašanji je odbor sklenil, da se obnovi pogodbo o delovnem razmerju za določen čas sedmim upokojencem in to od 1. 7. do 31. 12. 1974.

Na predlog kadrovskega sektorja — oddelka za kadre, je odbor dal soglasje za razporeditev dipl. inž. Janez Zaveljčina na prosto delovno mesto »tehnolog« v elektrodnem obratu.

Na seji so potrdili tudi predlog obratovodstva jeklovleka za premestitev dveh sodelavcev in predlog obratovodstva profilarne za premestitev enega sodelavca. Odbor je obravnaval tudi nekaj prošelj za premestitve.

Na predlog člana odbora, so govorili tudi o delovnem mestu prekladalcev v jeklovleku, ki je v primerja vi z ostalimi delovnimi mesti preniko ocenjeno. Na to opozarja tudi dejstvo, da je na tem delovnem mestu največja fluktuacija. V zvezi s tem je odbor zadolžil kadrovika, da ugotovi kakšna dokumentacija je zbrana glede spremembe tega od strani obratovodstva. J.S.

TOZD Talilnice

11. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

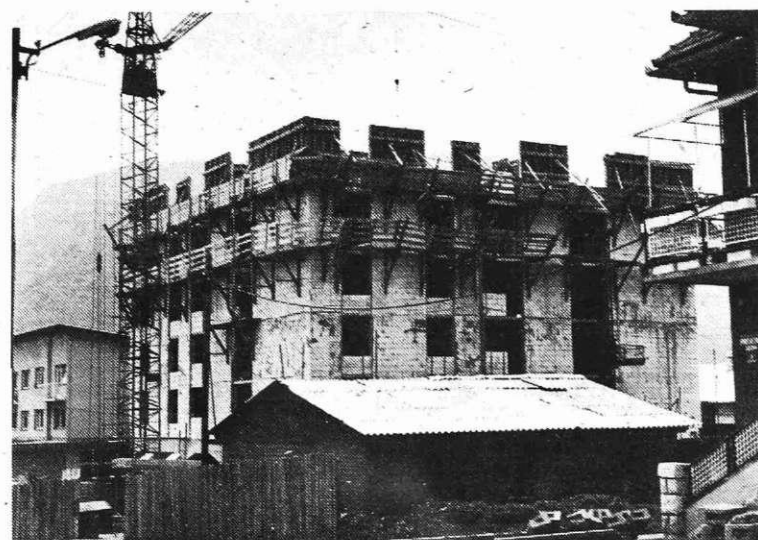
Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Miloš Piščanec je 13. julija sklical 11. sejo, na kateri so pregledali doseženi osebni dohodek za mesec junij ter odobrili stimulacijske dodatke nekaterim sodelavcem v TOZD Talilnicah.

Osebnih dohodkov za mesec junij je obrazložil tov. Faletič iz oddelka za nagrajevanje SEOP. Omenjal je faktorje, ki so bistveno vplivali na nižji osebni dohodek v primerjavi z mesecem majem, v juniju je osebni dohodek namreč za 6,6 % nižji, kot je bil dosežen v maju, kljub temu, da

so se v juniju za 3 odstotke dvignile obračunske postavke. V železnari Jesenice so osebni dohodki zaenkrat še v sorazmerju s porastom življenjskih stroškov.

Pri pregledu operativnega programa je bilo razvidno, da so bile v juniju korekture napravljene samo v obratu jeklarne iz 4 na 6 %. Ugotovili so tudi, da so merljivi kriteriji učinka v potrebnih mejah in ni potrebna korekcija.

Odbor je obravnaval prispele vloge za dodelitev in ukinitve stimulacijskih dodatkov iz obratovodstev TOZD Talilnice. Odobrili so stimulacijski dodatek na prispele vloge iz plavža in šamotarne, soglašali pa tudi z ukinitvijo dodatka na vlogo obratovodstva plavža. D.M.

Gradnja bivalnice za monterje nove hladne valjarne

10. seja odbora za delovne in življenjske pogoje pri DSŽ

Predsednik odbora za delovne in življenjske pogoje Jože Šlibar je sklical 10. sejo odbora v petek, 12. julija. Za dnevni red je predlagal pregled sklepov prejšnje seje, predlog stannin v samskih domovih in reševanje tekočih zadev.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi izvršeni. Pregledali pa so tudi sklepe odbora samoupravne delavske kontrole. S sklepi so se strinjali in naročili službi kadrovskega sektorja, da o stališčih glede prekoračitve odobrene kvote izredno plačanih dopustov obvesti vse porabnike zlasti pa hokejsko društvo in smučarsko društvo.

Strinjali so se s predlogom kadrovskega sektorja glede novih stannin v samskih domovih, ki so sicer višje glede na stroške vzdrževanja, vendar bolj pravično diferencirane glede na kvaliteto sob.

Reševali so dospele vloge, ki so se nanašale največ na izredno plačane dopuste in denarno pomoč. Prizadeti bodo o rešitvah pisмено obveščeni.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

Energija v bodočnosti

5

Sončna energija

Neizčrpna in obilna — vendar kljub temu ostaja sončna energija praktično neizkoriščena. Razlog za to je ekonomski, ne tehnološki.

Znanstveniki gledajo sonce kot zadnji izvor energije. Količina energije, ki jo pošilja na zemljo je 167.000 krat večja kot jo lahko zemlja resnično porabi. Ugotovili so, da če bi bilo 325 kvadratnih kilometrov zemeljske površine v bližini ekvatorja pokrito z učinkovito napravo za izkoriščanje sončne energije, bi le-ta lahko krila vse sedanje energetske potrebe na svetu.

Vendar je spreminjanje sončne energije v toplotno ali direktno v električno energijo drago. Danes stane sončna energija tudi štirikrat več kot električna energija kaloričnih central. Cena današnje silicijske sončne celice, ki stane 20 dolarjev/wat, bi morala biti nižja na dolar, da bi bila ekonomsko zanimiva. Strokovnjaki iščejo nove materiale za sončne celice, ki bi imele večji izkoristek. Današnje običajne celice dosežejo samo sedem odstotni izkoristek. Podjetje IBM je pred kratkim razvilo celico, ki ima obratovalni izkoristek 18 %.

Vzdrževalni stroški naprav za izkoriščanje sončne energije niso tako majhni. Naprava je izpostavljena vremenskim neprilikam, zahteva stalno čiščenje in mora imeti občutljive instrumente, ki omogočajo slediti gibanju sonca.

Iz teh razlogov razmišljajo strokovnjaki, da bi uporabili sončno energijsko postajo, ki bi krožila okoli zemlje v orbiti,

oddaljeni 35.900 kilometrov. Sončne celice bi napajale z električno energijo mikrovalovni generator. S pomočjo posebnih anten, bi usmerili mikrovalovni žarek do sprejemne postaje na zemlji. Tu bi mikrovalovno energijo ponovno spremenili v električno.

Takšna postaja bi lahko proizvajala električno energijo z močjo 3000 do 15.000 MW. Tehtala bi 22.500 ton in potrebno bi bilo 1600 poletov zemlja-orbita za njeno instaliranje. Stroške računajo na 222 dolarjev za kilogram materiala, dostavljenega v orbito. Če bodo uspeli te stroške znižati, predvidevajo, da bo pričel prototip takšne postaje obratovati leta 1990 in normalno obratovanje bi steklo leta 2000.

Vendar takšna vesmirska sončna postaja je vizija bodočnosti. Že danes pa obratuje na zemlji okoli 10 milijonov sončnih naprav za ogrevanje vode v stanovanjih. Takšne naprave imajo montirane v hišah v Avstraliji, Izraelu, ZDA, Sovjetski zvezi in na Japonskem. Samo na Japonskem je dva milijona hiš opremljenih s to napravo.

Osnova takšne naprave so črne kovinske plošče v plitvih, s steklom pokritih zabojih. Imajo površino 1—5 kvadratnih metrov in so postavljene na streho hiše. Voda kroži skozi cev pod kovinskimi ploščami. Pri tem jo sončna energija segreje in tako ogreto akumulirajo v toplotno izoliranem rezervoarju. Možen je tudi drugačen način ogrevanja vode. Uporabljajo plastičen rezervoar podoben zračni blazini s črno zgornjo površino. Zjutraj napolnijo rezervoar s hladno vodo. Pozno popoldne se voda v rezervoarju dovolj ogreje za domačo uporabo.

Poleg naprav za ogrevanje vode, obstajajo danes naprave za odstranjevanje soli iz morske vode v Grčiji, sončne črpalke v Zahodni Afriki in sončna peč za sušenje lesa v Avstraliji.

Vendar zaenkrat je najbolj perspektivna uporaba sončne energije za ogrevanje in hlajenje zgradb. Leta 1985 bodo v ZDA za ogrevanje in hlajenje javnih zgradb ter stanovanj porabili predvidoma 21 % celotne potrebne energije. Če bo lahko sončna energija nadomestila samo odstotek za to potrebne energije, pomeni to letni prihranek 127.000 ton nafte.

V mestu Lincoln, v zvezni državi Massachusetts (ZDA), so pred kratkim zgradili poslovno zgradbo s klimatsko napravo na sončno energijo. Na njeni strehi je naprava za zbiranje sončne energije s površino 30,2 kvadratnih metrov. Z njo predvidevajo, da bodo oskrbeli 65 do 85 % potrebne zimske toplote. Ob oblačnih dnevih uporabljajo pomožne energetske enote. Samo napravo sestavljajo ploščate enote, ki absorbirajo na tekočino, ki potem izteka po ceveh v rezervoar s prostornino 28 kubičnih metrov. Ta lahko akumulira toliko toplote, da zadošča za dva zimska dneva.

Ta poskus s poslopjem dejansko ni nov. V preteklih 25 letih je bilo uporabljenih v takšne raziskave še 20 takšnih poslopj v Avstraliji in na Japonskem ter v drugih delih ZDA. Ogrevana in hlajena so bila s sončno toploto. Stroški so bili konkurenčni običajnemu ogrevanju. Še več, študije so pokazale, da so stroški minimalni, če uporabljamo sončno energijo samo za 50 % dejanskih potreb. To pa pomeni kombinacijo sončne in konvencionalne energije.

Znatno večjo napravo za izkoriščanje sončne energije je zgradila NASA v mestu Hampton, zvezna država Virginija (ZDA). Služi za ogrevanje in hlajenje večje zgradbe in ima površino 1393 kvadratnih metrov. Sončne celice so postavljene poleg zgradbe in ne na streho. Namen takšne lokacije celic je, da bolje odvajajo absorbirano toploto.

(nadaljevanje prihodnjic)

V četrti udeležiti kongre občin konfer

Že v 2 pišemo, pričakov to je ne pa je ta. na sejo toliko b prejeli s ne mat dmi pre temeljit sredi po morali b pravljari bolj res ljenosti teresira uspešna rezultat pravo v cev, je segli žel prave v upanje, na sesti gresne 10. avgu Uvod GELCA nica OK o pripo mente, l preds Med dru »Nah ugodne di, to j takšnem riti vse, gresnih izpeljem obravna naše pre mo v j osnutek smo sma čem ni takšna c za poglo na 9. k menimo, mnogo t opredeli Slovenij Po preg je naše ZMS v v in načel letu dog slovensk zveznem resolucij Želim spremlja da poud zajeta v resnično problem čimprejš predstav resnično v nasled V uv mladi z mamot

mala

Zap de

Sp

Koširja zaporno Po sodni bila Ciri vrnila na Dne konferen Janez M »Iz l potem o se je jes Plavžem Janeza S Janezu Smolej tovarni Dolenjski čakali sk potjo kaj

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Občinska konferenca ZMS o kongresnih dokumentih

V četrtek, 18. julija, je bila v sejni dvorani skupščine občine četrtja seja občinske konference ZMS Jesenice. Ob dokaj dobri udeležbi, je bila seja v celoti namenjena obravnavi dokumentov za kongresa ZMS in ZMJ. Seje so se udeležili tudi predstavniki ostalih občinskih družbenopolitičnih organizacij ter predstavnica republiške konference ZM Slovenije.

Že v začetku lahko opravičeno zapisemo, da četrtkovska seja ni prinesla pričakovanih rezultatov. Vzrok za to je nedvomno več, med osnovnimi pa je ta, da so člani konference prišli na sejo premalo pripravljeni. To je kolikoli bolj nerazumljivo, ker so vsi prejeli skupaj z vabilom vse potrebne materiale in sicer več kot deset dni pred sejo in bi se nanjo lahko temeljito pripravili. Res je, da smo sredi poletnih dni, pa vendar bi morali biti v tem obdobju, ko se pripravljamo na 9. kongres ZMS, veliko bolj resni. Očitno zaradi nepravilnosti (morda tudi zaradi nezainteresiranosti), razprava ni bila uspešna in ni prinesla pričakovanih rezultatov. Ob tem, da se je v razpravo vključilo le pet, šest mladincev, je jasno, da tako ne bomo dosegli želene razsežnosti javne razprave v naši občini. Ostaja nam upanje, da bo razprava bolj zaživelna na sestankih aktivov, ki bodo kongresne dokumente obravnavali do 10. avgusta.

Uvod v razpravo je podala ANGELCA MURKO-PLES, predsednica OK ZMS Jesenice. Poročala je o pripombah na kongresne dokumente, katere so dali člani skupnega predsedstva na zadnjih dveh sejah. Med drugim je dejala:

»Nahajamo se sredi najbolj neugodnega obdobja za delovanje mladit, to je v poletnih mesecih. Kljub takšnemu terminu bomo morali storiti vse, da javno razpravo o kongresnih dokumentih v naši občini izpeljemo kar najbolj uspešno. Pri obravnavi teh dokumentov se je naše predsedstvo odločilo, da se bomo v javni razpravi naslanjali na osnutek resolucije. Kljub temu, da smo smatrali, da resolucija v marsičem ni dodelana, menimo, da je kot takšna dovolj dobra startna osnova za poglajeno, resnično delo mladit na 9. kongresu. Po drugi strani pa menimo, da se osnutek resolucije mnogo bolj približuje tisti vsebinski opredelitvi, za katero smo se v ZM Slovenije odločili v zadnjem letu. Po pregledu vseh treh dokumentov je naše mnenje, da osnutek statuta ZMS v večji meri odstopa o izhodišč in načel, za katere smo se v zadnjem letu dogovarjali. Čeprav se osnutek slovenskega statuta skuša približati zveznemu, menimo, da je osnutek resolucije bolj primeren za razpravo.

Želimo, da resolucija, ki jo bomo spremljali na 9. kongresu, poleg tega, da poudarja vsa vprašanja, ki so že zajeta v kongresnih dokumentih ZK, resnično zajema vse tiste pereče probleme v naši družbi, ki zahtevajo čimprejšnje rešitve. Resolucija naj predstavlja resničen program dela, resnično usmeritev mlade generacije v naslednjih štirih letih po kongresu.

V uvodnem delu resolucije se mladi z Jesenic med drugim zavzemamo tudi, da v odločitvah v ZM

priidejo bolj do izraza interesi mladit delavcev, interesi tistega dela mladine, ki neposredno ustvarja v naši družbi.

Po uvodnih besedah predsednice, je sledila razprava, katere pa se ni posebno razvilo. Mnenja štirih razpravalcev smo zabeležili in jih v nadaljevanju tudi posredujemo:

VASILIJ KOMAN:

»Kot prispevek k današnji razpravi želim povedati nekaj stvari o tistem delu resolucije, ki govori o družbenoekonomskih odnosih. Sam sem mislil, da je to poglavje nepopolno in napisano brez pravega vrstnega reda. V tem poglavju bo treba na prvem mestu zapisati naloge, ki jih bodo mladi delavci uresničevali v temeljnih organizacijah združenega dela. Če hočemo mladi v TOZD zagotoviti svoje pravice in s tem tudi upravljanje, se moramo po svojih močeh zavzemati za dosledno organiziranje TOZD, kjer še ne obstajajo, za večje uveljavljanje zbora delovnih ljudi ter za popolno uveljavitev delegatskega sistema. Kako bomo vse te naloge izvajali, je v veliki meri odvisno od kadrov in izobraževanja. To sta dve področji, katerima bomo morali posvetiti vso pozornost.«

IVO ŠČAVNIČAR:

»V resoluciji se mora pravilno in konkretno opredeliti vloga študentov v mladinski organizaciji. Razen tega pa bolj jasno opredeliti razmerje med delom in študijem. V vseh dokumentih o vzgoji in izobraževanju se govori le o študiju ob delu, nikjer pa nisem zasledil, da bi se govorilo o

delu ob študiju. Mislim, da je vključevanje študentov v proizvodnjo pomemben dejavnik pri povezovanju visokega šolstva z delovnimi organizacijami. Pri tem mislim na prakso študentov v delovnih kolektivih, diplomatske naloge s področja industrije ter podiplomski študij.«

MILE ZRNIC:

»V zvezi z resolucijo imam eno samo pripombo. V resoluciji za 9. kongres ZMS nikjer ni nič napisane o organiziranju mladit delavcev skupaj s sindikatom. To se mi zdi nerazumljivo, posebno zaradi tega, ker smo si v zadnjem obdobju prizadevali za tesno sodelovanje s sindikatom in moram reči, da smo v številnih delovnih kolektivih dosegli že lepe rezultate.«

JUSTINA CELIK:

»V resoluciji je treba bolj poudariti vlogo mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih in sicer na prvem mestu odnos med aktivom in krajevno konferenco SZDL. Mladi v krajevni skupnosti morajo sodelovati pri oblikovanju vseh stališč in sklepov, pri reševanju perečih problemov, ki se pojavljajo znotraj krajevne skupnosti.«

Po končani razpravi so člani konference verificirali pripombe članov predsedstva ter pripombe zbrane na tej seji. Ob koncu seje konference so obravnavali še polletno finančno poročilo ter poročilo nadzornega odbora.

Aktiv mladit pri hišnem svetu

Prejšnji teden je bil ustanovljen aktiv mladine pri hišnem svetu Viktorja Svetina 16 na Koroški Beli. V hiši je namreč 14 mladit, večina od teh hodi na srednje šole. Na prvem sestanku so izvolili tričlanski sekretariat. Skupaj s hišnim svetom so se dogovorili o nalogah. Mladi so se obvezali, da bodo skrbeli za čistočo in lep izgled okolice bloka. Govorili so tudi o nalogah svoje organizacije — Zveze mladine in se obvezali, da se bodo bolj vključevali v športno življenje v okviru TVD Partizan Javornik-Koroška Bela. Poiskali bodo tudi primerne prostore, kjer se bodo sestajali, za kar so tudi pripravili denarno pomagati.

Navzoči član hišnega sveta in delavskega sveta stanovanjskega podjetja Jesenice je na sestanku poudaril, da je to lep primer pobude mladit, da se organizirajo po hišnem principu in pomagajo pri reševanju nalog hišnega sveta. Le-te pa se predvsem nanašajo na čistočo in zunanji izgled okolice oziroma zelenic in nasadov rož ter spoštovanje hišnega reda in odnosa do imovine, kar mora postati osnova kulture vsakega občana. Mladi so s tem soglašali in se obvezali, da bodo v tem pogledu za zgled, kar bo prispevalo tudi k ugledu Zveze mladine.

V jeseniški občini je najbrž to prvi primer, da je mladina sama dala pobudo, da ustanovi aktiv v okviru hiše, kjer stanujejo. Mladi računajo, da bo njihovemugledu sledilo še več hišnih skupnosti.

Veljko Mandić

Vabilo v Završnico

V nedeljo napovedano srečanje ob tabornem ognju med taborniki z Reke in jeseniško mladino, je zaradi slabega vremena odpadlo. Taborniki so se s prestavniki OK ZMS Jesenice dogovorili, da bo srečanje danes, 25. julija, od 20. uri v Završnici. Reški mladinci bodo tako počastili dva praznika in sicer 22. julij — dan vstaje slovenskega naroda in 27. julij — dan vstaje hrvaškega naroda.

Za srečanje ob tabornem ognju bodo pripravili pester kulturni program, v svojo sredino pa so povabili tudi borce iz naše občine, ki jim bodo pripovedovali o dogodkih iz NOB na tem področju. Reški taborniki vabijo na današnje srečanje ob tabornem ognju čimveč mladit iz naše občine.

J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 20

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Cebule vsebujejo precej hranljivih snovi in jih uporabljamo kuhane ali stlačene v moko za pripravo kruha.

ČEMAŽ (ALLIUM URSINUM)

Trajnica z ozko, vitko, belkasto ali rumenkasto čebulo. Steblo je pokončno, visoko od 10 do 40 cm in bolj ali manj robato. Ima po dva suličasta, dolgocepljasta, sočna in bleščača, do 25 cm dolga lista. Snežno beli cvetovi so do 1 cm veliki in združeni v mnogocveten glavčast kobil. Cvete od aprila do junija. Vsa rastlina značilno diši in sicer listi po česnu, čebula pa po mešanici prave čebule in česna.

Raste po vsej Sloveniji od nižin do subalpskega pasu v bukovih in mešanih gozdovih, na humoznih tleh, med grmovjem in v vlažnih soteskah.

Medle-liste, ki zlasti do cvetenja vsebujejo precej vitamina C in karotinov, uporabljamo presne ali kuhane za juhe in prikuhe. Čebule, ki vsebujejo precej škroba, uporabljamo kot pravo čebulo. Za čemaž je najznačilnejši duha po česnu, ki ga nima nobena od drugih rastlin.

ZLATI KLOBUK (LILIUM MARTAGON)

Trajnica, visoka od 30 do 60 cm, ki ima do 5 cm dolgo, jajčasto, zlato rumeno in luskasto čebulo. Listi so široko suličasti. Mesno rdeči cvetovi s temnimi lisami so kimasti, cveto v juniju in juliju. Razširjen je po vsej Sloveniji v gozdovih, na jaskah, med grmovjem in na posekah v gorskem pasu.

Čebula vsebuje škrob, sluzi in vitamin C ter jo kuhamo, pečemo ali sušimo in meljemo v moko. Sveže pečena čebula ima enak okus kot mlad krompir. Toda nabirati jo smemo res samo v hudi stiski ali lakoti, saj je zlati klobuk zaščitena rastlina.

LASASTI BELUŠ (ASPARAGUS TENUFOLIUS)

Trajno zelišče s pokončnim, okroglim in bogato razraslim stebлом, visokim od 30 do 80 cm. Stranski poganjki imajo obliko listov, so zeleni in tanki (lasasti), so združeni po 30 v šope, pravi listi so le luskasti. Drobnji, kimajoči, belkasto zelenkasti cvetovi cveto maja in junija. Plodovi so bleščeče rdeče, kot grah velike jagode. Razširjen je po vsej Sloveniji razen v območju Julijskih Alp in raste v redkih, svetlih gozdovih in med grmovjem.

Medle, sočne in mehke rastline kuhamo za prikuho. Plodove, ki vsebujejo precej maščob, pa sušimo in pražimo ter uporabljamo kot kavni nadomestek, ki prijetno diši po čokoladi. Na podoben način uporabljamo še naslednje vrste:

- navadni beluš (ASPARAGUS OFFICINALIS) in
- ostrolistni beluš (ASPARAGUS ACUTIFOLIUS)

OZKI SMILAKS (SMILAX ASPERA)

Polgrmič — ovijalka z viticami. Steblo je bodeče in plazeče. Vedno zeleni listi so srčasto trikotni in bodeči. Majhni, rumenkasti cvetovi so razvrščeni v večinoma grozdasta socvetja. Cveto od februarja do oktobra. Plodovi so rdeče jagode. Raste v območjih predelih v redkih gozdovih, med grmovjem in na kanjnih pobočjih.

Spomladi nabrane, mlade rastline uporabljamo kot ostalo zelenjavo in so jih v nekaterih predelih Dalmacije že od nekdaj radi uživali.

POLETNI VELIKI ZVONČEK (LEUCOJUM AESTIVUM)

Večletna zeljnata trajnica s čebulo. Steblo je dvorezno, visoko od 30 do 60 cm in nosi na vrhu troje do šestero cvetov. Beli cvetovi imajo na koncu cvetnega venca zelenkasto liso in cveto maja in junija. Raste po vsej Sloveniji na vlažnih travnikih, močvirjih in redkih, večkrat poplavljenih gozdovih.

Zelo hranljive čebule vsebujejo precej škroba, uporabljamo pa jih za pireje, kaše in kot surovino za kruh.

TRST (PHRAGMITES COMMUNIS)

Do 4 m visoka, večletna trajnica, z dolgimi, močnimi podzemskimi prilikami in olesnelim, do 2 cm debelim, kolenčastim stebлом. Listi so dolgi, ozki in koničasti. Večinoma rjavi, rahlo vijoličasti cvetovi so združeni v sedem-cvetne klaske. Cveto od julija do septembra. Razširjen je po vsej Sloveniji in raste po močvirjih, barjih, bregovih stoječih voda, po vlažnih in močvirnih travnikih.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

11

Ravnika je oprostilo, Koširja pa je obsodilo zaradi ilegalnega prehoda meje na zaporno kazen, ki pa jo je predsedel že v preiskovalnem zaporu. Po sodni razpravi, ki je trajala od 4. do 18. februarja 1922, sta bila Ciril Košir in France Ravnik izpuščena in sta se lahko vrnila na Jesenice.

Dne 3. julija 1922, je bila na Dunaju prva državna konferenca KPJ, na katero so povabili tudi delegate z Jesenic. Janez Mlakar se je tega dogodka spominjal takole:

»Iz Ljubljane so nas obvestili, naj izvolimo delegata, ki bo potem odstopoval na državno konferenco KPJ na Dunaj. Zato se je jeseniški partijski odbor sestal na nekem travniku med Plavžem in Hrušico, kjer smo soglasno izvolili za delegata Janeza Smoleja. K tej odločitvi je pripomoglo tudi to, ker so bili Janezu Smoleju prehodi čez mejo bolj znani. Potem se je Smolej odpravil v Ljubljano, kjer je dobil navodila, vzel v tovarni neplačani dopust, češ, da mora nujno k sorodnikom na Dolenjsko, potem pa ga je v zvezi noč. Na njegovo vrnitev smo čakali skoro ves mesec, tako da smo se že bali, da se mu je med potjo kaj zgodilo. Potem pa je nekega dne le prišel. Bilo je jutro,

ko sem ga zagledal pri delu v kotlarni in komaj verjel, da ga res zopet vidim. Zvečer smo se zbrali na dogovorjenem kraju v hosti, vendar novice, ki nam jih je z Dunaja prinesel Smolej, niso bile prav nič razveseljive. Zvedeli smo, da se v centralnem odboru, kakor smo takrat nazivali centralni komite, samo kregajo, kakor je rekel Janez Smolej. Povedal je tudi, da so na Dunaju oprezali za njimi jugoslovanski vojniki in da so zaradi tega morali večkrat menjati prostor zasedanja. Toda huje kakor to, so bili medsebojni prepiri...«

Tako so jeseniški komunisti zvedeli za frakcijske boje, ki so se začeli v centralnem komiteju pravzaprav še za časa legale leta 1920, tako glede ocene politične situacije in v vprašanju strategije in taktike KPJ, kakor tudi glede nacionalnega in kmečkega vprašanja, a tudi sindikalnega in drugih, za uspešen razvoj delavskega revolucionarnega gibanja pomembnih vprašanj. Ta boj se je vodil v glavnem znotraj centralnega vodstva KPJ, frakcijske grupe pa so v ta boj pritegovale tudi posamezne pomembnejše partijske organizacije, sindikate in posameznike, kakor je o tem obdobju govoril tov. Tito na V. kongresu KPJ:

»... ta boj je zavzemal čedalje bolj nenačelven značaj in je postal boj za razne položaje ne samo v vodstvu, t. j. v CK, ampak tudi za druga vodilna mesta po raznih ustanovah delavskega gibanja.« (V. kongres KPJ, Cankarjeva založba, str. 30)

Tak nenačelven boj je prišel do izraza tudi na 1. partijski konferenci KPJ, ki se je začela, kakor vemo, 3. julija 1922 na Dunaju. Na tej konferenci je prišlo do ostre borbe med 'levo' in desno frakcijo. V novi CK so prišli sami desničarji s podporo 13 glasov, 'levičarji', ki jih je podpiralo 11 delegatov, pa so konference zapustili. Prevladala so desničarska stališča, ki so se opirala na politični položaj v državi, kakršen je nastal za komunistično gibanje po Obznani in po uzakonjenju Zakona o zaščiti države.

Pogoji ilegalnega delovanja so bili po mnenju desne frakcije izjemno težavni in zapleteni, kar je bilo sicer res, toda taki po-

gogi so bili na primer tudi v času boljše ilegalne v carski Rusiji vse do revolucionarnega leta 1917 in bi se desna frakcija, oziroma takratni CK KPJ, lahko iz ilegalnega delovanja Lenineve partije marsikaj naučil. Tako pa je takrat večina vplivnih članov v KPJ menila, da ni treba ustvarjati ilegalne kadrovske partije.

To stališče je prevladalo na 1. državni konferenci KPJ na Dunaju in je bilo ovrženo šele na 2. partijski konferenci KPJ. Tudi ta je zasedala na Dunaju ob udeležbi 34 delegatov iz domovine, 4 delegatov iz jugoslovanske komunistične emigracije ter 2 delegatov Komunistične internacionale, ki je že v času pred 1. konferenco KPJ kritizirala CK KPJ zaradi napačnega stališča do nacionalnega vprašanja na 2. konferenci Balkanske federacije Komunistične internacionale. Sime Marković je smatral, da je nacionalno vprašanje samo 'ustavno vprašanje' ali 'vprašanje konkurenčne borbe buržoazije', ne pa vprašanje, ki ga lahko dosledno reši samo proletariat in ki je zaradi tega tudi eno izmed najbolj pomembnih vprašanj proletarske revolucije.

Temu vprašanju so na 2. partijski konferenci na Dunaju, ki se je končala 12. maja 1923 in ki je skušala razčistiti odnose med desno in levo frakcijo posvetili nekoliko večjo pozornost, vendar tudi 'tokrat niso definitivno zavzeli načelnega stališča do nacionalnega vprašanja, čeprav je prišla tedaj na vodstvo Partije levica' (V. kongr., str. 33).

CK je na drugi dunajski konferenci sprejel sklep, oziroma se postavil na stališče, da naj se KPJ izgrajuje kot ilegalna kadrovska partija, organizirana po načelu demokratičnega centralizma. Na tej konferenci so sklenili mimo drugega tudi to, da mora biti novo vodstvo KPJ v državi, sekretar pa je postal Triša Kacelerović. To je bil čas, ko so na pritisk članstva v delavskih središčih morali v Sloveniji kloniti separatisti in ustanovitelji Socialistične stranke delovnega ljudstva in — ali zapustiti revolucionarne delavske vrste ali pa spoznati svoje napake in se priključiti Neodvisni delavski stranki Jugoslavije, kar se je 15. aprila 1923 tudi zgodilo.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD Talilnice

LIVARNA — 17. julija je imela sestanek SDS Podobnik v jeklovilarni. K pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva niso imeli pripomb, dalj časa pa so se zadržali pri izvedbi solidarnostne akcije za pomoč prizadetim ob potresu na Kozjanskem.

ELEKTROJEKLARNA — SDS Korbar je imela sestanek 14. julija. Obravnavali so pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva, za tem pa so kritično ocenili osebne dohodke za mesec junij. Zaradi tega so zahtevali sestanek na katerem naj bi bili prisotni: obratovodja, zastopnik ustrezne službe finančno računovodskega sektorja, predsednik odbora za nagrajevanje pri TOZD Talilnice, predsednik sindikata TOZD Talilnice, psiholog in varnostni inženir.

ŠAMOTARNA — 11. in 15. julija so se v šamotarni sestale tri SDS. SDS Štular je razpravljala o proizvodni problematiki za julij in prvo polletje 1974. Sledila je še informacija o planu za julij, precej pa so govorili o čistoči in disciplini ter vzdrževanju naprav.

SDS Rus pri pečeh je bila seznanjena z rezultati doseženimi v juniju in prvem polletju. Sledila je kratka informacija o podpisu sporazuma o varstvu pri delu, ob koncu sestanka pa so obravnavali probleme glede prevoznih vozil, ki jih popravljajo v strojnih delavnicah. Neustrezno popravljene vozilke bodo v prihodnje vrnili strojnim delavnicam. SDS je razpravljala še o koriščenju dopustov, delovni disciplini, čistoči ter vzdrževanju prevoznih vozil in ostalega orodja.

SDS Krmelj je bila seznanjena s problemi, ki so vplivali, da plan ni bil dosežen pri šamotni in dinas opeki. Vzdrževanje strojev je izredno slabo, primanjkuje pa jim tudi delavcev. V prvem polletju je bil dosežen plan pri izdelavi šamot opeke, medtem ko planskih nalog pri dinas opeki niso izpolnili. Zaradi pomanjkanja naročil ni bil dosežen plan pri masah. SDS meni, da bi plan v juliju lahko izpolnili ob ustreznem vzdrževanju strojev, potrebovali pa bi tudi delavce. SDS ugotavlja, da je samoupravni sporazum podpisalo 93 delavcev, in da je bil sprejet tudi v TOZD Talilnice. Govorili so še o delovni disciplini.

SDS na obratovodstvu šamotarne je imela sestanek 19. julija. Razpravljali so o proizvodni problematiki za junij in prvo polletje 1974. Seznanjeni so bili z nalogami za mesec julij ter s predlogom organizacije in poslovanja knjigovodstva.

LIVARNA — 19. julija je imela sestanek SDS Smolej — modelna mizarna. V celoti so se strinjali s pravilnikom o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni. Prav tako so bili seznanjeni z naročili za izdelavo modelov in o vzdrževanju. Omenjali so tudi nabavo novih strojev za obdelavo lesa ter brušenje orodja.

SDS Pristov v kovinilivarni je imela sestanek 17. julija in se brez pripomb strinjala s pravilnikom o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni.

TOZD Valjarne

JAVORNIK I — od 12. do 15. julija so se na lahkih progah sestale tri SDS. SDS Markelj Franc ugotavlja, da bo v letnih mesecih zaradi vročine in dopustov kritično stanje pri izpolnjevanju planskih nalog. Strinjali so se z akcijo prizadetemu prebivalstvu Kozjanskega ob potresu. Vse tri SDS so brez pripomb sprejele pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva.

SDS Markelj Jože in SDS Kogoj sta prav tako obravnavali akcijo za pomoč Kozjanskemu ob potresu.

SDS Zupan v adjuštaji je bila seznanjena s sklepi sestanka komisije za novatorstvo pri DS TOZD Valjarne, ter s sklepi sej odbora za gospodarstvo, dohodek ter kadre. Prejeli so tudi odgovor glede tovariša Grčarja. V odgovoru se niso strinjali z nekaterimi stališči, kajti tov. Grčar dela v adjuštaji sedemindvajset let in ima šesto plačilno skupino. Nima možnosti za napredovanje, čeprav je vesten in sposoben delavec. Kritično so ocenili pristop k akciji za pomoč Kozjanskemu, prav tako tudi vsebino okrožnice številka osem, ki zavestno cepi naše sile. Informacija sindikata sicer pozno ureja zadevo, tako da SDS podpira splošno, ne pa samo delno akcijo. K pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva niso imeli pripomb.

SDS Benedičič je na sestanku 12. julija zavrnila odgovor glede stimulacije s pripombo, da niso dobili odgovorov na postavljeno vprašanje, odboru za dohodek in nagrajevanje. Menijo tudi, da ključ za določanje stimulacije ni poslovna tajnost. Poslušali so še informacijo obratovodstva za meseca maj in junij, ter o nalogah, ki jih bo treba opraviti v juliju. V zvezi z akcijo za pomoč Kozjanskemu so imeli več pripomb k vsebini okrožnice številka osem. SDS je obravnavala pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva in ob koncu sestanka predlagala, da sodelavcu Dobravcu izstavijo odločbo za nadomestovanje na delovnem mestu ravnalec na »Danieli« stroju.

12. julija je imela sestanek SDS Udir. Navzočim članom je bila posredovana informacija obratovodstva o doseženih rezultatih v juniju ter o planu za mesec julij. Obrazložen je bil tudi pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Seznanjeni so bili še s sklepi sej komisij in odborov, pri DS TOZD Valjarne.

SDS Brišar na tehnični je imela sestanek 13. julija. Posredovana je bila informacija obratovodstva, in obrazložen osnutek pravilnika o knjigovodstvu. Pripomb ni bilo. SDS Brišar je bila seznanjena s sprejetimi sklepi komisij in odborov pri DS TOZD Valjarne. Strinjali so se z akcijo za pomoč Kozjanskemu ob potresu.

VALJARNA 2400 — 13. julija je imela sestanek SDS Smolej Janko. Prebrali so pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva in ga sprejeli brez pripomb. Do prihodnjega sestanka SDS je treba realizirati sklepe sprejete na prejšnjih sestankih.

TOZD Hladna predelava

JEKLOVLEK — 16. julija je imela sestanek SDS Bizjak v adjuštaji. Razen o pravilniku, ki obravnava način ter organizacijo vodenja knjigovodstva so razpravljali še o akcijskem programu in sklenili, da bodo storili vse, da bi izpolnili naloge, če bodo dobivali vložek enakomerno. Vprašujejo, kdaj bodo urejeni stoli za embalarjanje, ter ugotavljajo, da sedanji provizoriji pri debelejših profilih ogrožajo varnost pri delu. Prav tako jih zanima, kdaj bodo urejeni fluxi, ker predstavljajo ozko grlo.

V brusilnici sta se 16. in 18. julija sestali SDS Židan in Lavtizar. SDS Židan je razpravljala o samoupravnem sporazumu o varstvu pri delu v TOZD Hladna predelava. V nadaljevanju sestanka so bili seznanjeni še s protinflacijskim programom in so ga tudi sprejeli. Omenjena vprašanja so bila na dnevnem redu sestanka SDS Lavtizar. Za uspešno delo in

ustrezno poslovanje bo treba znižati stroške predelave in ostalega potrošnega materiala. Zavzemali so se za racionalno potrošnjo.

12. julija je imela sestanek SDS Židan v brusilnici. Obravnavali so predlog pravilnika o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Prav tako so razpravljali o proizvodni problematiki. Pregledali so tudi plan dopustov.

SDS Pristov je imela sestanek 12. julija. K pravilniku o organizaciji in načinu knjigovodstva niso imeli pripomb, prav tako tudi ne k samoupravnem sporazumu o varstvu pri delu v TOZD Hladna predelava. Brez pripomb so se strinjali s protinflacijskim programom, dalj časa pa so se zadržali le pri vzdrževanju strojev. Še posebno velja to za luščilne stroje, ki so iztrošeni. Precej težav imajo tudi z rezervnimi deli (čepi — vodila za rezilne glave). Ob boljšem vzdrževanju bi bila lahko boljša tudi kvaliteta in izplen.

ZIČARNA — 11. julija je imela sestanek SDS v žičarni II na tretji izmeni. Doseženi proizvodni rezultati v juniju so bili zelo dobri. Presežen je bil tudi družbeni plan. V prvi polovici leta je bil proizvodni načrt za 2,6 odstotkov presežen. Z dobrim delom bodo poskušali izpolniti proizvodni načrt v juliju. SDS je bila seznanjena s celotnim protinflacijskim programom za žičarno. Sprejeli so pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni.

PROFILARNA — 12. julija so se sestale SDS Komljanec, Soklič, Pretnar ter SDS Logar in SDS Noč. SDS Komljanec, Soklič, Pretnar so se dalj časa zadržale pri tehničnem poročilu o izpolnjevanju polletnega in mesečnega plana. SDS je bil posredovan tudi protinflacijski program, ki ga je pripravilo obratovodstvo. V protinflacijskem programu so smernice za izpolnjevanje nalog, da bi izpolnili kar je bilo zamujeno v prvem polletju. Obravnavali so še pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Menijo, da v kolikor so planske obveznosti izpolnjene kljub pomanjkanju kadra, bi se moralo to poznati tudi pri osebnih dohodkih. Iz varnostnih razlogov naj bi v valjarni Bela vložek večkrat in bolj povežali. Zavzemali so se še za disciplino, red in čistočo v obratu in opozarjali na upoštevanje predpisov o varstvu pri delu ter na uporabo zaščitnih sredstev.

SDS Logar ugotavlja, da je bil družbeni plan v prvem polletju izpolnjen s 95 odstotki, operativni plan pa s 101 odstotka. Vzroke za neizpolnjeni družbeni plan je treba iskati v pogostih menjavah valjev zaradi neustreznih naročil, okvar na Rossi progi in pri pomanjkanju vložka. Če bodo našteje probleme v drugem polletju vsaj delno odpravili, bodo lahko nadomestili manjšo proizvodnjo iz prvega polletja. Izplen je boljši, prav tako tudi storilnost na uro v primerjavi z lanskim poprečjem. Družbeni plan in operativni plan so v juniju dosegli s 103,8 odstotka. Protinflacijski program so z odobravanjem sprejeli in s priporočilom, da bi ga vsi dosledno izpolnjevali. SDS meni, da bi moral biti vložek pregledan s strani kvalitetne kontrole. Izgubiti se je treba vložku za Rossi progo v premajhnih kolobarjih, ker lahko pride do poškodb pri vpenjanju v stroj.

SDS Noč je prav tako obširneje obravnavala proizvodno problematiko, razpravljali so o protinflacijskem programu ter o pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Pripombe so imeli zaradi vložka, ki ga dobivajo iz valjarne Bela.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

ELEKTRO VZDRŽEVANJE — SDS Arh je imela sestanek 15. julija. K pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva niso imeli pripomb. Delavci se pritožujejo, ker lestev ELAN ne ustreza in ni varna za dela v višini nad deset metrov. Nabavili naj bi novo ustrezno lestev, ali pa bo v nasprotnem primeru treba poiskati varni način dela na višini nad deset metrov.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — Na sestanku 13. julija so razpravljali samo o pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva, ter ga sprejeli brez pripomb.

STRUGARNA VALJEV BELA — 12. julija je imela sestanek SDS Palovšnik, v strugarni valjev na Beli. Obravnavali so pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva ter poslušali informacijo o analizi stroškov za obdobje januar — maj, ki so večji. Povečanje gre na račun popravil strojev in nabave raznega orodja. V nadaljevanju so obravnavali probleme v delavnici. Precej delavcev toži, zaradi glavobola, ki nastaja ob preprihu. Delavnica je tudi zaprašena ter slabo vpliva na počutje delavcev in tudi na naprave. Pristojni naj si ogledajo delavnico ob suhem vremenu. Delavci zahtevajo odstranitev valjev za valjarno žice iz prehodov. Obratovodstvo valjarne žice pa naj bi za valje uredilo prostor v njihovi hali. Ob koncu sestanka so predlagali še izdelavo dimnika za odvajanje oljnih hlapov, medtem ko naj bi prostor pred delavnico uredili tako, da bo manj prahu.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — SDS Žagar — parne naprave IV, je imela sestanek 13. julija. Menijo, da v skupini ni nikogar, ki bi bil podrobneje seznanjen s problematiko, ki jo obravnava pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Omenjali so še remonte parnih kotlov. Dela poteka zadovoljivo, kljub veliki vročini.

SDS parne naprave III in II je imela sestanek 14. julija. Zaradi dopustov in odsotnosti članov so se dogovorili za skupni sestanek dveh SDS. Bistvenih pripomb k pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva niso imeli. Razpravljali so še o pomanjkanju ljudi in morajo zato delo opraviti v nadurah in ob prostih dneh.

13. julija sta se sestali SDS v delavnici in pri parnih napravah I. (Zupan). Člani obeh delovnih skupin premalo poznajo ekonomiko podjetja in k pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva niso imeli pripomb.

13. julija je imela sestanek tudi SDS v delavnici elektroenergije. Brez pripomb so sprejeli predlog pravilnika o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva.

10. julija sta se sestali SDS na obratovodstvu elektro toplotne in plinske energije. Samoupravni delovni skupini sta se strinjali s pravilnikom o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Glede poizkusne uvedbe premakljivega delovnega časa SDS nista imeli pripomb, urediti bi morali le nekatere podrobnosti (zamude vlakov in avtobusov, službena potovanja na Belo, Javornik).

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA — 12. julija je imela sestanek SDS Peterman. Skoraj vsi člani SDS so pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva prebrali v Železarni. Delavci zaposleni v vodikarni vprašujejo kako je z odpravo ropota v strojni. Delavci zaposleni na mazutni postaji Jesenice, so vložili prošnjo za povečanje plačilne skupine strojnikom, zanima jih kako je z reševanjem njihove prošnje.

12. in 13. julija so se sestali člani SDS Beljan. Prejeli so odgovor na vprašanje glede gradbenih posojil. Na obeh sestankih SDS so bili delavci seznanjeni s pravilnikom o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Beseda je tekla tudi o odhodu inž. Brelaha na drugo delovno mesto. S takšno kadrovske politiko se ne morejo strinjati.

11. julija je imela sestanek tudi SDS I na plinski in vodni energiji. Razpravljali so o pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva, kakor tudi o samoupravnem sporazumu o varstvu pri delu v TOZD VET. Precej pozornosti so posvetili odhodu inž. Brelaha na drugo delovno mesto in poudarili, da takšna kadrovska politika ne ustreza naši samoupravni družbi.

CENTRALNA PRIPRAVA DELA — Na sestanku 13. julija se je SDS na centralni pripravi dela na vzdrževanju strinjala s pravilnikom o organizaciji in načinu vodenja knjigovod-

stva. Strinjali so se tudi z uvedbo premakljivega delovnega časa v stavbi TOZD VET. Menijo pa, da pri izrazito teamskem delu premakljivi delovni čas ni priporočljiv. SDS je ob koncu sestanka razpravljala še o naročilih ter o nabavi opreme.

STROJNE DELAVNICE — SDS Vončina v orodjarni je imela sestanek 12. julija. Sestanka se je udeležil tudi obratovodja inž. Soklič in obrazložil pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Strinjali so se tudi z akcijo za pomoč Kozjanskemu.

12. julija je imela sestanek SDS Košir — Repe pri ključavničarjih strojev in v orodjarni. Obe SDS sta razpravljali o pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE JEKLARNE — SDS je 13. julija razpravljala o pravilniku za organizacijo in način vodenja knjigovodstva, ter ga sprejela brez pripomb. V drugi točki dnevnega reda so razpravljali o primitivnem vzdrževanju prevozov električne opreme. SDS nadalje ugotavlja, da 50 odstotkov popravil na žerjavih opravijo v odsotnosti žerjavovodij, kar je v nasprotju s predpisi o varstvu pri delu.

RTA — 13. julija je imela sestanek SDS Stare. Strinjali so se s pravilnikom o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva, vendar menijo, da je tema težko razumljiva. Delegat pri usklajevanju pravilnika bo tov. Stare. Na vprašanje, kaj je s stimulacijskim dodatkom za telefonistke, teleprinterke, so ugotovili, da naj ta začne veljati s 1. julijem. Treba bo obnoviti orodje in ga dopolniti zaradi nove tehnike izdelave kabelskih spojk.

SDS Dolanc, Zupančič in Rekar so imeli 15. julija skupen sestanek, na katerem so obravnavali pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Posredovana je bila tudi informacija o poslovanju v prvem polletju. Delegat pri usklajevanju pravilnika bo Sergej Savorgnan.

SDS Bečen v oddelku VMR je imela sestanek 12. julija. V prvi točki dnevnega reda so razpravljali o pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva, zatem pa so bili prisotni seznanjeni z režijskimi stroški. Delovna storilnost je boljša. Obširneje so spregovorili o medsebojnih odnosih. Postrili so disciplino, delavci pa so obljubili večje razumevanje.

SDS Logar v oddelku TMK je imela sestanek 13. julija. V razpravi je bil pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Prisotnim je bila posredovana še analiza gibanja režijskih stroškov v prvih petih mesecih letošnjega leta.

SDS Dolanc — VMR se je sestala 12. julija. Člani skupine so bili mnenja, da jim je knjigovodstvo tako tuje in tako odmaknjeno od njihovega vsakdanjega dela, da o tem težko razpravljajo. Zaupajo pa sestavljalcem pravilnika in ga sprejemajo. Seznanjeni so bili z režijskimi stroški za prvih pet mesecev, posredovana pa jim je bila tudi informacija o novih zadolžitvah Janeza Gartnerja.

Največji problem v oddelku je pomanjkanje dežurnih instrumentalcev in kakršnakoli nepredvidena odsotnost kate-rega od dežurnih vodi v ukinitve dežurnosti. Temu problemu mora kadrovska služba posvetiti več pozornosti.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — 12. in 13. julija sta se sestali SDS v oddelku plastike ter pri mizarjih, pleskarjih in steklarjih. SDS Šuligoj v oddelku plastika je brez pripomb sprejela pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Razpravljali so še o sklepih, ki se nanašajo na sprejem in podpisovanje nekaterih samoupravnih sporazumov. Poslušali so še informacijo o težavah, ki nastajajo v zvezi s transportom. Dalj časa so se zadržali pri problematiki varstva pri delu. S poudarkom na dosledno upoštevanje predpisov s tega področja ter na uporabo zaščitnih sredstev. Glede kadrovske politike so še posebej omenjali napredovanje ter možnosti šolanja in uvedbe dopolnilnih tečajev.

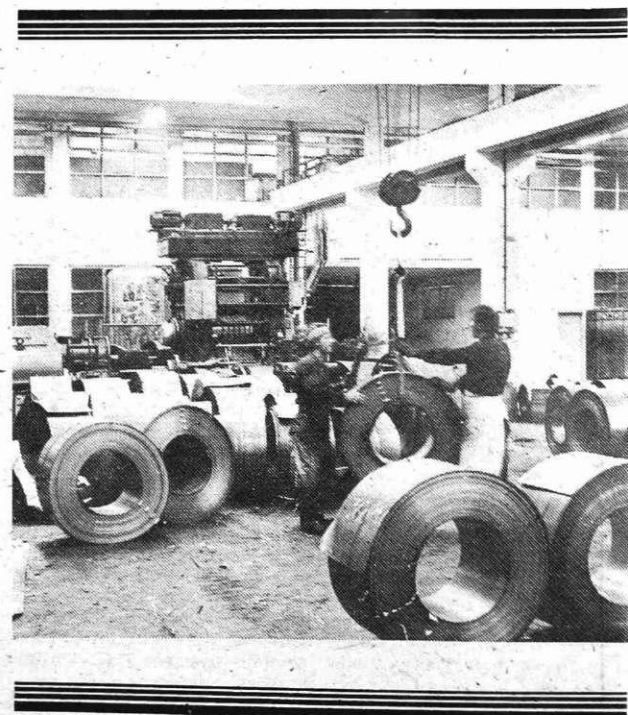
SDS mizarji, pleskarji in steklarji je imela sestanek 12. julija. Bistvenih pripomb k pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva niso imeli. Seznanjeni so bili z odgovorom obratovodstva glede plačilnih skupin. Mizarji menijo, da tudi oni opravljajo specialna dela. Posredovano je bilo ustrezno poročilo k okrožnici številka osem glede pomoči Kozjanskemu ob potresu.

Organizacija Skupne službe

RAČUNOVODSTVO OSEBNIH DOHODKOV — SDS Krušič je imela sestanek 15. julija. Razpravljali so o pravilniku o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Prav tako so bile v razpravi dodatne uvedbe o obračunu osebnega dohodka, kakor tudi način obračuna delavcev na počitniškem delu. Sprejeli so še o načinu obračunavanja otroških dodatkov za leto 1974, ob koncu sestanka pa so bili seznanjeni še s popisom delovnih mest.

NABAVNA SLUŽBA — SDS je na sestanku 13. julija brez pripomb sprejela pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva. Poleg tega so bili informirani še o sklepih 10. seje DS Skupnih služb.

OTK — 10. julija je imela sestanek SDS Sok v mehanični delavnici OTK. K obrazložitvi pravilnika o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva ni bilo pripomb. Postavljenih je bilo nekaj vprašanj, na katere so dobili delavci ustrezna pojasnila. Pri usklajevanju pravilnika bo sodeloval tov. Kozjek.

Naš portret

Petinštridesetletni Marjan Dolinšek, Jeseničan, zaposlen v tehničnem muzeju Jesenice, je eden redkih, če ne edini, maketerjev na Slovenskem. Pred dnevi je dokončal novo maketo Jesenic in to je bil razlog, da smo se oglasili pri njem. Ob koncu obiska pa smo spoznali, da nismo obiskali samo maketarja, temveč tudi risarja, mizarja, pleskarja...

Maketar, to je nenavaden poklic! Kako ste se znašli v njem?

Leta 1943 sem hodil v vaje- niško šolo na Jesenicah. Na pobudo nekdanjega mojstra Pečana sem šel v šolo v Celovec, da bi se izučil za maketarja. Zaradi takratnih razmer sem se po enem letu vrnil nazaj na Jesenice v vaje- niško šolo, ki sem jo potem dokončal 1947. leta. Tistega leta sem nato začel delati kot mizar v gradbenem oddelku Železarne.

Kdaj ste prišli v muzej?

Za muzej sem pričel delati takoj po njegovi ustanovitvi leta 1951. Privabil me je pokojni France Torkar, tedanji predsednik UO tehničnega muzeja. Zdaj sem zaposlen v muzeju kot maketar-restavrat- or približno 15 let.

Koliko maket je že nastalo pod vašimi rokami?

Z njimi sem se ukvarjal že v mladih letih. Kasneje me je instruiral Janko Vertin iz Ljubljane, s katerim sva sode- lovala pri izdelavi prvih maket, ki so v muzeju. V muzeju je danes razstavljenih devet mojih maket, šest sem jih naredil za Planinsko društvo Jeseni dve za žagarski oddelek, tehničnega muzeja v Ljubljani, obnovil maketo vi- genjca iz Kroepe za kropski muzej, v načrtu imam maketo Pantzove žičnice za prevoz rude z Begunjščice iz leta 1873, dogovarjamo pa se tudi, da bi z Mihošem Magoličem napra- vila situacijsko maketo Kroepe iz leta 1826.

Koliko časa potrebujete za eno maketo? Povejte kaj več o svojem delu!

Z najnovejšo maketo Jese- nic sem se s predsedki ukvarjal pet let. Če bi delal samo maketo, bi bila gotova v kakšnih dveh letih.

To delo zahteva veliko potr- pljenja (stolpnice so za noht visoke). Pri vsaki maketi

manjkata dokumentacija in material. Veliko je treba hoditi po terenu. Maketar mora biti hkrati tudi mizar, pleskar, risar, tehnični risar, imeti mora osnovo iz ključav- ničarstva, obvladati kovino, plastiko, pločevino, z ozirom na način dela in še kaj.

Kakšno je vaše delo v muzeju?

Zanimivo. K muzejskemu delu sodi tudi terensko delo — kot odkopavanje plavža v Planini pod Golico, v Nomnju sem sodeloval pri topilniških poskusih, v Radovni smo deset tednov kuhali oglje, da bi dognali, kako so kuhali in pridobivali oglje pred mnogimi leti, sodelujem pa tudi pri razstavah, ki jih pripravlja tehniški muzej. Včasih pa je treba prijeti tudi za metlo in krtačo.

Vaš delovni dan gotovo ni zaključen, ko zatuli sirena. Kaj počnete v prostem času; ga je dovolj?

Kakor kdaj. V letih 1967, 68 in 69 smo, za primer, v muzeju izdelovali tri makete za sejme — vsaka je imela po 45 kv. metrov — za združenje jugoslovanskih železarn. Na maketi so bile martinarna, valjarna in plavži. Takrat sem delal nekaj mesecev od jutra do večera.

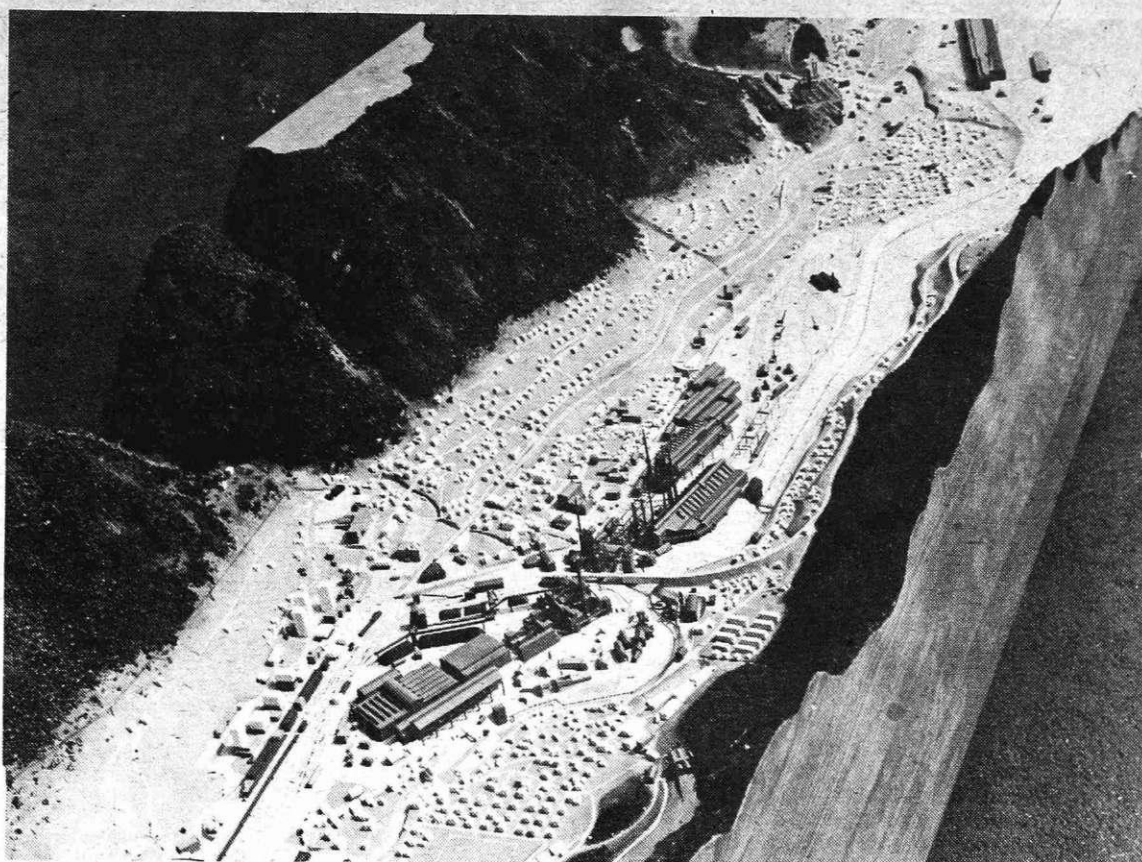
Ko sem prost, najraje ustvarjam plastike s tolčenjem bakra. Modeliram tudi plakete (osnutek za plaketo, ki jo dobe delavci za 40 let delovne dobe v Železarni, je tudi napravil Marjan Dolinšek).

Si želite, da bi šla vaša otroka po vaši poti?

Hčerka je stara 19 let in je že izučena, sin pa ima 9 let. Velikokrat se oglasi pri meni. Zanima ga moje delo, vendar bi jaz raje videl, da ga ne bi zagrabilo veselje do maketir- nja. To delo je pri nas premalo cenjeno.

Marjan Dolinšek nam je po- vedal, kaj vse mora znati maketar. Poleg vsega tega mora prav gotovo imeti talent in čutiti veselje do tega dela. Baj je edini maketar v Sloveniji. Njegovo delo pa doma, v Železarni, prav gotovo ni dovolj cenjeno — tudi materialno ne. Upajmo, da na to priznanje ne bo čakal muzejsko dolgo.

Lahko bi šel tudi drugam, toda: »Kaj, ko je človek tako navezan na to našo Železar- no,« pravi Marjan Dolinšek.

Pred kratkim smo dobili novo situacijsko maketo Jesenic. Izdelal jo je Marjan Dolinšek, maketar v tehničnem muzeju naše železarne. Maketa prikazuje mesto Jesenice od Plavža do potoka Bele, z vsemi objekti, ki so bili zgrajeni do zaključno z letom 1972.

Poprej smo imeli maketi iz leta 1954, v merilu 1 : 500 in iz leta 1959, v merilu 1 : 1.000, nova maketa pa je narejena v merilu 1 : 2.500. Nastala je na podlagi geodetske karte iz leta 1965, ki jo je bilo treba prefotogra- firati in povečati ter dopolniti s spremembami do leta 1972 s pomoč- jo fotografij in terenskih ogledov. Maketa je bila izdelana največ zaradi razvoja Železarne in ker dosedanje ne prikazuje več realne- ga stanja. Razdeljena je na deset dejavnosti, s presledki pa je nastala kar pet let.

Postavljena bo v sodobnem oddelku tehničnega muzeja Železarne, pred- vidoma pa bo za štirinajst dni raz- stavljena tudi v supermarketu Uni- kon — Murka na Jesenicah.

Železarski globus

POLJSKA

V letu 1973 so poljski premogov- niki izvozili 35,8 milij. ton premoga in 2,7 milij. ton koks. Leto prej je ta količina znašala 32,6 milij. ton in 2,2 milij. ton.

KOLUMBIJA

Do leta 1980 bodo v železarni Acerias Paz del Rio povečali letno proizvodnjo surovega jekla na mili- jon ton. Da bodo to številko dosegli, bodo zgradili v tej železarni še drugi plavž in novo jeklarno.

PERU

V Peruju so končali študijo, kako povečati proizvodno zmogljivost železarne Chimbote. Do leta 1981 bodo razširili proizvodne zmogljivosti tako, da bodo lahko proizvedli 2,35 milijona ton surovega jekla. Celotni investicijski stroški bodo znašali 970 milijonov dolarjev.

Novice iz sindikalnih organizacij

18. seja izvršnega odbora sindikata Železarne

Predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Franc Kobentar je za 15. julij sklical 18. redno sejo izvršnega odbora. Na dnevnem redu se je bila razprava o predlogih za poprav- ek zakona o pokojninskem in inva- lidskem zavarovanju. Pripombe ka- drovskega sektorja je obrazložil Zdravko Pogačnik. Izvršni odbor se je s popravki zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju strin- jal. Imeli so nekaj pripomb, ki pa bistveno ne vplivajo na predlagane pripombe socialne službe. Izvršni odbor tudi pripominja, da bo osnutek zakona o invalidskem in po- kojninskem zavarovanju še v javni razpravi v tovarni in bodo takrat dane možnosti za morebitne kon- kretne pripombe.

V drugi točki dnevnega reda so predlagali Toneta Varla s kadrov- skega sektorja v odbor za štipendijsko politiko pri občinski konferenci SZDL. Na seji so opravili še nekaj kadrovskih sprememb v izvršnem odboru. Za podpredsednika izvršne- ga odbora so predlagali Nika Soka iz OTK in za novega člana izvršnega odbora imenovali Metko Kozlevčar iz valjarne 2400. Družinoma umrlih sodelavcev Ludvika Čarnija in Jože- ta Zalokarja so odobrili denarno po- moč.

Sprejeli so devet sklepov. Na zahtevo sindikata je bil organiziran seminar za člane samoupravne de- lavske kontrole v TOZD. Dogovorje- no je bilo, da je treba na eni prihod- njih sej posredovati gradivo o vseh integracijskih procesih z Železarno ali s Slovenskimi železarnami. Prav tako naj bi pripravili za sejo izvršne- ga odbora sindikata problematiko

vrstnega reda in prioritete stano- vanj.

Ob koncu seje so bili informirani še o naročanju družinskega paketa ETA, ki ga naši sodelavci lahko naročijo v vseh kantinah v Železar- ni.

7. seja izvršnega odbora sindikata TOZD Talilnice

Predsednik izvršnega odbora sindikata TOZD Talilnice Stefan Ščerbic, je 12. julija sklical 7. redno sejo, na kateri so razpravljali o izgradnji skupnega počitniškega doma Slo- venskih železarn v Baški, o solidar- nostni akciji za potresno področje na Kozjanskem, o vzdrževanju strojnih in elektro naprav ter o predlogih za socialno pomoč nekate- rim sodelavcem.

Predsednik je najprej seznanil pri- sotne z akcijo o izgradnji skupnega počitniškega doma v Baški. Iz raz- prave predsednika in prisotnih čla- nov na seji je bilo razvidno, da IO sindikata TOZD Talilnice podpira akcijo za izgradnjo skupnega počit- niškega doma in bo predlagal delav- skemu svetu TOZD Talilnice, da odobri potrebna finančna sredstva. Predsednik je prisotne tudi seznanil s potekom solidarnostne akcije za potresno področje na Kozjanskem.

V zadnjem času je bilo izrečene precej kritike zaradi slabega vzdrž- vanja proizvodnih naprav, tako s strani ključavničarjev kot elektri- karjev. Na seji so navedli celo nekaj primerov, ki so povzročili celo večje zastoj v proizvodnji. Zato IO sindi- kata TOZD Talilnice poziva vse vzdrževalce, da zmanjšujejo zastoj v proizvodnji in s tem prispevajo svoj delež pri doseganju planskih obveznosti.

Štipendiranje po novem

Družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji, ki je bil sprejet pred kratkim in naj bi ga uveljavili že v šolskem letu 1974—75, obravnava politiko štipendiranja s kadrov- skega, socialnega in intelektualnega vidika. Prednost pri podelitvi štipendije daje dijakom študentom iz delavskih in kmečkih družin, upošteva moralnopolitične vidike, spodbuja učence k čim boljšemu študiju in zagotavlja, da bo štipendijska dejavnost slonela na enotno dogovorjenih kriterijih in na popolni javnosti dela. Osnovno načelo dogovora pa je: urediti štipendiranje tako, da bo imel vsakdo možno- sti se izobraževati glede na svoje sposobnosti.

Do sedaj je urejal štipendiranje družbeni dogovor iz leta 1970. Sprejet je bil, ko se je družbeno dogovarjanje in samoupravno spora- zumevanje v naši republiki šele začelo. Bil je eden prvih takih dokumentov pri nas in je nesporno pozitivno vplival na razvoj štipendi- ranja v republiki. Poskušal je zagotoviti vsem osnovne materialne pogoje za študij in izenačiti neupra- vičene socialne razlike med študenti. V njem se prvič omenja socialni faktor, kot pomemben kriterij pri podeljevanju štipendij.

Vendar pa je zaradi neustrezne urejenosti nekaterih področij, ki imajo posreden vpliv na štipendijsko politiko, prišlo do raznih odstopanj in neupravičenosti, ki jih stari

dogovor ni mogel preprečiti. Odsto- panja so posledica slabe urejenosti kadrovske politike in pomanjkanja dolgoročnih kadrovskih planov. Ker so bili izdelani le parcialni plani, z izrazito kratkoročno usmeritvijo, je bilo dovolj štipendij za zaključek posameznih stopenj šolanja, za začetek pa razen nekaterih izjem ni skrbel nihče. Neurejenost kadrovske politike se je kazala tudi v preplače- vanju deficitarnih poklicev. Neso- razmerno visoke štipendije za neka- tere kadre, so pogosto velike in neracionalen vpis na posamezne visokošolske zavode in s tem velik osip. Teh nasprotij stari dogovor ni mogel preprečiti, ker je posegel le v končno, izvedbeno fazo kadrovskih planov organizacij združenega dela.

Zato je bilo nujno sprejeti nov, izpopolnjen dogovor o štipendiranju. Ta ima namen, da bi štipendijska politika postala del kadrovske politi- ke združenega dela in bi bila sestavni del vlaganja delovnih organizacij v njihov razvoj in razšir- jeno reprodukcijo. Zavzema se, da bi se čimveč mladih po končani osnovni šoli vključilo v nadaljnje šolanje, da bi se vsakdo lahko izobraževal po svojih sposobnostih, pa čeprav nima sam sredstev za to. Za uresničitev tega pa se zahteva, da gospodarske organizacije in druž- bene službe začno temeljito obliko- vati svojo kadrovsko politiko in v smislu potreb usmerjati razvoj srednjega in višjega šolstva, hkrati pa poskrbeti za učinkovitejšo poklic- no usmerjanje mladine ter za študentske in dijaške domove.

V novem družbenem dogovoru zasluži veliko pozornosti sklad združenih sredstev organizacij zdu- ženega dela, v katerega naj bi vsaka delovna organizacija prispevala 0,5 % od bruto osebnih dohodkov zaposlenih. Dogovor s tem zavezuje vsako organizacijo, da vsaj posredno štipendira in hkrati preprečuje, da bi se sredstva, namenjena za štipendi- ranje, trošila v druge namene. Jeseni bo tako na razpolago več štipendij. (Nadaljevanje na 9. strani)

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan

2

Napad na Jugoslavijo v aprilu 1941

Z razdejanjem Beograda ter naglimi udarci iz Bolgarije proti Makedoniji in Srbiji, pa še na Hrvaškem in v Sloveniji, je bila jugoslovanska vojska v pičlih dvanajstih dneh povsem razbita, državno in vojaško vodstvo pa je izgubilo tla pod nogami. To še posebno zato, ker so nemške oklopne in motorizirane enote z naglim prodorom — sedmega aprila je bilo zavzeto že Skopje — prišli v osrčje države. Tako so okupatorji pretrgali zvezo z Grčijo in onemogočili umik v zavezniško državo. Vlada s kraljem in generalštabom vred je tedaj zmedeno reševala sebe in svoje družine. Ukrepi niso nič resnega in zmeda je bila iz dneva v dan večja.

A ne le to. Kraljevska vlada je na svojem begu, ki je vodil v zamejstvo, imela sejo 13. aprila na Palah pri Sarajevu. Tedaj je dala načelniku vrhovnega poveljstva svoje zadnje navodilo. Vsebinska tega napotila je bila, naj poskusijo s Hitlerjem skleniti premirje. Sklepanje premirja s furerjem pa ni bilo v bistvu nič drugega kakor popolna kapitulacija.

O tem govori dokument, napisan generalu Kalafatoviću, načelniku štaba vrhovne komande: »Glede na razmere in stanje naše vojske po prvih neuspehih, posebno se glede kočljivega položaja zaradi dogodkov na Hrvaškem in v Dalmaciji, vsa kraljevska vlada pooblašča, da pri sovražniku takoj zahtevate premirje. To z namenom, da bi pridobili na času in olajšali položaj vojski. Kraljevska vlada bo vaše odločitve sprejela kot svoje. O vašem delu in o pogojih obvestite kraljevsko vlado po najkrajši poti.

Vsi vaši nadaljni postopki naj ustrezajo trenutnim potrebam.

Kraljevska vlada je na poti proti Boki Kotorski, o kraju bivanja pa vas bo obvestila brž ko ji bo to mogoče.

Predsednik ministrskega sveta, armijski general
Dušan T. Simović.

Vrhovna komanda je podobno, a daljše povelje in s povsem kapitulantsko vsebino, razposlala podrejenim štabom, ki pa ga zaradi zmede vsi niso niti prejeli.

Nemci in Italijani pa niso hoteli nič slišati o premirju in so ob zasedanju vsega jugoslovanskega ozemlja zahtevali popolno kapitulacijo. Medtem je vlada bežala proti Črni gori, 17. aprila pa je bila v Beogradu v poveljstvu II. nemške armade podpisana popolna kapitulacija.

Zaradi razmer, v kakršnih se je v aprilskih dneh znašla jugoslovanska vojska, zaradi izdajstva v njenih vrhovih ter delovanja ustaških in drugih saboterskih elementov, je bil onemogočen celo odpor v primerih, ko so se nekatere enote hoteli bojevati proti nastopajočemu sovražniku.

Fašistični napadalci so sicer vedeli, da na jugoslovanskih mejah verjetno ne bo kakšnega močnejšega odpora, a so se vseeno čudili, ko ga sploh ni bilo čutiti. Nad to resnico so bili celo presenečeni. Italijani so v začetku računali celo s tem, da bo jugoslovanska vojska z ofenzivnim sunkom udarila proti Reki in Zadru, kar bi bilo lahko zelo uspešno. A od tega ni bilo nič in Italijani so celih pet dni zaman čakali na jugoslovanske sunke. Potem ko so videli, kje so že Nemci, so brez bojev krenili naprej.

Kako je bilo na jugoslovansko-italijanski fronti, med drugim v svojih spominih piše italijanski general Giacomo Zanussi, takrat v spremstvu italijanskega generalštaba, takole:

»Pot, držača v glavno mesto Slovenije, je bila prosta, kajti razdejavanje ceste na dveh ali treh krajih ni bilo tolikšno, da bi zaustavilo pohod čet. Sovražnika ni bilo, njegov odpad pa nikoli ni bil večji od kakšnega komaj opaznega in tako opuščenega poskusa. Potrebna je bila osebna intervencija generala Roatta, da smo prispeli v Ljubljano pred Nemci, ki so bili preplavili že polovico Jugoslavije, medtem, ko smo mi še zmerom držali križem roke na njenih mejah. Ne glede na to smo zmagali in zmaga nikoli ni bila videti popolnejša. Reakcija je bila dobesedno enaka ničli. Ne samo, da ni bilo odpora ob gornjem toku Idrijce, ki je nekaj dni vzhemirjala sanje naših štabov, marveč tudi ni bilo najbolj plahih poskusov proti Reki. Tudi poskusa, da bi napadli Zadar, ni bilo, ali pa je bil zelo neodločen, tako da se je garnizija, ki je štela komaj nekaj tisoč mož, takoj poglala in sama napadla Knin.

Ponavljam... tam, kjer smo mislili, da bomo zadeli na vojsko, smo našli praznino, kjer pa se nam je ponudila priložnost, da smo srečali kako enoto — v Kninu ali na albanski meji — je bilo videti, da pripada vojski v razsulu, premagani že pred bojem.

Po podatkih nemškega generala Kurta von Tippelskircha pa so vse nemške izgube ob aprilskem napadu na Jugoslavijo vsega skupaj znašale 51 mrtvih, 352 ranjenih in le 15 pogrešanih. Drugi nemški viri sicer

govore, da so nemške izgube v vojni proti Jugoslaviji in Grčiji, ki je bila tudi napadena v tem času, znašale čez 2500 mrtvih in skoraj dvakrat več ranjenih ter pogrešanih, vendar so na jugoslovanskih mejah imeli okupatorji le komaj omembe vredno število žrtev.

Isti avtor tudi pravilno navaja vzroke tako lahke zmage in naglega zloma bivše jugoslovanske vojske. Pri tem je našel notranje politične razprtije, izjalovljeno mobilizacijo in slabo državno, kakor tudi vojaško vodstvo.

»Nikjer v lahkih nemških zmagah v letih 1939—41,« dodaja ta nemški general, »kakor na tem pohodu ni prišel do takšnega izraza presenetljivega pojava, da bi vojska naslednjo vojno začela z orožjem in taktiko, s kakršno so končale prejšnjo.«

V resnici je bila aprilška vojna končana resnično še prej, preden se je pravzaprav začela. To je bila popolna katastrofa.

Ceravno se je tedaj Jugoslavija znašla v zelo težavnem položaju, je bil odpor proti okupatorju mogoč, četudi ne bi mogla tedaj računati na zmago. Toda, z organiziranim odporom bi bile preprečene tako usodne posledice zloma, kakršne so sledile. To je pokazala potem narodnoosvobodilna vojna in ostali dogodki.

Toda vladajoča oligarhija in vojaško poveljstvo, ni niti moglo niti hotelo izkoristiti pripravljenosti ljudstva za obrambo. Pri srcu jim je bilo bolj izkoriščanje lastnega ljudstva kakor pa obramba dežele. Nekaj tistih sil v meščanskih strankah, ki so resnično hotele braniti splošne jugoslovanske interese, pa v tem usodnem času ni moglo priti do izraza. Stranke so bile preveč razcepljene in nacionalno ozko omejene.

Namesto usega tega je kraljevska vlada na skrivaj, še preden je bila podpisana kapitulacija že 15. aprila, z letali in zlatom prek Grčije zbežala na Bližnji vzhod in pozneje dalje na Zahod. Vojska pa je ostala doma in vsa je bila razorožena, večinoma pa odpeljana v nemško ujetništvo. Vsega skupaj so Nemci zajeli okoli 344.000 vojakov, podoficirjev in oficirjev. Izmed teh je bilo čez 6.000 oficirjev.

V italijanske roke je poleg nekaj desetisoč ujetnikov, padla tudi vsa vojna mornarica, ki pa ji moramo odšteti eno podmornico in dve torpedovki, ki so se pridružile zavezniškom. K tem trem prištevamo še rušilec Zagreb, ki sta ga z lastno žrtvijo razstrelila junaška in predana poročnika bojnega broda Milan Spasić in Sergeja Mašera. V tem dejanju se zrcali pripravljenost patriotov braniti domovino in proti kapitulaciji.

(Nadaljevanje prihodnjič!)

- Na KLO?
- KLO!
- Delo imam. Pa v nogah vodo.

Debevc je drhtel od mraza in je le s težavo krotil brado, da ni zašklepetala kakor suh strok. Zadrževal je za zobmi čudne glasove, ki so mu jih hoteli razpreti. Gledal je v onega na oknu in počasi prekrizl nogo. Roke je stisnil k trebuhu.

— Vodo, praviš, je rekel oni in pitiskal ramena med okenske okvire. Pa v ustih jo imaš tudi, ne res?

- Zebe me! je zdehnil Debevc, da ne bi zašklepetal z zobmi.
- Če te zebe, je rekel oni v oknu, se daj v hlače.
- Da bi vsaj cigareto imel.

— Cigareto! je veselo porinil roko v bluzo oni v oknu. — Koli kor hočeš te slame, nimam pa Drave!

Debevc si je podržal gate, se jamrajoč zrinil mimo postelje k peči in kar padel z dlanjo po vžigalica. Zdal ga bom vsaj videl, si je mislil. Podgrnil je s škatico po polici in se z nogami zafecjal v trak pri gatah.

- Imaš? si je oni nekaj zapenjal pri bluzi.
- Bo! se je lovil nazaj k postelji. — Tole je! je ponujal in spet sedel.

- Drži!
- Držim! je Debevc s prsti otipal mehko cigareto in gledal, kakšen obraz se bo prikazal ob ognju.

Toda drobni živi plamen je osvetlil samo brado in brke in se komaj obdržal. Debevc je hitro porinil vanj cigareto in še hitreje povlekel, ko da je prišel pijači do dna.

Oni v oknu se je zrinil z okenske police. Videti je bilo samo glavo, ki jo je osvetljevala žerjavka. Gledal je proti hlevu in sledil nekemu zvoku. In res so pod koraki zašumeli orehovi listi, potem pa so noge obstale in Debevcu se je zdelo, da možakarja nekaj šepetata med seboj. Pa ni bil glas, le vžigalica je praskala in zagorela z visokim, preklanin plamenom. Hitro je dogorela in spet je vzvalovala negotovost in tišina.

— Odpadlo listje je zašumelo. Koraki so počasi znova zabredli vanj in se bližali.

- Prekleta megla! je slišal neznan glas.
- Zaan! je zašepetala žena izpod odeje.

Debevc ni niti trenil.

— V vinograde ne moremo! sta stopala drug zraven drugega onadva na dvorišču.

- Samo leži in debela in lena je kakor ovca.
- Misliš, da bo tam? je rekel tisti, ki je bil prej na oknu.

— Tam, če se ni obesil. Tako prekleto smrdi po mrličih tu v hribih.

— Ja, se je zasmejal drugi. — Ampak tega bo treba najprej izbrskati in šele potem narediti za mrliča.

Prišla sta k oknu. Debevc je kot mušica obletaval z očmi žerjavki, ki sta tleli in razžarjali vsaka zase temna obraza.

- Kaj pa tale tu? se je novi prijel za okensko polico.
- Vodo ima v nogah!

Zasmejala sta se in spet ujedla v čik.

— Vodo? je vprašal novi Debevc.

Debevc je poskušal zajeti iz čika še kak dim in je nastavlil dlan, da bi žerjavka, ki je visela na tobakovih nitki, ne padla po tleh.

- Vodo, vodo! je zajamral in vrgel žerjavko skozi okno v travo.
- Piješ preveč, Debevc! je rekel novi. In lagati si se navadil.

Povej, če si možak, kam si zakopal brata! Lasu mu ne bomo skrivili. Samo vprašali bi ga nekaj pa spustili. Povej no!

PAVLE ZIDAR

6

SVETI PAVEL

Debevc je naredil pošten obraz, ki pa sta ga lahko videla samo po glasu: da bi, naj mu verjameta, ne samo povedal, sam bi ga pokazal. Sam bi mu rekel: alo, marš!

Pa bi jima povedal vsaj, če ga je videl.

Ni ga.

Ve mogoče, ali ga je kdo drug?

Ne, ne ve.

Ali ve, kaj govore ljudje?

Debevc je odkimal.

— Govore, tovariš odbojnik, da ti in žena...

— Ne, samo žena!

— Ja, samo žena! Da tvoja ženska govori, da bi bil Frenk nor, če bi se nam dal v roke, ko smo jih toliko po nedolžnem. In da Frenk zasluži prvo medaljo. Ona da že ve, kako res je tisto, kar je Frenk govoril. Samo da je njen dedec zarukan. Zarukan kot noč.

— Kaj, kaj! si je potegnila žena odejo z ust.

— Saj ne govoriva s tabo! se je novi nagnil v sobo. Kdo pa je tebi kaj rekel? Glej jo no!

— Laže! je zgrabila Debevka odejo. Laže, coprnica lajdrasta!

— Aha, to si pa le uganila, da je lajdra in ne kurbir. Vidiš, kako...

Oba sta se naenkrat k nekemu obrnila. Moral se ju je najbrž samo dotakniti, ker ga ni nihče slišal. V hipu ju je zmanjkalo.

— Ja, ja! so se zrivali na kup, ko da se prerivajo, ne le z glasovi, ampak tudi s telesi.

Debevc je porinil pest čez posteljno končnico in jo odpiral in zapiral, da bi ji ja dopovedal, ženi, naj ga že drži, drži — gobec. V tem pa je nekdo stopil k oknu, ko da si hoče ogledati Debevca, zavitega v koc.

- Debevc! ga je poklical.
- Ja! je rekel Debevc in vstal.

— Ti si ena velika...

Debevc je počasi sedel. Komaj je še čutil posteljno stranico.

— Ampak srečala se bova! Bova! je oni poklenkal s prsti po polici.

Nekaj hipov je še stal pri oknu, potem pa se je listje začelo drobiti pod koraki in koraki zgubljati, ko da so jih odnesle sanje čez dvorišče. Čez dvorišče in naprej v temo, v tišino; ki se je vsa bela valila skozi okno.

Velika, bela žalost je pogledala vanj. Dihala mu je v obraz enolično hribovsko puščobo, sivo in mokro, pomešano z duhom po pasjih odpadkih in po premočenem, vročem psu.

Počasi jo je vpijal in jo vlekel na uho, če le ni morda kje preluknjana in ne vre vanjo kak curek. Videl je, kako se je razlezla že tudi po stenah.

Jutro! se je oprl z rokami na kolena.

In puščoba se je razlezla kakor lišaj. Sobo je spremenila v jamo z zatohlim zrakov in s črnimi, mastnimi madeži.

Debevc je koračil med vinogradi in si z rokami privzdigoval nahrbtnik oziroma pletenke, ki so ga žulile. Sonce je kazalo namero, da se bo zasadi v vsak oblak, ki bi kje vzniknil. Kar kovinsko čisto je bilo po robovih.

Ja, od tistega malega šmarna, pa do zdaj... si ni dal miru. Butnil je z rameni, da bi nekoliko predejal težo... In vse to zaradi neumnih žensk!

V trtah je spet zašumel veter in razbrskal liste. Pokazale so se pesti zelenega grozda. Na hitro jih je prešel in si rekel, da letos bo, samo kisle, je povlekel usta.

saj so
sorazi
pendi
tov. S
večje
let bo
več šc
Iz
bodo
vsem
ne šo
na viš
obodo
nizaci
ma še
dirale
najve
alno s
možn
Nalog
dov i
pa je
vplive
mlad
nizek
resnič
svoji
Štj
bodo
ne mo
jih
vzdrž
ranja
delav
pa bo
social
višjo
pendi
moči
enotn
Višine
med 2
cev c
kom
znaša
na čli
za uč
pomo
življe
ustan
novi
stroš
štude
din n
relaci
300 d
kraju
starše
življe
ce do
stev
social
ga c
člana
srednj
2400
za 400
doma
Štj
dobo
čajo
zavod
mora
delo
dobiv
stev.
se v
pogod
delovi
svoj s
ne). T
delovi
Zaž
čimpr
nizaci
čim l
delovi
da št
izgubi
solci,
se or
sklada
skupn
katere
ponuj
obvez
solida
štipen
nim
službe
sko p
lahko
kadre.
Dru
kadro
jejo o
samot
Tudi
vale p
Slovei
prispe
kadro
zagato
kadro
združ
potrč
prispe
kljub
željan
katere
jeni.
Pri
pendij
mater
no št
uspeh
odvisn
enotni
sti:
za u
uspeh
zadost
dober

IZIDOR TROJAR

3 AFRIKA OKOLI KILIMANDŽARA

Za tiste čase je bilo to pravo mesto. Vendar se je šele kasneje začel meriti s pristaniščem Mombaso, tako da danes šteje Nairobi čez 300.000 prebivalcev.

Ko bi moral dati Nairobiju posebno oznako, bi ga imenoval mesto parkov. Mesto je novo in grajeno po načrtu, z veliko prostora. Ves prostor je izrabilen za nasade, majhne in velike otoke, drevede in vrtičke, polno okrasnih rastlin najrazličnejših vrst. Mestni park se lahko meri z najlepšim na svetu.

Namestili so nas v hotelu Ambasador, v samem središču. Prekrasen nov hotel, sobe čiste, urejene. Imel sem sobo z dvema balkonom v tretjem nadstropju, od koder je bil prekrasen pogled na mesto. Nasproti ulice se je bohotil okrogel nebotičnik s plavalnim bazenom. Povedali so, da je to hotel Hilton. Vsepopoldne cvetje, ob cesti cvetoče drevje. Kot, da je pomlad, čeprav je bila ta čas pri njih jesen. Proti južnemu izhodu iz mesta drvi raka avtomobilov, ki odhajajo v narodni park. Tudi mi imamo v programu ogled Nairobijskega narodnega parka. Zapeljemo se v majhnih kombijih, imenovanih mikrobusi, v ta park, ki je le pet kilometrov oddaljen od mesta. Park je le na tisti strani, ki sega proti mestu ograjen, da ne bi kakšen lev naredil prometne zmede na ulici. Nagledali smo se žiraf, levov, ki so lenuharili v senci in druge divjadi, ki prosto živi in se niti ne zmenja za številne avtomobile. Moram pa pripomniti, da je v narodne parke prepovedano prinašati orožje in loviti živali. Zaradi osebne varnosti, pa je prepovedano izstopati iz avtomobila, zato smo vrata kombija imeli vedno zaklenjena. Kaj rado se zgodi, da pride v avto opica in potem je nered tu.

Ogledovali smo si prav od blizu noja, tega največjega še živečega ptiča. Takoj sem pomislil na tisto pripovedko o noju, ki skriva glavo v pesek pa sem se prepričal, da je to navadna izmišljotina. Če noj zbeži in gledamo* za njim nenadoma izgine, čeprav ni dosegel obzorja. Če gremo za njim ga bomo videli sedeti z iztegnjenim vratom po tleh. Zato tudi nekateri potem mislijo, da vtok ne noj glavo v pesek, češ, da ga ne bo nihče videl. Nojev samec je pravi oče. V zemlji skoplje kotanje in se vsede vanjo, samica izleže jajca pred nojevi prsi on pa jih z vratom in kljunom spravi podse. Lupina jajca je tako debela, kot kakšna porcelanasta posoda in je potrebno uporabiti žago in klavir, da takšno jajce prebijes. Tehta 1,5 do 2 kilograma, torej toliko kot 25 do 36 kurjih jajc. Nojeva jajca so užitna in nimajo nikakšnega priokusa in se od kurjih komaj razločujejo. Nojevo jajce skuhaš na trdo, po dveh urah. Njegova piščeta prilazejo na plano po 42 dneh valjenja. Potem pa rastejo kot beluš, vsak dan centimeter. Komaj stoje na nogah, že začno prav tako neumno plesati kot veliki. Nenadoma zdrvijo stran, se zavrtijo okrog sebe, udarijo s peruti in se potem vsedejo. Noji so odlični tekači. Dva in pol metra visoki velikani delajo pri teku igraje tri in pol metra dolge korake. Če se vozimo za njimi lahko na avtomobilskem brzinomeru vidimo, da zmore noj brez truda 50 km na uro in da tak tempo zdrži četrte ure, ali celo pol ure. Največja nojeva hitrost je okrog 70 kilometrov na uro, človekova le 30 kilometrov. Noji morajo imeti torej neverjetno močno srce.

Nebo je bilo tako modro in čisto, kot pri nas nikoli. Sem ter tja pa kakšen kumulus, torej pravo foto-

grafsko nebo. Sonce se je spuščalo, nadejal sem se, da bomo doživeli lep zaton sonca. Toda sonce je tako hitro in tiho zašlo, da še opazil nisem kdaj. Kar naenkrat nas je zagrnil mrak. Ura je bila šest, po jugoslovanskem času pa štiri popoldne, ker smo ure na ekvatorju za dve uri premaknili naprej. Soferji so hiteli domov, ker neradi vozijo ponoči.

Ko smo prišli pred hotel nas je čakalo presenečenje. Pred hotelnim vhodom je stražil policaj z belo čelado na glavi, v rokah pa je imel lesen kol, dolg skoraj meter. Dr. Kuhar iz Ljubljane, dober poznavalec Afrike nam pove, da ima v Keniji z nastopom mraka vsak hotel, banka, trgovina svojega policaja. Policaji imajo neenotne uniforme, ponavadi temne, plašče skoraj do tal, nekateri klobuke, drugi čelade, eni gorjače bele barve, drugi črne barve. Izgleda, da je veliko kriminala in da je treba varovati. V Keniji z nastopom mraka niso več varni. Toda k varnosti se še vrnemo.

Po mirni in dokaj hladni noči nas zbudi, kar po telefonu, ki je v sobi. Vključim radijski sprejemnik, ki je na nočni omari. Lahko izbira med tremi postajami. Mislim, da bom poslušal črnsko glasbo toda kaj še, sama evropska zabavna glasba. Osvežim se in lepi zeleni kopalnici, ko pa se zanimam, kdo je izdelovalec te kopalnice pa vidim, napis Made in China. Z mislijo, kaj bo za zajtrk, odhitim do dvigala.

Zajtrk: ananas v rezinah, ananasov sok, zlate kroglice, dva jajca ocvrta na volovje oko in pol klobasice, kruh, čaj ali bela kava, marmelada, sir, maslo. Po zajtrku smo se odpeljali v volkswagnovih mikrobuseh proti jezeru Nakuru. (se nadaljuje)

Štipendiranje po novem

(Nadaljevanje s 7. strani)

saj se bo na občinski ravni zbralo sorazmerno veliko sredstev za štipendiranje srednješolcev in študentov. S tem pa bo omogočeno šolanje večjemu številu učencev in čez nekaj let bodo delovne organizacije dobile več šolanega kadra.

Iz sklada združenih sredstev se bodo podeljevale štipendije predvsem učencem na prehodu iz osnovne šole v srednjo oziroma iz srednje na višjo ali visoko šolo, to je v prvem obdobju šolanja, ko delovne organizacije in družbene službe večinoma še nimajo interesa, da bi štipendirale. Tako bi solidarnostni skladi v največji možni meri opravili materialno selekcijo in izenačili materialne možnosti mladine za izobraževanje. Naloga vzgojnoizobraževalnih zavodov in služb poklicnega usmerjanja pa je, da izločijo v čimvečji meri še vplive in nivo okolja, v katerem mlad človek odrasča in dvignejo nizek nivo aspiracij, tako da se bo resnično lahko vsak izobraževal po svojih sposobnostih.

Štipendije iz združenih sredstev bodo prejemali predvsem učenci, ki ne morejo dobiti štipendij drugod in jih starši ne morejo v celoti vzdrževati. Takšna politika štipendiranja je zlasti ugodna za šolanje delavskih in kmečkih otrok, hkrati pa bo tudi vplivala na spreminjanje socialne strukture kadrov s srednje, višjo in visoko izobrazbo. Višina štipendije bo odvisna od ekonomske moči staršev, določa pa se po enotnem kriteriju za vso republiko. Višina štipendije bo enaka razliki med življenjskimi stroški srednješolcev oziroma študentov in prispevkom staršev. Prispevek staršev znaša polovico celotnega dohodka na člana družine in otroški dodatek za učenca, ki je tudi oblika družbene pomoči pri šolanju otrok. Mesečne življenjske stroške bo pristojna ustanova ugotavljala vsako leto na novo. Letos znašajo življenjski stroški za srednješolca 900 din. Za študenta pa 1200 din, in so za 200 din nižji za tiste, ki se vozijo na relaciji do 20 kilometrov, oziroma 300 din nižji za tiste, ki se šolajo v kraju stalnega bivališča. Če je delež staršev enak ali večji, kot so mesečni življenjski stroški, otrok nima pravice do štipendije iz združenih sredstev. To pomeni, da lahko pridobi socialno štipendijo le učenec, katerega celotni družinski dohodek na člana družine ne presega vsote: za srednješolca 1800 din, za študenta pa 2400 din (za vozače je vsota manjša za 400 din, za učenca, ki se šolajo v domačem kraju pa 600 din).

Štipendije bodo podeljevali za dobo šolanja ali študija, ki jo določajo statuti vzgojnoizobraževalnih zavodov. Po končanem šolanju se mora učenec vključiti v združeno delo na območju občine, v kateri je dobival štipendijo iz združenih sredstev. To pa ne velja za štipendiste, ki se v času šolanja s štipendijsko pogodbo povežejo s konkretno delovno organizacijo (ki ima lahko svoj sedež tudi izven matične občine). Ti se bodo morali zaposliti v tej delovni organizaciji.

Zaželeno je, da bi se štipendist čimprej vezal na posamezno organizacijo združenega dela in se tako čim hitreje vključil v svoj bodoči delovni kolektiv. Zato je predvideno, da štipendijo iz združenih sredstev izgubijo študentje oziroma srednješolci, ki se ne bodo prijavili na razpisne organizacije združenega dela ali sklada samoupravnih interesnih skupnosti za štipendije v strokah, za katere se izobražujejo, ali bodo celo ponujeno štipendijo odklonili. Ta obvezna transformacija štipendij iz solidarnostnega sklada v kadrovske štipendije, pa hkrati omogoča delovnim organizacijam in družbenim službam boljše in načrtnejše kadrovske planiranje, saj si na ta način lahko vnaprejš zasigurajo bodoče kadre.

Druga oblika štipendiranja so kadrovske štipendije, ki jih podeljuje organizacije združenega dela in samoupravne interesne skupnosti. Tudi te štipendije se bodo podeljevale po enotnih kriterijih za vso SR Slovenijo. Enotni kriteriji naj bi prispevali k zmanjševanju odliva kadrov iz nerazvityh območij in pa zagotavljali enakopravne možnosti kadrovanja vsem organizacijam združenega dela glede na njihove potrebe. Po drugi strani pa bi prispevali, da bi se mladi ljudje kljub morda drugačnim poklicnim željam, usmerjali v poklice, za katere so v času šolanja bolj nagrajeni.

Pri podeljevanju kadrovskih štipendij se ne upošteva socialni in materialni položaj štipendista. Višina štipendije se določa le po učenem uspehu in hitrosti šolanja in ni odvisna od letnika. Sprejeta je bila enotna lestvica stroškovnih vrednosti:

uspeh	število točk
zadosten	350
dober	400

prav dober	450
odličen	500

za študente visokošolskih zavodov:	
povprečna ocena	število točk
6,0—6,5 oz. 2,0—2,4	450
6,6—7,2 oz. 2,5—2,9	500
7,3—7,9 oz. 3,0—3,4	570
8,0—8,6 oz. 3,5—3,9	650
8,7—9,3 oz. 4,0—4,4	750
9,4—10 oz. 4,5—5,5	850

Štipenditorji iz manj razvityh območij, lahko štipendijo povečajo do 200 točk. S to ugodnostjo naj bi si narezavita področja zagotovila kadre, kajti samo z investiranjem, brez predhodne skrbi za kadre, v razvoju ne bi mogla bistveno napredovati.

Predvidena je tudi stimulacija, ki naj bi vplivala na hitrost študija. S tem naj bi se povprečna doba študija na visokošolskih zavodih bistveno skrajšala. Študentom, ki opravljajo vse obveznosti iz prejšnjega leta do decembra naslednjega šolskega leta, se poveča štipendija za 100 točk, če pa jih opravijo že do septembra istega šolskega leta pa za 250 točk. Vrednost točke bi se določevala vsako leto posebej, usklajeno s gibanjem osebnih dohodkov zaposlenih. Letos je vrednost točke en dinar. Tako znaša maksimalna štipendija za srednješolca 500 din, za študente, ki opravljajo izpite do septembra pa 1100 din.

Štipendisti, katerih kadrovska štipendija je nižja, kot bi bila štipendija iz združenih sredstev, pa lahko uveljavljajo pri skladu združenih sredstev v svoji občini pravico do razlike med najnižjo štipendijo (za srednješolca 350 din, za študenta 450 din) in višino štipendije, ki bi jim pripadala iz sklada združenih sredstev. Tako bi srednješolci z dobrim uspehom, ki bi mu pripadala solidarnostna štipendija v znesku 600 din imeli pravico zahtevati pri solidarnostnem skladu še 200 din. Njegova celotna štipendija bi potem znašala 650 din.

Proslava ob občinskem prazniku Radovljice

Petega avgusta delovni ljudje radovljiške občine slavijo svoj občinski praznik. Ta dan je izbran v spomin in počastitev na 5. avgust 1941, ko je bil po sklepu vojnorevolucionarnega komiteja KPS za Gorenjsko, ustanovljen v osrčju Jelovice Cankarjev bataljon. Ta je postal udarna pest upora proti nemškemu okupatorju in prva večja enota porajajoče se partizanske vojske. Sestavljali so jo v glavnem borci domačini s področja današnje radovljiške in sosednjih gorenjskih občin.

Cankarjev bataljon je bil najuspešnejša partizanska formacija leta 1941 na Slovenskem. V neprestanih bojih je zadajal odločilne udarce nacističnim zavojevalcem, ki so z orožjem in terorjem hoteli iztrebiti gorenjsko prebivalstvo. Iz tega bataljona, ki se je zlasti proslavil v znameniti dražgoški bitki januarja 1942, so se pozneje razvile številne nove partizanske enote, ki so v štiriletni borbi odločujoče pripomogle k popolnemu uničenju in izgonu okupatorja do končne osvoboditve domovine. Borci tega bataljona so predstavljali najboljše poveljniški in politični kader drugih enot po vsej Sloveniji.

Vsako leto za občinski praznik prirejajo v vseh krajih občine številne proslave, kulturne, športne in druge prireditve. Letošnje praznovanje pa bo še posebno slovesno, ker bo povezano z obiskom občinske delegacije in kulturnih skupin iz prijateljske občine Brus v Srbiji. Dragi gostje prihajajo iz kraja, ki je med zadnjo vojno nudil več kot 50 občanom radovljiške občine gostoljubje in zatočišče, potem ko jih je nemški okupator preganjal s svojih domov v Srbijo.

Svečana seja občinske skupščine, ki ji bodo poleg delegatov vseh treh zborov, prisostvovali tudi člani delegacije občine Brus, bo že v petek 2. avgusta ob 16. uri v radovljiški kinodvorani. Ob tej priložnosti bodo prejeli občinsko priznanje Alojzij Kos, predsednik občinske podružnice društva upokojenecv, Jaka Eržen, pred-

V samem družbenem dogovoru se kaže tudi skrb za nerazvita področja, ki sama ne bi mogla zbrati dovolj sredstev za štipendiranje. Predvideno je, da se del solidarno združenih sredstev delovnih organizacij v gospodarsko razvitejših občinah, prelize v sklade združenih sredstev nerazvityh občin. Le tako bo lahko uresničeno načelo, da jeseni ne bi ostal brez štipendije niti en sam učenec, ki je upravičen do nje. V nasprotnem primeru bi zmanjkal denarja za štipendiranje v občinah, kjer bi bilo upravičeno za štipendiranje več, kakor pa bi bilo doma zbranih sredstev.

Ta družbeni dogovor razrešuje marsikatero vprašanje in probleme štipendiranja in hkrati s tem popravlja položaj v katerem je danes del slovenske mladine, ki se šola. Ravno zato je nerazumljivo, da je precej delovnih organizacij ostalo nezainteresiranih zanj. V interesu srednješolcev in študentov je, da bi bil družbeni dogovor čimprej podpisan v vseh občinah Slovenije in da bi organizacije združenega dela čimprej podpisale družbene sporazume o štipendiranju v okviru občine. S tem bi v veliki meri odpravili materialno selekcijo, ki se tako boleče odraža v socialni strukturi mladine, ki se šola, predvsem med študenti in gimnazijci v večjih središčih. Večji posluh za razreševanje perečega problema bi morale imeti velike delovne organizacije, saj njihov delež predstavlja pomemben del za uresničevanje štipendijskega dogovora v domači občini, hkrati pa tudi na območju celotne republike. Pri tem je treba poudariti, da sredstva, ki jih prispevajo v sklad združenih sredstev, nikakor niso njim odtujena (tudi tista ne, ki se solidarno prelivajo v druge občine), ampak so ta sredstva organizacij združenega dela namenjena za študiranje učencev srednjih šol in visokošolskih zavodov v prvem obdobju šolanja, dokler se učenci s pogodbo ne vežejo konkretno na delovno organizacijo.

Komisija za družbenopolitično delovanje Kluba jeseniških študentov

Novice iz radovljiške občine

Po sklepu občinskega komiteja ZK bodo še ta mesec ustanovili devetčlansko občinsko koordinacijsko komisijo za spremljanje uresničevanja ustave v TOZD, KS in samoupravnih interesnih skupnostih. Komisijo bodo sestavljali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščine in dveh večjih TOZD. Vodil jo bo sekretar komiteja Jože Bohinc.

V petek, 19. julija dopoldne je bila v dvorani GG Bled konferenca vseh članov ZK iz tega podjetja. Razpravljali so o poteku konstituantne TOZD in pri tem ugotovili, da so bila dosedanja prizadevanja komunistov na tem področju zelo uspešna. V podjetju imajo sedem TOZD in TOZD kmetov kooperantov. Po izčrpnem poročilu sekretarja podjetja Jožeta Konca, so spregovorili o pripravah za integracijo lesno predelovalnih in gozdno gospodarskih delovnih organizacij na Gorenjskem, ki so jih ugodno ocenili. Sprejeli so tudi osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi vseh TOZD. Osnutek bodo najprej obravnavali na širšem političnem aktivu podjetja, nato pa na vseh zbiorih delavcev. Na konferenci so spregovorili tudi o nalogah komunistov v SLO.

V dvorani Kazine na Bledu, so prednji petek, 19. julija dopoldne svečano podpisali samoupravni sporazum o združitvi cestno-prometnih, hotelskih, turističnih, proizvodnih in storitvenih delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo združenega dela. Sporazum je podpisalo 11 predstavnikov največjih slovenskih podjetij te dejavnosti. Svečanosti pa so se udeležili tudi predsednik zbora združenega dela skupščine SRS Štefan Nemec, republiški sekretar za delo Drago Petrovič in predstavniki radovljiške občine. Nova sestavljena organizacija ZD ima 65 TOZD z nad 11.000 delavci, okoli 1500 avtobusov, 850 tovornjakov, 40 žičnic in 60 hotelov.

Solidarnostna akcija za pomoč potresnemu območju na Kozjanskem je v radovljiški občini še v polnem teku. Po podatkih občinskega sindikalnega sveta, ki vodi akcijo, je do 15. julija 67 največjih delovnih kolektivov namenilo za pomoč zaslužek enega delovnega dne. Za 3,5 % mesečnega bruto OD so se odločili kolektivi bolnišnice v Begunjah, Železnice Radovljica, Zavoda za urbanizem Bled, TOZD za PTT promet Radovljica in Špecerije Bled. Kolektiv železniške postaje Lesce se je odločil za 3,6 %. Občinski sindikalni svet je prispeval 5.000, Zavod za turizem Bled 4.767, postaja milice Radovljica 4.422, hotel Lovce Bled 3.000, občinsko sodišče Radovljica 1.707, Klavnica Bohinj 960, in Čevljarstvo Triglav Bohinj 250 din. Akcijo bodo še nadaljevali do konca meseca.

V četrtek 25. julija dopoldne se bo v Radovljici najprej sestal pripravljalni odbor pri občinski konferenci SZDL za pripravo občinskega praznika, dopoldne pa se bodo sestali še nekdanji izseljenci, ki jih je okupator preganjal v Srbijo, ter aktivisti. Dogovorili se bodo o pripravah za sprejem in namestitve gostov iz občine Brus v Srbiji, ki so jih povabili na svečanosti ob občinskem prazniku. Pričakujejo, da bo prišlo v goste najmanj 50 občanov iz Brusa, od teh bo 45 članov kulturnih skupin in 5 predstavnikov skupščine in družbeno političnih organizacij.

Po sklepu občinskega komiteja ZK bo v torek 30. julija v Radovljici sestanek vseh direktorjev in sekretarjev ZK iz delovnih organizacij s področja gospodarstva. Pretresali bodo izvajanje kongresnih sklepov in resolucij in obravnavali ocene medobčinskega sveta ZK o izvajanju ustave. Podoben posvet za družbene službe bodo sklicali v prihodnjem mesecu.

Predstavniki vseh delovnih organizacij s področja družbene obrti se bodo sestali v četrtek 25. julija, da bi spregovorili o skupnih nalogah in težavah, ki tarejo obrtna, komunalna in storitvena podjetja v občini. Obravnavali bodo poročila vseh podjetij o njihovem poslovnem predmetu, programih razvoja, zmogljivostih in samoupravnih odnosih. Namen posveta je predvsem v ugotavljanju možnosti za poslovno tehnično sodelovanje v družbeni obrti ter v reševanju skupnih problemov, zlasti na področju družbenega standarda, socialne in druge dejavnosti.

Od 12. do 14. julija sta po sklepu sveta za ljudsko obrambo pri občinski skupščini, Slavko Staroverski in Janko Rozman, obiskala šolo za rezervne starešine v Bileči. Poleg učilnic, kabinetov, klubov, in bivalnih prostorov, sta si ogledala najodobnejše poligone in naprave za praktično usposabljanje bodočih oficirjev. Vodstvo šole, ki je vseskozi ljubezno omogočalo ogled te najodobnejše učne ustanove, je organiziralo tudi razgovore z gojenci iz radovljiške občine, ki po učenem uspehu in disciplini sodijo med najboljše v klasi. Z obiskom, zlasti pa z pozornostjo vodstva šole, sta bila radovljiška predstavnika zelo zadovoljna.

Kot vsako leto, je oddelek za ljudsko obrambo tudi letos organiziral polnoletno taborenje obveznikov predvojaške vzgoje iz vrst delavske in kmečke mladine. V taborišču s šotori na sotočju Save Doline in Bohinjke pri Lancovem, se bosta izmenjali dve skupini mladincev. Prva je že opravila program vojaškega in političnega usposabljanja od 19. do 23. julija, druga pa pride na taborenje od 26. do 30. julija.

Na področju radovljiške občine imajo registriranih 110 obeležij in spomenikov posvečenih padlim borcem, talcem in pomembnim dogodkom iz NOB. Razen teh, borčevske organizacije oskrbujejo še šest grobišč iz NOB — v Begunjah, v Dragi, Radovljici, Zgornji Dobravi, na Bledu in na Pokljuki. Ker je zob časa že močno načel nekatere od teh obeležij in spomenikov, bodo po sklepu odbora za muzejsko in galerijsko dejavnost, pripravili načrt obnove in nujnih vzdrževalnih del, ki jih bo sofinancirala Kulturna skupnost Radovljica.

Pred kratkim je občinska zveza za telesno kulturo v sodelovanju s športnim društvom Radovljica zgradila v gozdiču Oble gorice nad radovljiškim letnim kopališčem Trim — stezo. Speljana je po gozdu v dolžini 550 m in ima 12 postaj z navodili za izvajanje posameznih vaj. Nova steza je namenjena vsem občanom, delavcem, šolski mladini in tudi kopalcem, ki so jo pridno poslužujejo zlasti v oblačnem vremenu.

Tudi letos je blejsko jezero terjalo že dve žrtvi: V petek 12. julija je ob obali pri vili Bled utonil Jože Bevc iz Litije, v nedeljo 14. julija pa pri čolnarskega kopališča Radomir Mirnič iz Bosne. Oba mladeniča sta bila baje neplavalca. Medtem ko so prvega našli že po eni uri, nesrečnega Mirniča, navzlic velikim naporom pri iskanju nikakor ne morejo dobiti iz več kot 20 m globokega dna.

Ob termalnem bazenu v spodnjih prostorih hotela Toplice na Bledu, so v začetku julija uredili tako imenovani Trim-salon. Prostor je opremljen z raznimi napravami za telovadbo in s posebno ambulanto za goste. Topliški Trim-salon je prvi te vrste pri nas, medtem ko jih imajo v tujini že vsi sodobni hoteli.

Po podatkih TD Bohinj, so v prvem polletju 1974 zabeležili v Bohinju že 86.843 nočitev, od teh so jih kar 56.000 ustvarili z domačimi gosti. Glede na to, da so v enakem obdobju lani imeli le 80.070 nočitev, čeprav z večino tujih gostov, so bohinjski turistični delavci dokaj optimistični o izidu letošnje sezone.

V soboto 20. julija zvečer so v Bohinju na prostoru Pod Skalco spet pripravili domačo folklorno prireditev »vasovanje«, v nedeljo 21. julija popoldne pa tradicionalno »kmečko ohcet« z nastopom domače folklorne in pevske skupine in ansambla Gorenjci iz Radovljice. Obe prireditvi sta privabili veliko domačin in tujih obiskovalcev.

Sklepne slovesnosti ob krajevnem prazniku Bleda so bile v soboto 20. julija. Ob 17. uri je bil slavnostni koncert pihalnega orkestra JLA in Zdraviliškem parku, ob 19.30 uri pa osrednja svečanost v festivalni dvorani, ki je bila posvečena 10. letnici ustanovitve KS Bled. Po govoru Jožeta Bohinca, so nastopili moški zbor KPD Zasip in KUD Bled, recitatorji in pihalni orkester. Ob 21. uri je bil ognjemet z blejskega gradu.

Občinski proračun v prvem polletju

V petek, 19. julija, je bila sedma seja izvršnega sveta skupščine občine Jesenice. Po pregledu sklepov zadnje seje, so analizirali polletno realizacijo občinskega proračuna in stanje na nekaterih žiro računih, ter razpravljali o nekaterih drugih zadevah.

Od 22.937.000 dinarjev planiranih celoletnih sredstev, so v šestih mesecih zbrali 10.943.928 dinarjev ali 47,71 odstotka. Najpomembnejše postavke so uresničili:

Od 4.728.000 dinarjev predvidenih dohodkov od davkov od osebnih dohodkov, so zbrali 3.114.329 din, od 13.774.000 din prometnega in drugih davkov so zbrali 6.243.180 din, od 3.936.000 din taks so zbrali 1.197.216 din, od 161.000 kazni se je v polletju nabralo 103.578 din in končno od 338.000 predvidenih drugih dohodkov, se je steklo 285.623 din. Na seji so poudarili, da so se dohodki zbirali realno, podobno kot prejšnja leta.

Izdatki proračuna občine so bili nekoliko manjši od dohodkov in sicer 10.769.581 dinarjev ali 46,95 odstotka.

Na seji izvršnega sveta so pregledali še nekatere zemljiško lastniške zadeve in osebne dohodke članov izvršnega sveta in načelnikov skupščine občine. Soglašali so tudi z izdajo odločbe, po kateri bodo pri Sportmetalu lahko začeli graditi nove delovne prostore. Dogovorili so se tudi, da bodo pri ljubljanskem investicijskem zavodu naročili študijo

razvoja vaškega turizma v krajih Rateče, Mojstrana, Planica pod Golico in na žirovniškem območju. O tem so že prej razpravljali, znano pa je, da podjetje Globtur namerava v teh krajih kreditirati izgradnjo turističnih sob.

Ob sklepu petkove seje izvršnega sveta pa je bila dana še informacija o prvem osnutku programa dela za pripravo srednjeročnega programa razvoja. Čeprav še niso znana vsa izhodišča za pripravo takega programa, pa je bilo mogoče takoj ugotoviti, da bo to veliko delo, pri katerem bo potrebno združiti vse razpoložljive kadrovske in druge možnosti v občini. Iz osnutka je mogoče razbrati, da bo treba za uspešno izvršitev naloge sestaviti več komisij, od katerih so bile nekatere že na-

štete: komisija za razvoj gospodarstva in to po posameznih panogah, komisija za razvoj negospodarskih dejavnosti (komunalna, stanovanjska dejavnost, vzgoja, izobraževanje, kultura, socialno zdravstvo), komisija za demografski razvoj in krajevne skupnosti, finančna komisija in komisija za obveščanje, propagando in javnost dela. Treba bo celotno delo razdeliti na več faz, potrebna pa bo pomoč ne samo družbenopolitičnih organizacij, ampak bo potrebno izhajati iz programov krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti. Pri tem pa se seveda postavlja vprašanje kadrov, ki jih manjka posebno v krajevnih skupnostih in manjših delovnih organizacijah. Pomembna je še ugotovitev, da srednjeročni program razvoja občine ne sme biti samo seštevek želja, temveč sinhronizacija želja in možnosti. O predlogu osnutka programa dela bodo še razpravljali.

T. L.

Na spomeniku NOB na Belem polju dva nova reliefa

V počastitev dneva vstaje, so prebivalci Hrušice, 22. julija na spomeniku NOB na Belem polju odkrili drugi in tretji relief, ki ponazarjata izseljenice in talce.

Svečanost, katere se je udeležilo nad 200 prebivalcev Hrušice in predstavnikov občinske skupščine ter vodstev družbenopolitičnih organizacij občine, je pričela godba na pihala s Hrušice. O tragičnem dogodku ko so 27. julija 1942 Nemci, kot represalijo za dvema padlima generaloma in enim vojakom, na Belem polju ustrelili 46 talcev, je govoril predsednik KO ZB NOV Hrušica Maks Klinar. V kulturnem progra-

mu so z recitacijami nastopili člani dramske sekcije Hrušica. Reliefe je odkril Slavko Osredkar, predsednik SOB Jesenice, nato pa so predstavniki družbenopolitičnih organizacij položili vence, prebivalci pa cvetje ter prižgali sveče. Mladina je odnesla venec tudi na grob prvoborca Ivana Krivca v Kranjsko goro.

Reliefe so odličili v umetniški livarni Sep Vladimir v Zagrebu, po zamisli akademskega kiparja Božja Pengova. Denar za dopolnitev spomenika so prispevali prebivalci krajevnih organizacij Hrušice, skupščina občine in železarna Jesenice.

B.

Za dan vstaje srečanje vezistov Gorenjske

Vezisti NOV Gorenjske so se že dalj časa pripravljali, da bi se sestali in ugotovili koliko je še živčih aktivnih udeležencev NOB, ki so bili vezisti, to je kurirji, radiotelegrafisti, telefonisti in podobno.

Po zaslugi posebnega pripravljalega odbora republiške sekcije vezistov so za dan vstaje organizirali prvo srečanje v nedeljo, 21. julija, na posestvu prvoborca, vezista Vinka Berca na Mlaki v Radovljici.

Ob prihodu na prireditve, je vsak član izpolnil posebno podpisno polo in prejel spominsko značko. O delu vezistov in pomenu zvez v vojni in pri SLO je govoril član pripravljalega odbora Gabrijel Divjak z Jesenic, približno 150 navzočih vezistov in številne druge udeležence te prireditve v čast dnevu vstaja, pa je pozdravil in o pomenu oborožene vstaje govoril Janez Strgovešek, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Radovljica.

V kulturnem programu je sodeloval 66 letni Milan Pahor, nekdanji kulturni referent Prešernove brigade, ki je recitiral več svojih partizanskih in borbenih pesmi. Natopila je tudi folklorna skupina Veriga iz Lesc. Sledilo je tovariško srečanje in zabava.

Na prireditvi so sodelovali tudi radioamaterji iz Lesc. Kljub dežju so bili udeleženci s prireditvijo zelo zadovoljni in sklenili, da bodo še pripravili podobna srečanja.

B.

Nekdanji velenjski rudarji na Jesenicah

Minuli petek je organiziralo društvo upokojencev v Velenju avtobusni izlet na Gorenjsko. Bivši velenjski rudarji so si z zanimanjem ogledali znamenitosti Gorenjske, med drugim tudi letališče Brnik in Gornjesavsko dolino s skalnicami in Planico. Večina Velenjčanov je bila prvič na Gorenjskem.

Na povratku so se Velenjčani ustavili na Jesenicah in si od zunaj ogledali našo železarno. Pri kosilu v Kazini jih je pozdravil predstavnik društva upokojencev Jesenice Polde Ulaga in jih povabil v jeseniški dom upokojencev. V domu je bil razgovor med odborniki velenjskega in jeseniškega društva upokojencev. Tu jih je pozdravil predsednik društva upokojencev Jesenice Janko Verdnik.

Med pogostitvijo pa jim je priredil pevski zbor DU Jesenice kratek koncert. Sledilo je prijetno tovariško srečanje med bivšimi velenjskimi rudarji in bivšimi jeseniškimi železarji, ki so v prvih povojnih letih mnogo doprinesli k obnovi porušene domovine.

Ob prijetnem kramljanju in skupnem prepevanju domačih pesmi, je minil čas obiska prehitro. Sledil je še ogled dograjenih rekreacijskih naprav in že so se Velenjčani polni nepozabnih vtisov odpeljali z Jesenic in si med potjo na hitro ogledali še dom upokojencev na Javorniku.

Med društvoma upokojencev na Jesenicah in v Velenju so vzpostavljene stiki, ki se bodo nadaljevali z obiskom jeseniških upokojencev velenjskim.

Obnavljanje tovarištva izpred 30 let

Na povabilo nemškega združenja internirancev nekdanjega koncentracijskega taborišča Flossenbürg na Zgornje Bavarskem, so se sestali 30. junija nekateri interniranci tega taborišča iz Avstrije, Čehoslovaške, Nemčije in tudi delegacije iz Slovenije. Srečanje tovarišev in znancev izpred 30 let, je obudilo številne spomine na težka leta, katere so skupaj preživljali v tem taborišču. Spominjali so se velikih žrtev, saj je v Flossenbürgu izgubilo življenja 73.696 zapornikov 18 narodnosti in med temi tudi 1750 Jugoslovancev.

Komisija za interniranje, zapornike in deportirance pri republiknem odboru ZZB NOV je podprla pobudo za srečanje internirancev Flossenbürga z namenom, da se zbere čim več dokumentarnega gradiva o tem taborišču, v katerem je bilo veliko številno Slovencev. To pa ni lahko delo, ker so nacisti proti koncu vojne, veliko arhiva požgali. Ravno zaradi tega, so pomembni in potrebni stiki z ljudmi, katerim je dostopna obstoječa dokumentacija. Nemško združenje političnih internirancev Flossenbürga je že odstopilo precej gradiva, obljublja pa, da ga bodo še.

Člani Slovenske delegacije smo imeli v dveh dneh dovolj časa, da smo si lahko ogledali vse kar je še ostalo od taborišča Flossenbürg, ki je bilo v neposredni bližini kraja z istim imenom in da smo se pogovorili s tovariši iz Avstrije, Čehoslovaške in Nemčije.

Tridesetega junija dopoldne je bila spominska svečanost ob veliki gomili, kjer so nacisti proti koncu vojne sezgali mrtve tovariše, ker

krematorij ni več zmogel upeljevati vseh umrlih in pobitih. Vsi govorniki so se v svojih govorih spominjali na težke čase v dobi nacizma, ko je milijone ljudi gladovalo, trpelo in umiralo. Poudarjali so tudi nujnost dobrih odnosov in prijateljstva med vsemi narodi sveta. »Nikdar več nacizma, nikdar več vojne«, so bile želje vseh. Župan občine Flossenbürg je še posebej omenil prisotnost jugoslovanske delegacije na tem srečanju. Član nemškega združenja internirancev pa je ob tej priliki izročil žaro s pepelom umrlih tovarišev, da jo odnesemo s seboj v domovino.

Občina precej skrbi posveča urejanju in vzdrževanju spominskega parka, kjer je pokopanih nekaj tisoč oseb, ki so bile zaradi oslabelelosti postreljene ob evakuaciji taborišča. Skrbno in lepo je urejen spominski prostor pred krematorijem, kjer je 18 plošč posameznih narodnosti, na katerih so vklesane številke mrtvih. Na samo taborišče spominjajo le še krematorij, trije stražni stolpi in del posebnih zaporov, kjer je bilo več kot 50 bunkarjev. Le dva od teh sta še v prvotnem stanju, nekaj pa je preurejenih v skromen muzej, od ostalih pa so le še temelji.

Taborišče so leta 1939 dogradili za 6.000 zapornikov, sami pa smo doživljali, kako je to število naraščalo, saj je bilo proti koncu vojne v njem natrpanih več kot 20.000 zapornikov skoraj vseh narodnosti Evrope.

Flossenbürg nas je presenetil ne samo z lepim sprejemom, temveč tudi z zgledom velike pietete do naših tovarišev, ki so za vedno ostali v tem taborišču.

Srečko Sorli

Za dan vstaje so gasilci na Hrušici proslavljali 70-letnico delovanja

V okviru prireditve za dan vstaje, je bilo v nedeljo, 21. julija, na Hrušici veliko slavlje gasilcev. Gasilsko društvo na Hrušici namreč letos praznuje 70-letnico obstoja in uspešnega dela. Ob tej priliki so se na prostoru pred domom družbenopolitičnih organizacij na Hrušici zbrali vsi člani, mladinci in pionirji gasilci, ki so skupno s predstavniki drugih gasilskih društev v občini pripravili svečan mimohod. O delu in uspehih društva je govoril predsednik Valentin Kežar, navzoče pa so pozdravili in čestitali predstavniki družbenopolitičnih organizacij,

predsednik občinske gasilske zveze Tomaž Klinar, predstavniki gasilskih društev in drugi.

Na svečanosti so podelili diplome in pokal za doseženo prvo mesto mladincem in tretje mesto članom na občinskem tekmovanju. Ob 70-letnici obstoja in uspešnega dela, je društvo prejelo republiško gasilsko odlikovanje I. stopnje, Rafael Ortari pa republiško gasilsko odlikovanje II. stopnje.

Na proslavi je sodelovala tudi domača godba na pihala, ki je pred pričetkom slovesnosti pripravila promenadni koncert.

B. B.

Novosti na knjižnjem trgu

Čingiz AJTMATOV: **Džamilina ljubezen**. Pomurska založba 1974. Že v poročilu ob izidu Hikmetove lirike smo omenili, da postaja ruščina nekaj posrednik, preko katerega svet spoznava književnost manjših azijskih narodov. To se je zgodilo tudi v tem primeru: sodobnega kirgiškega pisatelja Ajtmatova smo prevedli iz ruščine. Nj mogoče reči, ali je to prevod prevoda, saj Ajtmatov piše tako v ruščini kot tudi v svojem materinem jeziku. Kirgizi so majhen narod, vendar imajo lastno sovjetsko socialistično republiko v okviru ZSSR. V začetku stoletja in še ob oktobrski revoluciji so verjetno bili nomadsko ali napol nomadsko ljudstvo muslimanske sunitske vere. V nekaj desetletjih so potem prehodili pot, za katero so drugi narodi potrebovali dolga stoletja: od prefevdalnih družbenih oblik do socializma, od bolj ali manj izoliranega življenja v okviru plemenskih skupnosti do vključevanja v sodobno civilizirano državo. Kaj-pomeni ta razvoj in to vključevanje na kulturnem področju? Ali se bo kulturna samobitnost takih majhnih narodov ohranila, bo prispevala svoj delež v zakladnico vsečloveških vrednot, se bo razblinila? Na vsa ta vprašanja kajpak ne mislimo odgovorjati, razen v kolikor nanje ne odgovorja prav pričujoča knjiga. Zdi se, da Ajtmatov piše svoje povesti iz globin svojega kirgiškega srca, vendar z mislijo na ruskega oziroma sploh tujega bralca; nekemu, ki sploh ne pozna šeg, v katerih je bil pisatelj še vzgojen, je treba marsikaj razložiti. Ajtmatov nam torej slika življenje v gorskem ailu (vzhodnjaški vasi), ki je zaradi prej omenjenih zgodovinskih okoliščin še vedno bivališče plemena in že obenem tudi sedež kolhoza. — Knjiga vsebuje dve povesti. Obe sta napisani v poetičnem »narodopisnem« realizmu, ki je značilen za narode s prebujajočo se kulturo. (Ta oznaka kajpak ni čisto ustrezna, saj so Kirgizi prav gotovo imeli kulturo že od nekdaj. Mogoče bi bilo bolj prav: ki se vključujejo v sodobno svetovalno civilizacijo.) Prva povest ima naslov **Džamila** in je predvsem zgodba neke ljubezni, opazovane z očmi nekoga tretjega, petnajstletnega fanta. Kakor je povest kratka, je v njej nekaj monumentalnega, nekaj, kar spominja na kakšno kratko povest Leva Tolstojala ali Turgenjeva, vendar pripoved ne učinkuje epigonsko, ampak nasprotno presenetljivo sveže. Nova lokalna barvitost in morada tudi nek nov fluid je staremu realizmičnemu prijemu vlil novo moč. Druga povest ima naslov **Zbogom, Gulsari** in se ob usodi starega pastirja Tanabaja dotika tudi družbenokritične tematike. Končno se je zgodilo tudi nam, da smo prevedli knjigo nekega pisatelja, čigar jezik govori še manj ljudi kot slovenskega.

Daphne DU MAURIER: **Lačna gora**. Založba Obzorja 1974. Angleška pisateljica Daphne du Maurier

(rojena v Londonu 1907) je napisala vrsto lahkih družabnih romanov iz sodobnega življenja in iz preteklosti. Dva poznajo tudi že slovenski bralci: **Rebeko** in **Mary Ann**. Tudi **Lačna gora** je knjiga, ki jo mirne duše lahko priporočimo nekemu, ki je željan kulturnega razvedrila. Zasnova romana je sicer na videz bolj resna, kot pri drugih pisateljskih romanih — gre za zgodovino neke irske družine skozi več generacij — vendar smo lahko prepričani, da v knjigi ne manjka ljubezenskih in drugih zapletov.

Jože HUDALES: **Orel z razprtimi krili**. Pomurska založba 1974. Jože Hudales je novo ime v naši književnosti. Če že ne poznamo pisatelja, pa tega ne bi mogli trditi za glavnega junaka. **Orel z razprtimi krili** je namreč življenjepisni roman o generalu in pesniku Rudolfu Maistru, znamenitemu borcu za našo severno mejo ob koncu prve svetovne vojne. V naši književnosti je biografski roman še kar dobro zastopan. Nekateri pisatelji, kot na primer Anton Slodnjak, Mimi Malenšek in Ilka Vaštetova — da naštejemo najbolj znane in najbolj plodne — so se prav specializirali za to vrsto. Njihovi romani so večidel resno in zanimivo napisani, vendar ponekod zapadajo v nekakšno meglénost, ki izvira brčkone od tega, ker o nekaterih naših znamenitih možeh, zlasti pesnikih, vemo zelo malo. Pri Rudolfu Maistru takih težav najbrž ni bilo. Tu gre za zgodovinsko osebnost, za človeka, ki je imel stike z mnogimi znanimi osebami iz polpretekle dobe. Prav gotovo je imel pisatelj na razpolago dovolj virov in brez dvoma jih je tudi temeljito preštudiral. — Pričujoča knjiga je pravzaprav — žal — šele prvi del romana. Tu nam J. Hudales opisuje čas Maistrove mladosti oziroma duhovnega zorenja, zlasti njegovo znanstvo z nekaj let mlajšimi vrstniki, pozneje slavnimi pesniki slovenske Moderne: s Kettejem, Murnom in Čankarjem. Knjiga je napisana razgibano, v živahnem ritmu, dialog zavzema pretežno večino besedila. Nekoliko motijo drobci »notranjega monologa«, nekakšni miselni prebliski glavnih oseb, ki jih na vsaki strani romana kar mrgoli. Ti delci se v besedilo, ki je sicer napisano v bolj starinski tehniki, slabo vključujejo. Vsekakor bolj malo prispevajo k psihološki poglobljenosti dela in k modernosti, kar je bil morda pisatelj namen. Vendar ni dvoma, da bodo ljudje radi segali po tej knjigi. Nekateri bodo veseli objektivne podobe domačega okolja, drugi jo bodo brali iz vedoželjnosti ali pa tudi iz narodnega ponosa, saj prav Maistrova osebnost zaznamuje enega redkih junakov trenutkov naše zgodovine, kakršnih je bolj malo v vsem dolgem obdobju med kmečkimi upori in vstajo proti okupatorju I. 1941. — Vsekakor pa je škoda, da založba ni počakala. Če bi pozneje izdala celotno delo, bi bil uspeh gotovo še večji.

Problemi krajevnih skupnosti Blejska Dobrava

Svet krajevnih skupnosti je sklical za 15. julij posvetovanje o vprašanjih, ki se nanašajo predvsem na adaptacijo šolske zgradbe, na asfaltiranje ceste skozi Lipce, gradnjo stanovanj za delavce obrata Iskre, obratovanje gostišča pri pokopališču, postavitve avtobusnih postajališč in še nekaterih drugih. Na razgovor so povabili tudi predsednika občinske skupščine in predsednika izvršnega sveta Sob, predstavnike občinske zveze SZDL, obrata Iskre na Blejski Dobravi, Elana in predstavnike vseh množičnih organizacij na Dobravi.

Krajevna skupnost ima pripravljeno načrt za adaptacijo šolske zgradbe, ki naj bi se z adaptacijo in dozidavo povečala tako, da bi bili v njej ustrezni prostori za osnovno šolo, za povečano kapaciteto otroškega varstva, prostori za potrebe krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij ter stanovanje hišnika. Po mnenju predsednika KS Bernarda Jakopiča, bi bilo najbolj nujno povečati kapacitete otroškega varstva, ker bi mnoge matere, ki prihajajo od drugod na delo v obrat Iskre na Blejski Dobravi, rade dale otroke v varstvo tu, ob prihodu na delo in jih po končani dnini, zopet vzele s seboj domov. Predvideva se, da se bo z leti število prebivalstva na Dobravi znatno povečalo in je potrebno že sedaj razmišljati o popolni osnovni šoli, ker bo s tem tudi število otrok sorazmerno naraščalo. Na Dobravi nimajo primernih prostorov za telesno vzgojo in razvedrilo ter za razne prireditve. To vse je predvideno v adaptirani šolski zgradbi. Seveda so to le še načrti, ki naj bi se po stopoma uresničevali, potrebe pa opozarjajo, da s tem ni mogoče več odlašati.

Vaščani Lipc že dolgo pričakujejo, da bi se cesta od odcepa na Dobravo pa do konca naselja asfaltirala in uredila. Tu je bila nekoč le kolovozna pot, katero so z leti razširili in je brez trdne podlage, zato je pa ob vsakem večjem nalivu razrita

in marsikje komaj prehodna. Krajevna skupnost ima v ta namen že zbranega nekaj denarja, ker je vsa razpoložljiva denarna sredstva namenila za ureditev te ceste, pričakujejo pa tudi pomoč občinske skupščine, tako, da bi z delom lahko kmalu začeli.

Predvideva se, da bi se na Dobravi zgradilo okoli 30 stanovanj za delavce obrata Iskra in sicer kot montažne zgradbe v bregu nad progjo proti Vintgarju. Mnenje nekaterih pa je, da bi bilo bolj smotno zidati nekaj blokov na polju, kjer je zemljišče družbena last in kjer že stoji večja stavba. Tu je že vodna in električna napeljava, kar vse bi vplivalo na cenejšo gradnjo.

Zelo živahna je bila tudi razprava o asfaltiranju ceste z Dobrave na Kočno in dalje proti Gorjam, saj se ta problem prelaga z leta v leto. Predsednik KS je v svojem poročilu tudi omenjal, da bodo na parkirnem prostoru pred trgovino ROŽCA, zgradili pokrito avtobusno postajališče, poleg pa kiosk podjetja Tobak. Kasneje se predvideva gradnja enakga postajališča na Lipcah.

V razgovoru, v katerem sta sodelovala tudi predsednik občinske skupščine Slavko Osredkar in predsednik izvršnega sveta Sob Ivo Ščavničar, je bilo omenjenih tudi nekaj drugih vprašanj, med drugim tudi gradnja bifeja pri trg. podjetju Rožca in bifeja pri pokopališču. ss

Esperanto drugi jezik za vsakega in skupni jezik za mednarodno uporabo

V petek 19. julija, so se na Jesenicah sestali predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij Jesenic s predstavniki republiške zveze esperantistov Slovenije. Namen razgovora je bil, da bi tako v samih družbenopolitičnih organizacijah, kakor tudi v širši javnosti popularizirali esperanto oziroma ustvarili primerno vzdušje za organizirano gibanje o pomenu esperanta kot sredstva boja za enakopravnost med narodi in narodnostmi, za premagovanje razlik v svetu, za zблиževanje in sporazumevanje med narodi oziroma za ustvarjanje demokratičnih in enakopravnih odnosov med narodi in državami tudi pri uporabi jezika.

Predvsem bi v prvi fazi političnih prizadevanj morali ustvariti primer- no vzdušje oziroma osveščenost in zavest, da je esperanto kot svetovni jezik pomembno sredstvo pri odstranjevanju razlik med narodi in narodnostmi, med razvitimi in nerazvitimi. Kajti največkrat je vzrok ravno v nerazumevanju pome- na esperanta, da bi le-ta zajel večje gibanje in imel vedno več prijateljev, iz česar bi potem lahko tudi izhajale organizirane akcije za učenje espe- ranta. Kajti dokler ta pomen ne bo prešel v človekovo zavest, tako dolgo bi bila prizadevanja za učenje jezika neučinkovita.

V svetu še vedno prevladuje diskriminacija velikih držav nad malimi v vseh pogledih, tako v go- spodarstvu, znanosti, kulturi, tehni- ki pa tudi jeziku. Prednost enega ali drugega narodnega jezika v odnosih med narodi in narodnostmi namreč poraja tudi globlo diferenciacijo v kulturnem, gospodarskem in politič- nem pogledu. Esperanto prav gotovo ne more zamenjati nacionalnih jezi- kov pa tudi ne more biti alternativa za jezike malih narodov, katerih emancipacija je nerazdvojna od emancipacije njihovih jezikov. Toda esperanto lahko kulture teh narodov razširja v mednarodne razsežnosti in jih približuje drugim narodom. Esperanto je most med narodi in ljudmi, izraz njihove potrebe, volje in želje, kajti nastal in razvijal se je ravno na osnovi potreb ljudi in narodov, ki govorijo različne jezike, da bi se lahko sporazumevali in zbli- ževali. Esperantsko gibanje v Slove- niji poudarja, da ni sprejemljivo kakršno koli vsiljevanje tujih nardo- nih jezikov kateremukoli narodu, da pa se mora spoštovati vsak narodni jezik kot sestavni del narodne indi- vidualnosti in kot izraz narodne pri- padnosti.

Iz vsega tega zelo nedvoumno izhaja, da je v sedanjem podeljenem svetu, podeljenim predvsem glede na velike ekonomske razlike, ki poglab- ljajo ekonomski prepad med razvi- timi in nerazvitimi, esperanto lahko pomembno sredstvo za odstranjevan- je vseh teh in drugih razlik in diskriminacij, ki v svetu še vladajo. Da postane lahko pomembno sred-

stvo mednarodnega sporazumeva- nja, seveda pa mora postati drugi jezik vsakega človeka in naroda na zemeljski obli. Da to niso samo iluzi- je, kaže tudi dolgoletna zgodovina svetovnega gibanja za esperanto, ki izhaja iz potreb ljudi in narodov. Pred letom dni smo bili na primer Jugoslovani gostitelji že 58. svetov- nega kongresa eksper., ki je bil pod po- kroviteljstvom predsednika SFRJ Josipa Broza — Tita in ki se ga je udeležilo 1638 predstavnikov iz 42 držav. Skoraj istočasno se je tudi pri nas odvijal 29. kongres Svetovne zveze esperantske mladine, ki se ga je udeležilo 285 predstavnikov iz 29 držav.

To na eni strani dokazuje izredno žilavost gibanja, na drugi pa to, da se v svetu težko uveljavlja. Dejstvo je namreč, da ima to gibanje v svetu predvsem med reakcionarnimi silami še veliko nasprotnikov, da mu nasprotujejo tudi tisti, ki so svoje narodne jezike uveljavili kot svetov- ne jezike, ker se v tem prikrito ali neprikrito večkrat odraža tudi hege- monija in infiltracija tujih vplivov. Zato je razumljivo, da so ravno v naši socialistični domovini prizade- vanja za večji razmah esperanta živo prisotna, ker tudi v praksi sto- jimo prvi v boju za enakopravnost med narodi in narodnostmi, med razvitimi in nerazvitimi, za hitrejši razvoj nerazvitih in za vsestransko mednarodno sodelovanje v interesu miru.

V prvi fazi organiziranih prizade- vanj gre torej predvsem za to, da spoznavanje o pomembnosti espe- ranta pri mednarodnem sporazume- vanju in zблиževanju med narodi in narodnostmi ter odstranjevanju raz- lik v svetu, preide v našo zavest. Tudi namen petkovskega organizira- nega razgovora na Jesenicah je bil, da se tudi v naši občini začne širša informativna in politična dejavnost s katero bi v prvi fazi poskušali ustvarjati pravičen odnos do espe- ranta in da se kasneje tudi razmišlja o oblikah in možnostih učenja espe- ranta kot mednarodnega jezika. Pri tem velja pripomniti, da je bilo med obema vojnoma na Jesenicah zelo močno gibanje esperanta, katerega nosilci so bili napredni delavci in ko- munisti v okviru takratnih Svobod. Mnogi delavci so se že takrat orga- nizirano učili esperanta. Nedvomno bodo tudi sedanja prizadevanja na Jesenicah dobila največ podpore med delavci in komunisti, saj je njim najbližji internacionalizem.

Na sestanku so se dogovorili, da bodo v občini do 1. septembra imenovali iniciativni odbor, ki naj bi ga sestavljali predstavniki vseh dru- žbenopolitičnih organizacij in da bodo o pomenu esperantskega giba- nja seznanili vsa občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij, prek sredstev javnega obveščanja pa tudi širšo javnost.

DOLIKOVCI ZA OBČINSKI PRAZNIK

Že tradicionalno slikarji združeni v likovni sekciji DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, svojo drugo letno kolektivno raz- stavo prirejajo v počastitev občinskega praznika — 1. avgusta.

Tudi letos bodo prihodnjo sredo 31. julija, to je na predvečer praznika, odprli kolektivno slikarsko raz- stavo v mali dvorani Delav- skega doma na Jesenicah. Izbor likovnih del za raz- stavo je opravila posebna strokovna žirija.

Celotno razstavo bodo 15. avgusta Dolikovci pre- nesli v Ljubljano, s čemer bodo vrnili lanskoletni obisk ljubljanskim samo- rastnikom, ki so kolektivno razstavljali na Jesenicah.

To je letos že dvanajsta razstava, ki jih organizira likovna sekcija DOLIK. Ob zaključku polletja velja pri- pomniti, da je bilo od tega polovice kolektivnih raz- stav, kar potrjuje, da se DOLIK drži svojega zastav- ljenega razstavnega kon- cepta. Med kolektivnimi moramo omeniti prvo raz- stavo srbskih slikarjev samorastnikov na Jeseni- cah, kar poleg kolektivne razstave slikarjev iz Varaž- dina lansko leto, pomeni pomembno razširitev raz- stavnega prostora tudi na bratske republike. V pri- merjavi s lanskim letom, je letos ponovno zaznaven večji obisk na razstavah, ki pa bi bil z večjo angaži- ranostjo šol lahko še večji.

V drugem polletju bodo poleg tretje letne kolektiv- ne razstave Dolikovcev v počastitev dneva republike, kolektivno razstavljali še slikarji iz Trbovelj in Kr- škega, kamor bodo tudi Dolikovci s svojo kolektiv- no razstavo vrnili obisk. Ostali program pa bodo iz- polnili likovniki z individu- alnimi razstavami.

Vse letošnje razstave so tudi odpirali s krajšimi kul- turnimi programi v katerih so največkrat sodelovali učenci glasbene šole Jese- nice, poleg moškega zbora Jeklar, ženskega zbora Je- senice in mladinskega zbor- a Blaž Arnič. Na treh otvoritvah pa so se pred- stavili pesniki, člani kul- turno umetniškega kluba : Miha Klinar, Benjamin Gracer in Marija Mencin- ger.

Ob tako bogati in pestri likovno razstavi dejavno- sti, lahko le obžalujemo, da razstavnih prostorov v Delav- skem domu na Jesenicah že dolgo ne ustrezajo kvalit- etnim razstavam, še manj pa so lokacijsko primerni, za- radi česar tudi obisk ni resničen odraz števila lju- biteljev likovne umetnosti na Jesenicah. Z novimi pro- stori na ustrežnejši loka- ciji, bi likovno razstavna prizadevanja dobila mno- žičnejši odmev.

Dopolnjen spomenik NOB na Belem polju z reliefoma, ki ponazarjata izseljence in talce, delo akademskega slikarja Boža Pengova (na sliki)

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

27. in 28. julija ameriški CS barvni film VSE MESTO JE KRIVO ob 17. in 19. uri, režija R. G. Springsteen, v glavni vlogi Dona Andrews

29. in 30. julija italijansko-španski barvni film ŽIVELA TVOJA SMRT ob 19. uri, režija Duccio Tessari, v glavni vlogi Franco Nero

31. julija ameriški CS barvni film ŽENA Z DNA MORJA ob 19. uri, režija Gordan Douglas, v glavni vlogi Frank Sinatra

1. avgusta ZAPRTO
2. avgusta ameriški CS barvni film OD KJE VONJ PO SMODNIKU, ob 19. uri, režija John Gilling, v glavni vlogi Tom Adams

3. avgusta italijanski CS barvni film VRAG V MOŽGANIH ob 17. in 19. uri, režija Sergio Sollima, v glavni vlogi Stefania Sandrelli

KINO PLAVŽ

27. in 28. italijansko-španski barvni film ŽIVELA TVOJA SMRT ob 18. in 20. uri

29. in 30. julija ameriški CS barvni film VSE MESTO JE KRIVO ob 20. uri

31. julija ZAPRTO
1. avgusta ameriški CS barvni film OD KJE VONJ PO SMODNIKU ob 20. uri

2. avgusta ameriški CS barvni film ŽENA Z DNA MORJA ob 20. uri

3. avgusta francoski CS barvni film MARSEJNI KLAN ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

27. julija ameriški barvni film REKA ZLOBNEGA MOŽA

28. julija ameriški CS barvni film VAMPIRJEVE LJUBIMKE

31. julija italijansko-španski barv- ni film ŽIVELA TVOJA SMRT

1. avgusta ameriški CS barvni film ŽENA Z DNA MORJA

3. avgusta CS barvni film VSE MESTO JE KRIVO

ZAHVALA

Gradbenemu vzdrževanju se za prejeto darilo ob moji upokojitvi iskreno zahvaljujem.
Sodelavcem želim veliko delovnih uspehov.

Rozka Langus

ZAHVALA

Ob prerani izgubi ljubljene žene se iskreno zahvaljujem vsem sodelav- kam in sodelavcem skladišča Bela, centralnemu skladišču Jesenice, centralno skladišču Javornik, skla- diščna in materialna služba in na- bavnemu oddelku za izrečeno so- zalje, prejeti venec in denarno pomoč.

Anton Mrak

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo, 28. julija, sta dežurni trgovini:
— samopostrežna Rožca na Plavžu,
— Zarja, Kašta 3 na Kor. Beli.

Alkohol vozi proti nam

Občinsko sodišče Jesenice je 15. januarja razsodilo, da je B. J. kriv, da je 5. decembra v Mojstrani vozil osebni avtomobil austin mini 1000 po cesti II. reda proti predpisom o varnosti cestnega prometa — pod vplivom alkohola in prehitro glede na mokro in spolzko cesto, zaradi česar ga je v križišču, pri zaviranju na levo zaneslo s ceste na hodnik za pešce in v zid hiše, kjer je poškodov- al vrata. Z vožnjo proti predpisom je iz malomarnosti tako ogrozil pro- met na cesti, da je spravil v nevar- nost življenje sopotnice V. M., ki se je peljala z njim, s tem pa je storil kaznivo dejanje ogrožanja javnega prometa.

Sodišče ga je obsodilo na 4.500 din kazni. Vozniško dovoljenje mu je bilo odvzeto za dobo šestih mesecev.

Ob 14.30 uri je prišel z D. T. na Jesenice, kjer sta se dobila z V. M. Peljali so se v Trbiž, jedli pršut in skupaj popili liter vina. Nazaj grede so se ustavili v Kranjski gori, kjer je spil viski, v Mojstrani pa še vinjak.

Iz Mojstrane so se hoteli odpeljati proti Lescam. Prevozil je en ovinek in takoj zapeljal v drugega, ki pa ga zaradi spolzke ceste ni zvozil. Čudil se je, kako, da je vozil v smeri proti Peričniku, ko pa je bil namenjen proti Lescam.

V. M., ki je sedela poleg njega, je dobila odrgnine na obrazu, pretres možganov in udarec v nogo in roko. O sami nesreči ni vedela ničesar. Ker je bila že rahlo opita, v Mojstrani ni več pila in je šla že pred njima v avto, sedla spredaj in zadremala. Iz nezvesti se je zbudila šele v bolniš- nici. D. T., ki je sedel zadaj, jo je od- nesel brez poškodb.

Po ugotovitvah instituta za sodno medicino v Ljubljani, je imel B. J. dobro uro in pol po nesreči veliko več od dovoljenih 0,5 promila alkohola v krvi.

B. J., star 25 let, oče dveh otrok, takrat v starosti od dveh do dvajsetih mesecev, je priznal, da je vozil pod vplivom alkohola, vendar pa je dejal, da bi do nesreče lahko prišlo, tudi če bi bil vozil trezen.

Sodišče ni verjelo, da bi prišlo do nesreče, če bi ne bil pil. Nesreča se je zgodila v večernih urah v decembru, ko je treba predvidevati, da je cesta, če že ne zasnežena, vsaj ledena. Dvanajsti člen TZ o varnosti cestne- ga prometa pravi: voznik mora vož- njo z vozilom prilagoditi prometnim okoliščinam in voziti tako, da vozilo ves čas popolnoma obvlada in da lahko ukrene vse, kar je potrebno, da se izogne nevarnosti, ki jo v danih razmerah lahko pričakuje. Kdor je tako utrujen ali bolan ali v takem duševnem stanju, da ni zmožen za

zanesljivo vožnjo, kot tudi kdor je pod vplivom alkohola ali drugih mamil, ne sme voziti vozila v cest- nem prometu in tudi ne tega posku- šati. Steje se, da je pod vplivom alkohola, za kogar se z analizo krvi ali krvi in urina ali s kakšno drugo znanstveno metodo za merjenje koli- čine alkohola v organizmu ugotovi, da ima v krvi več kot 0,5 promila alkohola, ali se pri njem ne glede na vsebino alkohola v krvi z zdrav- niškim pregledom ugotovijo zname- nja alkoholne motnje.

Sodišče je uporabilo omilitveno določilo in mu namesto zagrožene zaporne kazni izreklo denarno kazn. Mogoče ga bo doba šestih mesecev, za kolikor mu je bilo odvzeto voziško dovoljenje, le toli- ko izučila, da bo v prihodnje vozil trezen.

Proti koncu junija letos pa je občinsko sodišče razsodilo, da je H. J. star 32 let, oče dveh otrok — starosti osem in devet let, kriv, da je 26. aprila na cesti B. Kidriča vozil osebni avtomobil, v katerem sta se peljala tudi njegova otroka, proti predpisom čl. 12/II in 23 TZ o var- nosti cestnega prometa ter pod vpli- vom alkohola zapeljal na levo stran ceste, nato pa s ceste, kjer se je zale- tel v črpalno Petrola za kurilno olje.

H. J. se je zagovarjal, da je tistega dne okrog 15. ure odpeljal svoja otroka na kegljišče. Začel je kegljati. Med igro je popil dve steklenici piva, vmes pa še konjak ali vinjak. Natančno se ni spominjal. Pojedel je

še sendvič, prej pa je zadnjič jedel pri dopoldanski malici v službi.

Ob 22. uri se je z otrokoma peljal proti domu in mimo doma na ben- cinsko črpalno. Pri manevriranju, da bi imel boljši položaj avtomobila pri natakanju goriva, ga je rahlo zane- slo, zapeljal je na robnik, »vzelo mi je volan«, in zaletel se je v črpalno. Tam zaposleni delavec je prišel, ko je zaslišal pok. Kmalu so prišli še drugi ljudje in pomagali umakniti avto.

Do miličnika je bil H. J. pri ogledu kraja nesreče zelo osoren in mu celo dejal, da se je nekdo drug zaletel vanj, on pa v nikogar. Drugih izjav ni hotel dajati.

Dežurnemu zdravniku, ki ga je ocenil kot vinjenega z nezanesljivim obnašanjem, pa je trdil, da je ob 15. uri pil pivo in brinjevec, da je zadnjič jedel ob 17.55 uri (povsem drugače kot kasneje na sodišču) in da sploh ni povzročil nesreče.

Institut za sodno medicino je ugo- tovil, da je imel dobro uro po nesreči v krvi kar 2,66, v urinu pa 3,55 pro- mila etilnega alkohola. Na splošno velja, da 1,5 promila alkohola v krvi pri vsakem vozniku tako prizadene voziške sposobnosti, da ne moremo več razpravljati o zmognosti za var- no vožnjo, ne glede na to, kako kon- kretni voznik prenaša alkohol, ne glede na večjo ali manjšo zahtevnost vožnje in ne glede na fazo alkoholi- ziranosti (torej tudi v manj proble- matični fazi treznjenja).

In prav alkohol je bil kriv, da se je

H. J. kot oče tisti večer grdo obnašal do svojih otrok in da jih do 22. ure ni peljal domov. Bolj sta ga premam- ljali igra in zaužita pijača.

Za kaznivo dejanje, ki ga je storil, je zagrožena kazen zapora do enega leta. Zaporna kazn se lahko spremeni v denarno in to je sodišče tudi storilo. Verjelo mu je, da ga je prizadelo, ker je ogrožal lastne otro- ke in ne nazadnje tudi varnost dru- gih udeležencev na cesti. Dejanje je obžaloval in zato bo mogoče tudi omiljena, denarna kazn, pri njem dosegla namen kaznovanja v tem, da bo v bodoče znal trezen sesti v avtomobil.

Obsojen je bil na denarno kazn 4.500 din in odvzem voziškega dovoljenja za dobo šestih mesecev. Ni pa moglo upoštevati njegove prošnje, naj se mu ne odvzame vo- zniško dovoljenje, češ, da bo s tem oškodovano njegovo podjetje.

Se in še bi lahko naštevati člene zakona, ki govore o tem. Toda, če vozimo pod vplivom alkohola, vozi- mo proti drugim in proti sebi, šele potem proti predpisom.

Členi hitro izpuhtijo iz spomina. Pomagalo pa bo že to, če bodo v vsa- kem trenutku, v vsakem od nas, pri- sotne besede, ki so zapisane v kodek- su etike udeležencev v cestnem pro- metu: »Alkohol je lažno poživilo. Vsaka kapljica alkohola je v prometu večkrat solza trpljenja in žalosti tistih, ki jih imamo najrajši, ali ki nam niso nikoli storili nič zalega.«

ZOF

Matjaž Šoberl najhitrejši

V počastitev dneva vstaje slovenskega naroda je bilo v ponedeljek na plazu pod Prisojnikom na Vršču poletno prvenstvo v slalomu, ki ga je organiziralo SD Jesenice. Prijavljenih je bilo več kot 80 tekmovalcev, vendar se jih je na startu javilo le okoli 60.

Prvi tek je postavil z 32 vrticami trener jeseniških smučarjev Alojz Krauthaker, drugega, ki je imel isto število vrtic pa Janez Šmitek.

Kot je bilo pričakovati so številne pasti na obeh progah terjale precej odstopov in diskvalifikacij, tako da je tekovanje končalo le 24 tekmovalcev.

Najzanimivejša je bila, kot zmeraj, borba v moški konkurenci, posebej zaradi tega, ker se je v zadnjem času pojavilo nekaj dobrih enakovrednih mlajših tekmovalcev, ki so že nekajkrat dokazali, da se lahko enakovredno kosajo s starejšimi kolegi. Tako je bilo tudi tokrat. Jeseniški mladinec Matjaž Šoberl, je v prvem teku dosegel najboljši čas 30,76 sekund ter resno opozoril, da je kandidat za prvo mesto. Takoj za tem se je uvrstil Mariborčan Kozelj s časom 30,81, tretji pa je bil naš Stravs z 31,45. Nekoliko zadržano je v tem prvem poskusu vozil največji favorit Miran Gašperšič, ki je dosegel peti čas. Pri ženskah, kjer smo Jeseničani imeli le eno predstavnico,

in sicer precej neizkušeno mladinko Sašo Lavtižar, je v prvem teku dosegla najboljši čas mladinka Andreja Jezernik iz Celja in sicer 35,43.

Drugi tek je potrdil, da je Šoberl v zelo dobri formi, saj je bil tudi v tem poskusu najhitrejši s časom 29,05 in s skupnim rezultatom 59,81 proglašen za najhitrejšega posameznika letošnjega letnega prvenstva v slalomu. Če je bil Miran Gašperšič v prvem teku preveč rezerviran, pa je v drugem pokazal, da se ne bo vdal kar tako. Z zelo dobro in hitro vožnjo je dosegel drugi najboljši čas 29,32 in si tako zagotovil drugi najboljši skupni rezultat ter prvo mesto v članski konkurenci. Med našimi je bil tudi tokrat zelo dober Cena Stravs, saj je dosegel skupni čas 61,21 in s tem delil drugo in tretje mesto v članski konkurenci z Mariborčanom Kozeljem. Tudi Bo-

ris Pesjak je dokazal, da še ni za »odpis«, saj je osvojil peto mesto.

Pri ženskah je bila v drugem teku daleč najboljša Čerpezova, ki je s skupnim časom 68,90 postala najhitrejša tekmovalka.

REZULTATI:

Člani: 1. Gašperšič (Jes) 60,97, 2.—3. Stravs (Jes) in Kozelj (Bra) 61,21, 4. Gazvoda (Bra) 61,90, 5. Pesjak (Jes) 63,29 itd.

Starejši mladinci: 1. Šoberl (Jes) 59,81, 2. Jurjec (OI) 66,34, 3. Rečnik (Bra) 66,83 itd.

Starejše mladinke: 1. Čerpez (Bra) 68,90.

Mlajši mladinci: 1. Strel (Trans-turist) 64,64, 2. Kozelj (Sl. Gradec) 65,70, 3. Ziblar (Tržič) 68,41 itd.

Mlajše mladinke: 1. Dornik (OI) 69,45, 2. Jezernik (Izletnik) 70,53, 3. Valič (Trans-turist) 78,25 in 4. Lavtižar (Jes) 116,97.

Ob koncu naj povemo, da je v teku kondicijski trening najboljših članov in mladincev Jugoslavije v Kranjski gori, ki bo trajal od 22. do 30. julija. Na treningu sta tudi Miran Gašperšič in Matjaž Šoberl z Jesenic.

Turnir odbojke v počastitev občinskega praznika

V počastitev občinskega praznika Jesenic, odbojkar-ski klub Jesenice organizira turnir v odbojki za moške in ženske v soboto, dne 27. julija, v športnem parku Podmežaklo. Tekme bodo potekale ves dan na dveh igriščih. Na turnir so povabljene moške ekipe: OK KAMNIK, OK FUŽINAR RAVNE, OK BLEJ, OK KANAL ob Soči, OK BOVEČ, OK IZOLA ter domača ekipa OK JESENICE; ter ženske ekipe: OK TVD PARTIZAN VIČ, OK KRKA NOVO MESTO, OK LEK LJUBLJANA, OK GABERJE CELJE, OK GIMNAZIJA JESENICE ter domače moštvo OK JESENICE.

Udeleženci turnirja bodo igrali tekme vsak z vsakim na dva dobljena seta. Prvo uvrščeni ekipi prejmeta pokal, ki ga podeli OK Jesenice.

Izlet na Veliki Klek je bil nepozaben

Za tretji letošnji izlet smo si jeseniški upokojenci izbrali izlet na Veliki Klek. Vsem prijavitelcem žal ni bilo mogoče ugoditi, ker smo se odpeljali na obisk h koroškimi sosedom z enim avtobusom. Kmalu potem ko se je zd anilo, smo že prešli na Korenskem sedlu državno mejo. Koroška je bila že obsijana s soncem in obetala se je vroč sončen dan. Peljali smo se mimo Beljaka, imeli kratek postanek v Spitalu in se ustavili za pol ure v Winklenu, kjer smo dinarje zamenjali za šilinge. Prijetni vožnji po dolini Möll smo zavili navkreber in se peljali skozi Heiligenblut, ki leži 1301 m visoko nad morem. Nekaj sto metrov nad Heiligenblutom smo se morali ustaviti in odšteti prikupnim dekleto 1.100 šilingov za cestnino, kar bi bilo v našem denarju okoli 900 dinarjev. Že po nekaj kilometrih vožnje smo ugotovili, da denar ni bil vržen proč. Visokogorska cesta je namreč odlična in tudi odlično vzdrževana. Prevozna je od začetka maja do sredine novembra, zgrajena pa je po najmodernejših prometno tehničnih spoznanjih. Cesta velja za najdružnejšo in pokrajinsko najlepšo visoko gorsko cesto v Evropi. Letno vozi po njej okoli 1,2

milijona obiskovalcev, ima pa skoraj 4000 parkirnih prostorov.

Pod Franz-Josef-Höhe smo parkirali na ogromnem avtobusnem parkirišču, ki je bilo kmalu za tem že polno zasedeno. Med vsemi je bil samo naš avtobus z jugoslovansko, oziroma ljubljansko registracijo. S parkirnega prostora smo se podali do Franc-Josef-Höhe v višini 2368 m. Z razgledne terase je lepo viden 3798 metrov visok Veliki Klek — Grossglockner, ki je zavil v večni sneg in led, in katerega vrh je bil tudi tokrat, kot običajno, v megli. Za 20 šilingov se je mogoče odpeljati na ledenik Postertze, na katerega je dovoljen vstop samo na lastno odgovornost.

Zanimivost tega kraja so tudi kosmati svizci, ki jim pravijo čokoladarji, ker kaj radi jedo čokolado z rok turistov. Kot so lepe gore, tako lepe so tudi cene raznih spominčkov, zato se največ turistov sprehaja med stojnicami le iz radovednosti.

Več kot triurni postanek je minil kaj hitro in že smo se peljali nazaj ter ustavili v Heiligenblutu, kjer je značilna gotška cerkev z gornjo in spodnjo ladjo, okoli cerkve pa so razstreseni hoteli in prodajalne. Ogladali smo si tudi pokopališče z mnogimi nagrobniki s slovenskimi imeni in aluminijasto knjigo z imeni vseh, ki so se na Grossglocknerju ter na drugih gorah ponesrečili. Postanek smo imeli tudi v Lienzu, v glavnem mestu južne Tirolske. Posloviti smo se morali od prijaznega in turistično bogatega tirolskega mesta in njegovih prijaznih ljudi v značilnih tirolskih narodnih oblekah in se odpeljali po dolini reke Drave proti Beljaku in dalje preko Korenskega sedla nazaj na Jesenice.

Etapna hoja za srebrni in zlati čevljevček

V splošna prizadevanja za več gibanja se PARTIZAN Slovenije vključuje z akcijama

»etapna hoja na 100 km za značko SREBRNI ČEVELJČEK«

in

»etapna hoja na 200 km za značko »ZLATI ČEVELJČEK«.

Za tekovanje za SREBRNI ČEVELJČEK in ZLATI ČEVELJČEK potrebujemo evidenčni kartonček za izpolnjevanje in trden sklep, da bomo pričeli z redno in načrtno hojo.

Seveda samo sklep še ne bo dovolj. Včasih bo treba kar precej volje in samodiscipline, skratka treba bo hoditi.

Evidenčni kartonček je sestavni del knjižice HODI. Knjižico, pa tudi posamezne kartončke, je mogoče naročiti na Zvezi za rekreacijo in telesno vzgojo PARTIZAN, 61000 Ljubljana, Tabor 14, tel. 311-728 in pri Solskem centru za telesno vzgojo, 61000 Ljubljana, Gortanova 22, tel. 320-790. Oboje lahko naroče posamezniki, društva in organizacije.

Cena kartončka skupno s knjižico HODI je 6 dinarjev, samo kartonček pa stane 2 dinarja.

Akcije se lahko udeležijo vsi občani, ne glede na spol, od 7 leta dalje.

Na evidenčnih kartončkih je 200 malih kvadratkov. Vsak kvadrat pomeni 1 km hoje. Kolikor kilometrov prehodimo, toliko kvadratkov prečrtamo ali kako drugače označimo.

Priporočamo, da prehodite vsaj 4 km naenkrat. Prav tako svetujemo, da ne opravite vsega v enem mesecu. Hodite načrtno preko celega leta.

Za osvojitve značke ni važno kje hodite. Važno je, da hodite! Priporočamo pa čim več hoje v naravi in ne izogibajte se hoje navkreber. Ne bi bilo napak, če se odločite za eno od planinskih transverzal, istočasno pa izpolnjujete še evidenčni kartonček za SREBRNI ali ZLATI ČEVELJČEK.

Če niste prepričani, koliko kilometrov ste prehodili, označite raje manj kvadratkov kot več. Saj konec koncev le ne gre za značko, temveč za lastno zdravje in počutje.

Kdor bo prehodil 100 km in poslal izpolnjen evidenčni kartonček do 15. decembra tekočega leta organizaciji, od katere ga je prejel, bo dobil spominsko značko »Srebrni čevljevček«. Kdor bo do istega roka prehodil 200 km, bo dobil značko »Zlati čevljevček«.

Zakaj

Hoja je osnovna oblika človekovega gibanja. Človek hodi skoraj vse življenje, zato želimo, da bi ga noge čim dlje držale. Zato hojo in negovanje hoje z biološko-zdravstvenega vidika izredno cenimo. Sodoben način življenja pa nas sili v to, da zelo malo hodimo. Zjutraj se odpeljemo na delovno mesto; mnogi tam presedimo osem ur. Sedimo po obedu, ko beremo časopis, sedimo pred televizijskim sprejemnikom. Če je treba v višje nadstropje, se raje odpeljemo z dvigalom ali s tekočimi stopnicami. Tako postopoma izgublamo potrebno telesno odpornost, slabi nam srce in vse bolj pridobivamo na telesni teži na račun kopičenja podkožnega mastnega tkiva.

Razvoj civilizacije in avtomatizacije nam je prinesel veliko koristnega. Kljub temu ga štejemo za enega največjih sovražnikov ker nas sili v telesno pasivnost, ki povzroča vrsto obolenj in degenerativnih sprememb. Ugotovili so, da se je v procesu proizvodnje v industrijskih deželah v zadnjih sto letih delež mišičnega dela povprečno zmanjšal od 94 % na 1 %! Prav tako so ugotovili, da v industrializiranih državah 50 % smrtnih primerov povzročijo obolenja srca in ožilja. Zdravniki vedno bolj ugotavljajo, da človek propada zaradi pomanjkanja gibanja.

Na srečo pa lahko zavestno preprečimo negativne posledice sodobnega načina življenja z raznimi oblikami gibanja. Ena od takšnih oblik je tudi hoja.

Ugotovili so, da pri hoji deluje kar 54 velikih in malih mišic. Zmerna hoja ohranja normalno sposobnost vseh teh mišic. Pri pospešeni hoji, zlasti pa pri hoji navkreber, pa te mišice krepimo. Pospešena hoja in hoja navkreber zelo učinkovito vplivata tudi na srce in ožilje, dihalo, elastičnost prsnega koša in na presnavljanje. Ta vpliv je toliko večji, kolikor dlje hodimo, kolikor večjo strmino premagujemo, kolikor hitrejši je tempo in kolikor več nosimo v nahrbtniku. Da ne govorimo o sprostitvi in prijetnem počutju, ki ga nudi hoja v naravnem okolju, po gozdnih, poljskih in planinskih stezah ter po bregovih rek in potokov.

Hoja je najenostavnejša, najcenejša, najbolj dostopna in dokaj učinkovita telesna aktivnost, ki se zoperstavlja negativnim posledicam modernega načina življenja. Zlasti za tiste, ki se veliko vozijo v avtomobilih, ali na svojem delovnem mestu veliko sede, je redna in načrtna hoja morda odločilnega pomena za njihovo zdravstveno stanje. Arterioskleroza (poapnenje žil) se pojavlja pogosteje pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. Danes prevladuje mnenje, da je eden glavnih krivcev za nastanek arterioskleroze snov, imenovana holesterin. Sovjetski znanstveniki pa so ugotovili, da se pri ljudeh, ki se več gibljejo v ožljju nabira mnogo manj holesterina. Zanimiv je tudi podatek, da pri soferjih londonskih avtobusov v starosti 35—40 let nastopa srčni infarkt osemkrat pogosteje kot pri sprevodnikih nadstropnih avtobusov, ki morajo tekati po stopnicah gor in dol. Sklep je povsem na dlani: hojo lahko štejemo za eno od učinkovitih sredstev proti arteriosklerotičnim obolenjem.

Se posebej cenimo izlete in pohode v visokih gorah, kjer ima proces aklimatizacije organizma še posebej ugodne posledice na srčno-žilni in dihalni sistem. V zvezi s tem je treba omeniti Lorentzovo biološko-zdravstveno vrednotenje posameznih športnih zvrsti, kjer najdemo v vrhu lestvice ob plavanju in hokeju na ledu tudi planinstvo.

Izguba kalorij pri hoji (po dr. Cooperju)

razdalja	prehojena v času	izguba kalorij
800 m	7:30 min.	do 50 kal.
1600 m	15 min.	50 do 100 kal.
2400 m	30 min.	100 do 150 kal.
4000 m	50 min.	150 do 200 kal.
4800 m	45 min.	200 do 250 kal.
6400 m	1 ura 20 min.	250 do 300 kal.
8000 m	1 ura 40 min.	300 do 350 kal.
8800 m	1 ura 36 min.	350 do 400 kal.
9600 m	1 ura 45 min.	400 do 450 kal.
11200 m	2 uri 20 min.	450 do 500 kal.

Dvorana Podmežaklo stoji. Kako dolgo bo še stala — nedokončana? Dolgovi še niso plačani, sredstev za nadaljevanje gradnje dvorane ni in tudi nobenih obetov ne, da bi kaj kmalu bila. Tudi za prepotrebne garderobe, ki jih potrebujejo tudi drugi športniki, posebno nogometaši, denarja ni. Za koncert ansambla Avsenik, ki je bil 15. junija, in katerega izkupiček je bil namenjen za nadaljevanje gradnje, so prireditelji prodali za 118.685 din vstopnic. Prireditelji in ansambel so si to delili v razmerju 60:40. Po odbitju vseh stroškov je prirediteljem ostalo še približno 20.000 din.

Nogomet

Liga »poletje 74«

V začetku julija je bila končana liga »poletje 74«. Odigrano je bilo še zadnje kolo in vse zaostale tekne, tako da je znan končni zmagovalac in vrstni red ostalih ekip. Potem, ko je ekipa Crazy Horses v boju za prvo mesto premagala železničarje, v preostalem srečanju ni imela težav z ekipo Union in je zanesljivo osvojila prvo mesto brez poraza. Ekipa »železničarje«, ki je pokazala prav tako dobre rezultate saj je izgubila le omenjeno tekmo, se je uvrstila na drugo mesto. Ostale ekipe so prikazale sicer nekoliko slabši nogomet kot obe najboljši, bile pa so zelo izenačene med seboj.

V soboto, 13. julija, pa je bil na Pristavi zaključni piknik, kjer so podelili pokal najboljši ekipi. Pokal je predala predsednica OK ZMS Jesenice Angelca Murko-Pleš. Pokal je podelila OK ZMS Jesenice in se ob tej priliki organizator in vse sodelujoče ekipe za to zahvaljujejo. Čeprav je bil to piknik, pa na šport niso pozabili in je zmagovalna ekipa Crazy Horses nastopila proti najboljšemu moštvu sestavljenem iz vseh ostalih ekip.

Ob prijetnem razpoloženju so se dogovorili, da se bodo septembra zopet srečali na športnem polju.

Končni vrstni red: 1. Crazy Horses, 2. Železničarji, 3. Union, 4. Murova, 5. JLA Javorniški rovt, 6. Markez.

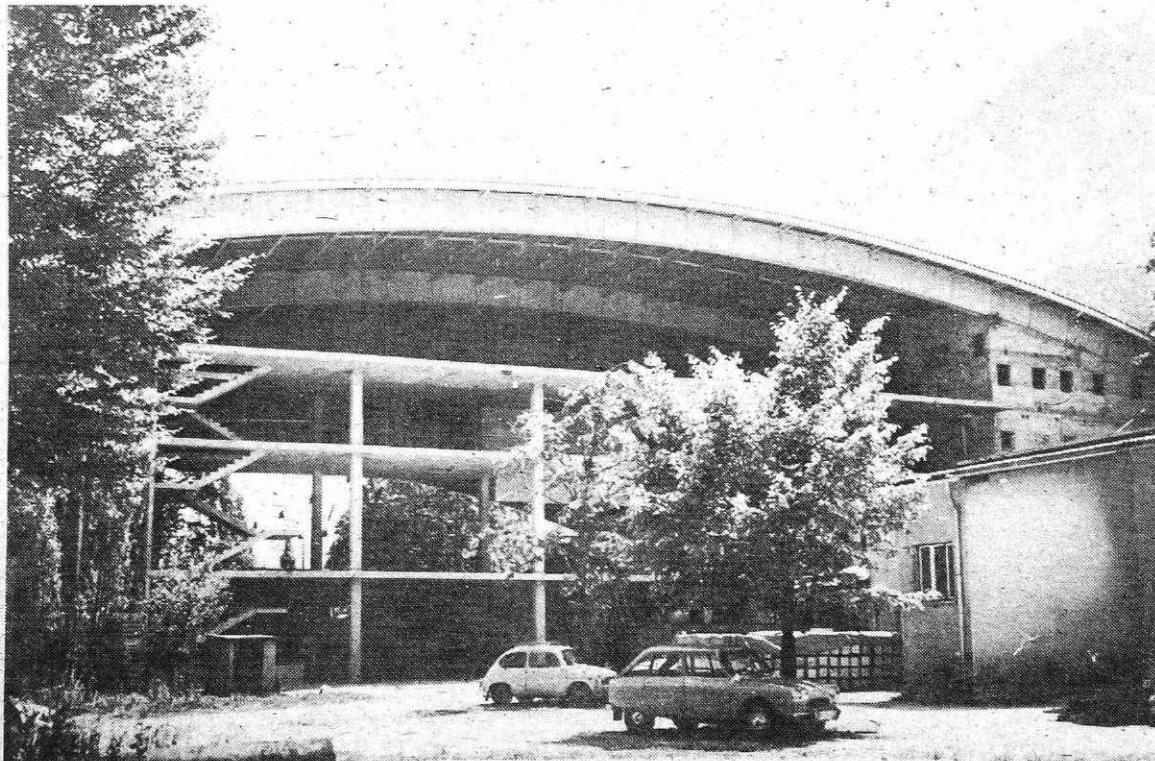
La-So

URAN MLADINSKI PRVAK JUGOSLAVIJE

V soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani letošnje državno mladinsko prvenstvo v balinanju za posameznike. Nastopilo je šestnajst tekmovalcev med njimi tudi dva člana BK Jesenice,

Miran Uran in Lado Berce.

V izredno močni konkurenci je naš Uran presenetljivo, vendar zaslužno osvojil prvo mesto in naslov mladinskega državnega prvaka, Berce pa se je prav tako uvrstil na solidno peto mesto.

TEDI

JESE

železa
1. janu
ZPSZ
tisk, I

OD

V
prizad
dohod
ralnin
lija, p

Posv
stavnil
ganiza
na pri
nizacij
direkt
sestan
tem, k
ni doh
zacial
podjet
kot so
in žič
hodki
tudi p
stava,
niža.

V n
izražer
način
bi se n
1974 d
splošn
nižjih
mu po
so bili
trebno
lavce z
morem
»uravn
Sogla
delovni
ki ga l
jo za o
stev, c
zaposle
veljav
publišk
priliki
meniti
vice bc
štipend
nosti.

V zv
v petel
seja od
vanje j
analizi
in se se
ga sest
se z vs
poveča
slenim
Sklep s
bruto c
vsem e
meni v
čanje i
mesec
druge s
obraču